

АВЛИГАТАЙ ТЭМЦЭХ ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨР, ХӨТӨЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТ (2017 он)

Монгол Улсын Их Хурлын 2016 оны 11 дүгээр сарын 03-ны өдрийн 51 дүгээр тогтоолоор Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийг баталсан билээ. Үндэсний хөтөлбөрийн үндсэн зорилго нь “Төрийн байгууллага, албан тушаалтан, хувийн хэвшил, иргэний нийгэм, улс төрийн нам, бүлгийг авлигын эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, олон нийтэд шударга ёсны үзэл санааг төлөвшүүлэх, ил тод, нээлттэй, хариуцлагатай нийгмийг хөгжүүлэх” явдал бөгөөд уг зорилгод хүрэхээр 11 зорилтыг дэвшүүлж, 83 үйл ажиллагааг 2016-2023 он хүртэл 2 үе шаттайгаар хэрэгжүүлж байна.

Засгийн газрын 2017 оны 4 дүгээр сарын 12-ны өдрийн 114 дүгээр тогтоолоор “Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө”-г баталсан бөгөөд уг төлөвлөгөөнд 216 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр тусгаж, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд улсын төсвөөс нийт 24962,4 сая төгрөг зарцуулахаар шийдвэрлэсэн болно.

Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх чиглэлээр хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэгч байгууллагуудын удирдлага, албан тушаалтнуудтай тусгайлан уулзалтыг зохион байгуулж, мэдээлэл, арга зүйн зөвлөмж өгөх, үйл ажиллагааг нь уялдуулан зохицуулах ажлыг гүйцэтгэсэн болно.

Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөр батлагдсантай холбогдуулан 2017 оны 1 дүгээр сард “Авлигын эсрэг үндэсний чуулган”-ыг Төрийн ордонд зохион байгуулсан. Үндэсний чуулганы үеэр “Авлигатай тэмцэх эрх зүйн орчин, шүүх эрх мэдлийн болон хууль сахиулах байгууллагуудын хамтын ажиллагаа”, “Төрийн байгууллагын ил тод, шударга, хариуцлагатай байдал”, “Хувийн хэвшил дэх авлигаас урьдчилан сэргийлэх асуудал”, “Авлигаас урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагаанд олон нийт, хэвлэл мэдээллийн болон төрийн бус байгууллагын оролцоо” сэдвээр дөрвөн салбар хуралдааныг зохион байгуулж, авлигаас урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагаанд тулгамдаж байгаа асуудал, авлигатай тэмцэх үр дүнтэй арга замын талаар хэлэлцүүлэн, оролцогчдоос гаргасан санал, дүгнэлт, зөвлөмжийн мөрөөр хөтөлбөрийн хүрээнд тодорхой ажлуудыг зохион байгуулж байна.

2017 онд Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх багийг Авлигатай тэмцэх газрын даргын шийдвэрээр байгуулан ажиллуулж, үйл ажиллагааг нь нэгтгэн зохион байгуулав. Ажлын баг 2017 онд Үндэсний хөтөлбөр хэрэгжиж эхлэх үеийн гарааны нөхцөл байдлыг тодорхойлохоор 21 аймаг, 99 сум, яам, агентлаг, төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд, нийслэл, дүүргийн

94 байгууллагад ажиллан, авлигын эрсдэл, шалтгаан нөхцөлийг тогтоон, ажлын үр дүнг тухайн салбар, байгууллагын удирдах албан тушаалтнуудад танилцуулж, арга зүйн зөвлөгөө, тусалцаа үзүүлсэн болно.

Хэдийгээр төрийн үйлчилгээний хүнд суртлыг багасгах, нээлттэй, ил тод байдлыг хангах, хариуцлагыг дээшлүүлэх, шударга ёсны үнэлэмжийг сайжруулах чиглэлээр авч хэрэгжүүлж байгаа арга хэмжээний үр дүн гарч байгаа боловч шалгалтын явцад ажлын багаас төрийн байгууллагууд авлига, ашиг сонирхлын зөрчилд өртөх эрсдэлийг бууруулах, дотоод хяналт, санхүүгийн сахилга батыг сайжруулах талаар дорвитой арга хэмжээ аваагүй, төсөв, санхүү, худалдан авах ажиллагааны нээлттэй байдлыг боломжит түвшинд хангаагүй, мэдээлэгчийг хамгаалах тогтолцоог бүрдүүлэх чиглэлээр анхаарч ажиллаагүй байна гэсэн дүгнэлтэд хүрсэн болно. Иймд авлигын түвшинг бууруулах, авлигын эрсдэл үүсгэж буй хүчин зүйл, илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгах, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх зорилгоор Монгол Улсын Ерөнхий сайд, Засгийн газрын гишүүний эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагын удирдах албан тушаалтнууд болон нийслэл, аймаг, орон нутгийн удирдлагад, албан хаагчдад илэрсэн нөхцөл байдлын талаар танилцуулж, Засгийн газарт “Зөвлөмж” хүргүүлсэн. Мөн Засгийн газрын гишүүдэд салбар бүрийн авлигын нөхцөл байдлын талаар тусгайлсан зөвлөмж хүргүүлэн, илэрсэн зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх, эрсдэлээс хамгаалах чиглэлээр хамтран ажиллаж байна.

Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн 8 дугаар зүйлийн 8.2-

т заасныг үндэслэн Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн явц, 2017 оны гүйцэтгэл, үр дүнг үнэлж, үр нөлөөг нэмэгдүүлэх, хэрэгжилт, хариуцлагыг дээшлүүлэх, зохион байгуулалтыг сайжруулах зорилгоор 2017 онд хэрэгжүүлэхээр тусгагдсан 114 арга хэмжээний биелэлтэд үнэлгээ хийн танилцуулж байна.

Нэг. Шударга, хариуцлагатай, ил тод нийтийн албыг бэхжүүлэх замаар авлигын эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, төрийн жинхэнэ албан хаагчийн сонгон шалгаруулалт болон томилгоонд улс төрийн нөлөөллөөс ангид, мэдлэг, боловсролд суурилсан мерит зарчмыг хэрэгжүүлэх зорилтыг хангах чиглэлээр

Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн 1 дүгээр зорилтын хүрээнд нийт 10 үйл ажиллагаа, 26 арга хэмжээ тусгагдсан бөгөөд үүнээс 2017 онд 21 арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхэлсэн. Зорилтын хэрэгжилтийг тоймлон танилцуулбал:

4.1.1.1-1.Төрийн албаны зөвлөлийн болон салбар зөвлөлийн дүгнэлт, нийтийн албанд томилогдохоор нэр дэвшсэн этгээдийн Хувийн ашиг сонирхлын урьдчилсан мэдүүлэг(ХАСУМ)-ийг хянасан дүгнэлтийг олон нийтэд ил тод, нээлттэй болгох/АТГ, ТАЗ, 2017-2022/

Хувийн ашиг сонирхлын урьдчилсан мэдүүлэг(ХАСУМ)-ийг хянасан дүгнэлтийг олон нийтэд ил тод, нээлттэй болгох зорилгоор нийтийн албан тушаалд томилогдохоор нэр дэвшсэн этгээд тухайн албан үүргээ гүйцэтгэхэд ашиг сонирхлын зөрчил үүсэх, үүсч

болзошгүй, ашиг сонирхлын зөрчил бүхий нөхцөл байдал тогтоогдсон эсэх талаарх дүгнэлтийг нэр дэвшигч тус бүрээр Авлигатай тэмцэх газраас сар бүрийн 25-ны өдөр зохион байгуулдаг хэвлэлийн хурал, тус газраас сар бүр эрхлэн гаргадаг мэдээллийн хуудас, Авлигатай тэмцэх газрын www.iaac.mn албан ёсны цахим хуудас болон байгууллагын facebook, twitter зэрэг олон нийтийн сүлжээгээр нийтэд мэдээлэх ажлыг эхлүүлж хэвшүүлээд байна. Зарим төрийн байгууллагууд/Барилга, хот байгуулалтын яам, Стандарт, хэмжил зүйн газар, Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар/ нийтийн албанд томилогдохоор нэр дэвшсэн этгээдийн Хувийн ашиг сонирхлын урьдчилсан мэдүүлэг(ХАСУМ)-ийг Авлигатай тэмцэх газраас хянасан дүгнэлтийг өөрийн байгууллагын цахим хуудсаар олон нийтэд ил тод, нээлттэй мэдээлж байна.

Авлигатай тэмцэх газраас ХАСУМ-ийг гаргах, хянах үйл ажиллагааг цахим хэлбэрт шилжүүлэхээр ажиллаж байгаа бөгөөд системийн хөгжүүлэлтийг дуусгаж, ашиглалтад оруулснаар ХАСУМ-ийг дүгнэлтийг мэдээллийн сангаас электрон хэлбэрээр үзэх боломжтой болох юм.

Төрийн албаны зөвлөлийн дүгнэлтийг тус байгууллагын цахим хуудас дахь “Төрийн албаны зөвлөлийн хуралдааны тойм” хэсгээр дамжуулан ил тод болгож байгаа боловч цаашид Төрийн албаны зөвлөлийн болон салбар зөвлөлийн дүгнэлтийг олон нийтэд ойлгомжтой байдлаар мэдээлэх ажлыг төрийн албаны төв байгууллагаас цогц байдлаар зохион байгуулах шаардлагатай байна. (Биелэлт 20 хувь)

4.1.1.1-2. Хувийн ашиг сонирхлын урьдчилсан мэдүүлэг(ХАСУМ)-ийг гаргах, хянах үйл ажиллагааг цахим хэлбэрт бүрэн шилжүүлэх /АТГ, 2017-2019/

Авлигатай тэмцэх газраас Хувийн ашиг сонирхлын урьдчилсан мэдүүлэг(ХАСУМ)-ийг гаргах, хянах үйл ажиллагааг цахим хэлбэрт шилжүүлэхээр системийн өгөгдлийн сангийн бүтэц, системийн шинжилгээг 2017 онд хийж гүйцэтгэв. Цаашид 2018 оны III улиралд багтаан ХАСУМ-ийг цахим хэлбэрээр хүлээн авах, хяналт шалгалт хийх системийн хөгжүүлэлтийг дуусгаж, ашиглалтад оруулахаар ажиллаж байна. Тухайлбал, УИХ-ын Хууль зүйн Байнгын хорооны 2017 оны 01 дүгээр сарын 03-ны өдрийн 01 дүгээр тогтоолоор “Албан тушаалтны хувийн ашиг сонирхлын мэдүүлэг болон хөрөнгө, орлогын мэдүүлгийн маягт, түүнийг бүртгэх, хянах, хадгалах журам батлах тухай” 2012 оны 05 дугаар тогтоолд нэмэлт оруулж, 7 дугаар хавсралтын “Б” хэсэгт “нийтийн албанд томилогдохоор нэр дэвшсэн этгээдийн Хувийн ашиг сонирхлын урьдчилсан мэдүүлгийг цахим хэлбэрээр мэдүүлсэн тухай” баталгааны маягтыг батлуулаад байна. (Биелэлт 50 хувь)

4.1.1.1-3. ХАСУМ-д хавсаргаж ирүүлэх баримт бичгийн жагсаалтад Төрийн албаны зөвлөлийн болон салбар зөвлөлийн дүгнэлтийг оруулах /АТГ, ТАЗ, 2017-2019/

ХАСУМ-д Төрийн албаны зөвлөлийн болон салбар зөвлөлийн

дүгнэлтийг хавсаргаж ирүүлэх талаар холбогдох байгууллагын эрх бүхий албан тушаалтнуудад нарт чиглэл өгч, арга зүйн туслалцаа, зөвлөгөөг өгсөн. Шаардлагатай тохиолдолд Төрийн албаны зөвлөл болон салбар зөвлөлийн дүгнэлтийг татан авч хянан үзэх боломжийг бүрдүүлсэн бөгөөд Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хорооны 2012 оны 05 дугаар тогтоолд нэмэлт, өөрчлөлт оруулахаар төсөл боловсруулж байна. (Биелэлт 20 хувь)

4.1.1.1-4. Төрийн албаны зөвлөл болон салбар зөвлөлийн дүгнэлт, ХАСУМ хянуулалгүйгээр томилгоо хийсэн албан тушаалтанд хүлээлгэх хариуцлагыг тодорхой болгох /АТГ, ТАЗ, 2017-2019/

Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хууль болон холбогдох бусад хуульд төрийн албаны зөвлөл болон салбар зөвлөлийн дүгнэлт, ХАСУМ-ийг хянуулалгүйгээр томилгоо хийсэн албан тушаалтанд хүлээлгэх хариуцлагыг тодорхой болгох чиглэлээр холбогдох санал, дүгнэлтийг боловсруулан Хууль зүй, дотоод хэргийн сайдын тушаалаар байгуулсан Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийг шинэчлэн найруулах хуулийн төсөл боловсруулах ажлын хэсэгт хүргүүлсэн. Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийг батлагдсаны дараа хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх гарааны нөхцөл байдлыг тодорхойлохоор Авлигатай тэмцэх газрын ажлын баг бүх яам, агентлаг,

аймаг, нийслэл, зарим сум, дүүрэг, төрийн болон орон нутгийн өмчит, төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой аж ахуйн нэгжид ажиллах явцдаа холбогдох судалгааг хийсэн бөгөөд үр дүнг төсөл боловсруулахад ашигласан болно. (Биелэлт 20 хувь)

4.1.1.1-5. Төрийн захиргааны төв байгууллагын хүний нөөцийн жагсаалт, төрийн албанаас түр чөлөөлөгдсөн, Төрийн албаны тухай хуульд заасан үндэслэлээр чөлөөлөгдсөн төрийн албан хаагчийн нөөцийн бүртгэлийг ил тод, нээлттэй болгох /ТАЗ, 2017-2019/

Төрийн захиргааны удирдах болон гүйцэтгэх албан тушаалын нөөцийн жагсаалтыг бүртгэж, Төрийн албаны зөвлөлийн цахим хаяг www.csc.gov.mn хаягаар нийтэд мэдээлж байгаа бөгөөд Төрийн албаны тухай хуулийн 17 дугаар зүйлд заасны дагуу төрийн жинхэнэ албан тушаалд томилогдох ажилтны нөөцөөс нэр дэвшүүлэн томилох ажлыг нээлттэй, ил тод зохион байгуулж байна. Тухайлбал, 2017 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар төрийн албаны нээлттэй сонгон шалгаруулалтын дүнгээр төрийн жинхэнэ албаны удирдах ажилтны нөөцөд Төрийн албаны зөвлөлийн тогтоолоор 48 иргэнийг нөөцөд бүртгэж нээлттэй өрсөлдөөний болон дүгнэлт гаргах зарчмын хүрээнд нийтдээ 97 иргэнийг төрийн удирдах албан тушаалд томилуулахаар нэр дэвшүүлсэн байна. Төрийн жинхэнэ албанд анх орох иргэний шалгалтаар 744 ажлын байранд 8455 иргэн өрсөлдөн шалгагдаж нөөцөд 2846 иргэн бүртгэгдсэн байгаа бол нөөцөөс 449 иргэнийг нэр дэвшүүлж,

Төрийн албаны зөвлөлийн 35 тогтоолыг гаргасан.

Мөн 2017 оны 12 дугаар сарын 07-ны өдөр батлагдсан Төрийн албаны тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/-д Төрийн албан хаагчийн улсын нэгдсэн тоо бүртгэл хөтлөхөөр тусгасан ба уг бүртгэлд төрийн албан тушаал эрхэлж байгаа, эрхэлж байсан, удирдах албан тушаалтны нөөцийн бүртгэл зэргийг хамруулахаар заасан. Төрийн албан хаагчийн улсын нэгдсэн тоо бүртгэл хөтлөх, мэдээлэл авах журмыг Засгийн газар батлахаар дээрх хуульд тусгасан. Төрийн албаны зөвлөлөөс Төрийн албаны тухай хуульд заасан 43 эрх зүйн актын төслийг шинээр болон шинэчлэн боловсруулах ажлыг эхлүүлсэн болно. (Биелэлт 20 хувь)

4.1.1.2-1. Албан тушаалтанд тавигдах ёс зүй, мэдлэг, боловсрол, туршлага, ур чадварын ерөнхий болон тусгай шалгуурыг үндэслэн төрийн албанд томилох, дэвшүүлэх тогтолцоог бүрдүүлэх /ЗГХЭГ, ТАЗ, 2017-2022/

Төрийн албаны тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/-д шатлан дэвших зарчмын дагуу төрийн байгууллагад ажиллаж байгаа төрийн албан хаагчдаас сул орон тоог нөхөх, төрийн албанд томилохдоо чадахуйн зарчмыг үндсэн шалгуур болгох талаар тусгасан болно. (Биелэлт 90 хувь)

4.1.1.2-2. Мерит зарчмыг хэрэгжүүлэх зорилгоор эрх зүйн зохицуулалтыг боловсронгуй болгох /ЗГХЭГ, ТАЗ, 2017-2019/

Төрийн албаны тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/-д иргэнийг төрийн албанд сонгон шалгаруулж томилох, чөлөөлөх, ажлын гүйцэтгэлийг нь үнэлэх, дэвшүүлэх, шагнаж урамшуулах асуудлыг шийдвэрлэхдээ хувь хүний мэдлэг, боловсрол, мэргэжил, мэргэшил, ур чадвар, туршлага, ажлын үр дүнд тулгуурлах талаар тусгасан ба төрийн жинхэнэ албан тушаалд иргэнийг томилохдоо гагцхүү чадахуйн зарчмыг баримтлахаар тусгасан. (Биелэлт 90 хувь)

4.1.1.2-3. Төрийн албаны сонгон шалгаруулалтыг олон улсын стандартад нийцүүлэх /ТАЗ, 2017-2019/

Төрийн албаны сонгон шалгаруулалт, мэргэшлийн шалгалтын үйл ажиллагааг түргэн шуурхай, ил тод, хүний оролцоо, хөндлөнгийн нөлөөгүй байлгах зорилгоор шалгалтын бүртгэлд холбоотой бичиг баримтыг цахимаар бүртгэх зориулалттай Document Scanner DS-7500 color, мэргэшлийн шалгалт, сургалтын танхимд ажиллах WI-FI router, иргэдийг хурдан шуурхай бүртгэх зориулалтаар хурууны хээ уншигч Anviz U bio аппарат, сургалт, шалгалтын танхимд иргэдийн гар утас, цүнх савыг түр хадгалах шкаф, сургалт семинар, ус цэвэршүүлэгч, тог баригч зэргийг 2017 онд худалдан авч шалгалтын танхимыг тохижуулан ашиглалтад оруулсан. Шалгалт шалгалт, сургалтын танхимын техник, тоног төхөөрөмжийг сайжруулснаар иргэдэд түргэн шуурхай үйлчлэх таатай орчныг бүрдүүлэх, шалгалт өгч буй иргэд нээлттэй ил тод байдлаар сонгон шалгаруулалтад орох нөхцөл боломж бүрдэж байгаа болно. (Биелэлт 50 хувь)

4.1.1.2-4. Шалгалтын тестийн агуулгыг сайжруулах/ТАЗ, 2017-2019/

Төрийн албаны зөвлөлөөс 2017 онд Монгол Улсын иргэнийг төрийн жинхэнэ албаны удирдах болон гүйцэтгэх албан тушаалд өрсөлдүүлэн шалгаруулах зорилго бүхий төрийн жинхэнэ албаны мэргэшлийн шалгалт, сонгон шалгаруулалтад бэлтгэж байгаа иргэдэд зориулсан “Төрийн жинхэнэ албаны мэргэшлийн шалгалт, сонгон шалгаруулалтад бэлтгэх гарын авлага”-ыг шинээр бэлтгэн гаргасан. Уг гарын авлагад ерөнхий мэдлэгийн, хууль эрх зүйн, монгол хэл, монгол бичгийн 2600 гаруй сорил багтсан бөгөөд Авлигын эсрэг хууль, Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрөөс бүрдсэн тус бүр 50 сорилгыг гарын авлагад эмхтгэн оруулсан.

Түүнчлэн Төрийн албаны тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/ батлагдсантай холбогдуулан “Төрийн жинхэнэ албаны мэргэшлийн шалгалт, сонгон шалгаруулалтад бэлтгэх гарын авлага”-ыг шинэчлэн хэвлүүлэхээр шинээр батлагдан гарсан хууль тогтоомж, эрх зүйн актын хүрээнд нийт 2000 сорил боловсруулах ажлыг эрдэмтэн судлаач, холбогдох төрийн болон төрийн бус байгууллага, ажилтан, албан хаагчдаар гэрээлэн гүйцэтгүүлж гарын авлагыг шинээр хэвлүүлэх нөхцөл боломжийг хангав. (Биелэлт 60 хувь)

4.1.1.2-5. Төрийн захиргааны албан хаагчийн сэлгэн ажиллуулах журмыг шинэчлэн батлуулах/ЗГХЭГ, ТАЗ, 2017-2019/

Төрийн албаны тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/-д төрийн жинхэнэ албан хаагчийг өөр албан тушаалд шилжүүлэх, сэлгэн ажиллуулах журмыг төрийн албаны төв байгууллага, Засгийн газар хамтран батлахаар хуульчилсан ба холбогдох төслийг боловсруулах ажлыг эхлүүлсэн байна. (Биелэлт 40 хувь)

4.1.1.2-6. Төрийн албан хаагчийн ажлын байрны тодорхойлолтод тавигдах нийтлэг шаардлагыг батлах, эрх зүйн зохицуулалтыг боловсронгуй болгох/ЗГХЭГ, ТАЗ, 2017-2019/

Төрийн албаны тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/-д төрийн жинхэнэ албаны удирдах, гүйцэтгэх албан тушаалд тавигдах тусгай шаардлага болон албан тушаалын тодорхойлолт боловсруулах нийтлэг журмыг төрийн албаны төв байгууллага батлах, мөн уг нийтлэг журамд нийцүүлэн дээрх шаардлага болон албан тушаалын тодорхойлолтыг албан тушаал тус бүрээр боловсруулж, төрийн албаны төв байгууллагын зөвшөөрлийг үндэслэн тухайн албан хаагчийг томилох эрх бүхий этгээд батлахаар тус тус заасан. Түүнчлэн тухайн байгууллагын чиг үүрэгт хууль тогтоомжоор өөрчлөлт орсноос бусад тохиолдолд албан тушаалд тавигдах тусгай шаардлага болон албан тушаалын тодорхойлолтод өөрчлөлт оруулахыг хориглосон болно. (Биелэлт 90 хувь)

4.1.1.3-1. Төрийн албан хаагчийн үйл ажиллагааг үнэлэх, дүгнэх, хариуцлага тооцох асуудлыг судлан, гүйцэтгэлийн үнэлгээний холбогдох зохицуулалтыг бий болгох /ЗГХЭГ, ТАЗ, 2017-2019/

Төрийн албаны тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/-д Төрийн жинхэнэ албан хаагчийн ажлын гүйцэтгэл, үр дүн, мэргэшлийн түвшинг эрх бүхий байгууллагаас тогтоосон хугацаанд зохих журмын дагуу үнэлж дүгнэх талаар тусгасан ба гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө боловсруулах, гүйцэтгэлийн зорилт, шалгуур үзүүлэлтийг тогтоох, тайлан гаргах, ажлын гүйцэтгэл, үр дүн, мэргэшлийн түвшинг үнэлэх, тэдгээртэй холбогдуулан төрийн албан хаагчийг албан тушаал дэвшүүлэх, цалин хөлсийг өөрчлөх, урамшуулал олгох, хариуцлага хүлээлгэх журмыг Засгийн газар батлахаар тогтоосны дагуу холбогдох төслийг боловсруулж байна. (Биелэлт 50 хувь)

4.1.1.4-1. Төрийн жинхэнэ албан хаагчийг төрийн өндөр албан тушаалтан, улс төрийн нөлөөллөөс ангид томилох, чөлөөлөх талаарх эрх зүйн зохицуулалтыг боловсронгуй болгох /ЗГХЭГ, ТАЗ, 2017-2019/

Төрийн албаны тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/-д улс төрийн албан хаагчаас бусад төрийн албан хаагч улс төрийн нам, эвслийн үйл ажиллагаанаас ангид байх, төрийн жинхэнэ албан тушаалд иргэнийг томилохдоо гагцхүү чадахуйн зарчмыг үндсэн шалгуур болгож, түүнийг хамгийн сайн хангасан хүнийг томилох,

төрийн жинхэнэ албаны удирдах албан тушаалын сул орон тоо гарсан тохиолдолд шатлан дэвших /мерит/ зарчмын дагуу төрийн байгууллагад ажиллаж байгаа төрийн албан хаагчдаас, эсхүл удирдах албан тушаалтны нөөцөд байгаа иргэдээс томилохоор тус тус тогтоосон бөгөөд иргэнийг төрийн албанд томилох, чөлөөлөхдөө хувь хүний мэдлэг, боловсрол, мэргэжил, мэргэшил, ур чадвар, туршлага, ажлын үр дүнд тулгуурлах талаар тусгасан. (Биелэлт 60 хувь)

4.1.1.5-1. Авлигын эрсдэлийн үнэлгээ хийж, эрсдэлээс хамгаалах арга хэмжээ авах /АТГ, 2017-2022/

Авлигатай тэмцэх газар авлигын шалтгаан, нөхцөлийг судлан тогтоох, арилгах, таслан зогсоох, эрсдэлийн үнэлгээ хийх, эрсдэлээс хамгаалах үйл ажиллагааг тасралтгүй зохион байгуулж байна. Энэхүү зорилгоор Авлигатай тэмцэх газрын ажлын багийг хэлтэс бүрийн төлөөлөөс бүрдүүлэн ажиллуулж байна. Ажлын баг 2017 онд Үндэсний хөтөлбөр хэрэгжиж эхлэх үеийн гарааны нөхцөл байдлыг тодорхойлохоор 21 аймаг, 99 сум, яам, агентлаг, төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд, нийслэл, дүүргийн 94 байгууллагад ажиллан, авлигын эрсдэл, шалтгаан нөхцөлийг тогтоон, ажлын үр дүнг тухайн салбар, байгууллагын удирдах албан тушаалтнуудад танилцуулж, арга зүйн зөвлөгөө, тусалцаа үзүүлсэн болно.

Хэдийгээр төрийн үйлчилгээний хүнд суртлыг багасгах, нээлтэй, ил тод байдлыг хангах, хариуцлагыг дээшлүүлэх, шударга ёсны үнэлэмжийг сайжруулах чиглэлээр авч хэрэгжүүлж байгаа арга хэмжээний үр дүн гарч байгаа боловч

шалгалтын явцад ажлын багаас төрийн байгууллагууд авлига, ашиг сонирхлын зөрчилд өртөх эрсдэлийг бууруулах, дотоод хяналт, санхүүгийн сахилга батыг сайжруулах талаар дорвитой арга хэмжээ аваагүй, төсөв, санхүү, худалдан авах ажиллагааны нээлттэй байдлыг боломжит түвшинд хангаагүй, мэдээлэгчийг хамгаалах тогтолцоог бүрдүүлэх чиглэлээр анхаарч ажиллаагүй байна дүгнэлтэд хүрсэн болно. Иймд авлигын түвшинг бууруулах, авлигын эрсдэл үүсгэж буй хүчин зүйл, илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгах, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх зорилгоор Монгол Улсын Ерөнхий сайд, Засгийн газрын гишүүний эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагын удирдах албан тушаалтнууд болон нийслэл, аймаг, орон нутгийн удирдлагад, албан хаагчдад илэрсэн нөхцөл байдлын талаар танилцуулж, Засгийн газарт “Зөвлөмж” хүргүүлсэн. Мөн Засгийн газрын гишүүдэд салбар бүрийн авлигын нөхцөл байдал талаар тусгайлсан зөвлөмж хүргүүлэн, илэрсэн зарим зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх, эрсдэлээс хамгаалах чиглэлээр хамтран ажиллаж байна.

Авлигын эрсдэлийн үнэлгээний аргачлалыг Авлигатай тэмцэх газрын даргын 2017 оны 12 дугаар сарын 28-ны өдрийн а/185 дугаар тушаалаар батлуулсан болно. Энэхүү аргачлалын дагуу 24 яам, агентлагт авлигын эрсдэлийн үнэлгээг хийж гүйцэтгүүлэхээр Төрийн бус байгууллагуудыг сонгон шалгаруулсан болно. Авлигатай тэмцэх газраас гаргадаг Шударга байдлын үнэлгээ болон төрийн бус судалгааны байгууллагуудын судалгааны дүнгээр авлигын өндөр эрсдэлтэй гэж тооцогдож

буй уул уурхай, боловсрол, эрүүл мэнд, гаалийн салбаруудад авлигын шалтгаан нөхцөлийг тогтоох, гарч болох эрсдлээс урьдчилан сэргийлэх тусгайлсан арга хэмжээг авч хэрэгжүүлж байна. (Биелэлт 50 хувь)

4.1.1.6-1. Төрийн албан хаагчдын ёс зүйн дүрмийг судлах, дүн шинжилгээ хийх, төрийн албаны ёс зүйн үлгэрчилсэн дүрмийг батлуулах /ТАЗ, 2017-2019/

Төрийн албаны тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/-д Төрийн захиргааны албан тушаал, төрийн үйлчилгээний албан тушаал эрхэлж байгаа төрийн албан хаагчийн ёс зүйн хэм хэмжээг төрийн албаны төв байгууллагын саналыг үндэслэн Засгийн газар, төрийн улс төрийн, төрийн тусгай албан тушаал эрхэлж байгаа төрийн албан хаагчийн ёс зүйн хэм хэмжээг хууль тогтоомжоор тус тус тогтоохоор зохицуулсан. Засгийн газрын 2010 оны 288 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Төрийн захиргааны албан хаагчийн ёс зүйн дүрэм”-д дүн шинжилгээ хийж, бусад орны туршлагыг судалсны үндсэн дээр төрийн албан хаагчийн ёс зүйн хэм хэмжээг 2018 онд багтаан боловсруулж батлуулахаар ажиллаж байна. (Биелэлт 50 хувь)

4.1.1.6-3. Төрийн албан хаагчийн ёс зүйн зөрчилд дүн шинжилгээ хийх, шалтгаан нөхцөлийг тогтоох, арилгах, тайлагнах, хэлэлцэх арга хэмжээ авах /ТАЗ, 2017-2022/

Монгол Улсын Засгийн газрын 2010 оны 288 дугаар тогтоолоор батлагдсан

“Төрийн захиргааны албан хаагчийн ёс зүйн дүрэм”, Төрийн албаны зөвлөлийн 2010 оны 129 дүгээр тогтоолоор баталсан “Төрийн захиргааны албан хаагчийн ёс зүйн дүрмийн хэрэгжилтийг зохион байгуулах, ёс зүйн зөрчлийг хянан шийдвэрлэх журам”-ын 2.6, 2.7-д заасны дагуу Төрийн албаны зөвлөлийн Ёс зүйн хороо нь төрийн захиргааны байгууллагуудын ёс зүйн хороодоос төрийн захиргааны албан хаагчийн ёс зүйн зөрчлийн мэдээг бүтэн жилийн байдлаар авч нэгтгэн, ёс зүйн зөрчилд дүн шинжилгээ хийж, шалтгаан нөхцөлийг тогтоох, арилгах чиглэлээр холбогдох арга хэмжээг авч ажилласан болно.

Төрийн албаны тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/-д Төрийн албаны зөвлөл нь дараа оны нэгдүгээр улиралд багтаан Улсын Их Хуралд төрийн албан хаагчийн ёс зүйн хэм хэмжээний хэрэгжилт, зөрчлийн талаархи дүгнэлт, цаашид авах арга хэмжээний санал зэрэг холбогдох бусад мэдээллийг багтаасан тайланг хүргүүлэх, тайланг Төрийн байгуулалтын байнгын хороогоор хэлэлцэн дүгнэлт гаргаж “Төрийн мэдээлэл” эмхтгэлд нийтлэх талаар тус тус тусгасан.

Уг арга хэмжээний хүрээнд Авлигатай тэмцэх газраас Төрийн албаны зөвлөл, Удирдлагын академийн холбогдох албан тушаалтнуудыг оролцуулсан хэлэлцүүлэг зохион байгуулав. (Биелэлт 50 хувь)

4.1.1.7-1. Албан тушаалтанд холбогдох авлига, ашиг сонирхол, ёс зүйтэй холбоотой өргөдөл, гомдол, мэдээллийг хүлээн авах, хянан шалгах, хариуцлага хүлээлгэх үйл ажиллагааг шинэ арга хэлбэрт шилжүүлэх, дотоод хяналтын тогтолцоог бүрдүүлэх/АТГ, ТАЗ, 2017-2019/

Авлигатай тэмцэх газраас албан тушаалтанд холбогдох авлига, ашиг сонирхол, ёс зүйтэй холбоотой өргөдөл, гомдол, мэдээллийг иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагаас 70112458 дугаартай факс, www.iaac.mn цахим хуудас дахь гомдол, мэдээллийн тусгай маягт бүхий гомдол илгээх холбоос, 18001969 тусгай дугаарын утсаар болон байгууллагын байранд биеэр ирж гомдол, мэдээлэл, тоо бүртгэлийн ажилтанд өгөх боломжийг бүрдүүлсэн ба өргөдөл, гомдол, мэдээллийг хүлээн авах, хянан шалгах, хариуцлага хүлээлгэх үйл ажиллагааг шинэ арга хэлбэрт шилжүүлэх зорилгоор “1800-1969” утсаар мэдээлэл авах ажлыг дахин эхлүүлж, хэвшүүлэв. Энэ хүрээнд “авлига, албан тушаалын гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, мэдээлэл хүлээн авах утсыг сурталчилсан 3 төрлийн видео шторкийг бэлтгэн хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр нийтэд хүргэв. Мөн “Скайтел”, “Мобиком”, “Жи Мобайл”, “Юнител” зэрэг үүрэн телефоны оператор компанийн маркетингийн албатай хамтран “Авлига ашиг сонирхлын зөрчил, албан тушаалын гэмт хэрэг, төрийн байгууллагын үйлчилгээний хүнд суртлын талаар иргэн та 1800-1969 утсанд мэдээлнэ үү. АТГ” гэх текст бүхий сурталчилгааг хэрэглэгчдэд

үнэ төлбөргүй хүргэх ажлыг зохион байгуулав. Гомдол, мэдээлэл хүлээн авах утсаар ирсэн бүх дуудлагыг бүртгэх, шилжүүлэх, хуваарилах шинэчилсэн програмыг ашиглалтад оруулсан ба ийнхүү програм ашиглалтад орсноос хойш буюу 2017 оны сүүлийн хагас жилд нийт 125 дуудлага хүлээн авч, мөн тооны гомдол, мэдээллийг програмд бүртгэн холбогдох нэгжид шилжүүлэн ажиллалаа.

Харин төрийн бусад байгууллагаас дотоод хяналтын тогтолцоог бүрдүүлэх чиглэлээр тухайн байгууллагын албан тушаалтны ёс зүйн зөрчилтэй холбоотой гомдол, мэдээлэл хүлээн авах тусгай дугаарын утас ажиллуулах, дотоод хяналтын албан тушаалтнуудад чадавхжуулах сургалт зохион байгуулах, харьяа нэгж, байгууллагадаа дотоод хяналтыг сайжруулах чиглэлээр зөвлөмж, үүрэг, албан даалгавар хүргүүлэх, дотоод хяналт, шалгалт хийх зэрэг ажлыг тогтмол зохион байгуулсан. Тухайлбал, Цагдаагийн ерөнхий газар нь 2017 оны 04 дүгээр сараас эхлэн цагдаагийн алба хаагчийн талаар гаргасан гомдол, мэдээлэл, гэмт хэрэг, захиргааны зөрчилд холбогдсон, өртөж, хохирсон алба хаагч, цагдаагийн алба хаагчийн сахилга, ёс зүй, ажлын хариуцлагын талаар дуудлага, мэдээллийг хүлээн авах 126 дугаарын утсаар ирүүлж буй мэдээллийн бүртгэл, эрсдэлийн үнэлгээ хийх зэрэг хэсгүүдээс бүрдсэн дотоод хяналт, аюулгүй байдлын цахим системийг боловсруулан үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлсэн, харьяа нэгжүүдээс эрсдэлийг бууруулах чиглэлээр хэрэгжүүлсэн ажил, арга хэмжээний үр дүн, үр нөлөөнд хяналт шалгалт хийж хэвшсэн байна.

Цаашид төрийн бусад байгууллагаас дотоод хяналтын тогтолцоог зөв, оновчтой

бүрдүүлэх, авлигын эрсдэл бүхий ажил, үйлчилгээ, албан тушаалыг үнэн зөв, үндэслэлтэй тодорхойлох чиглэлээр санаачилгатай ажиллах шаардлагатай байна. (Биелэлт 40 хувь)

4.1.1.9-1.Төрийн байгууллагуудын албан хэрэг хөтлөлтийн системүүдтэй нийтийн түлхүүрийн дэд бүтцийг холбох/ЗГХЭГ, ХХМТГ, 2017-2022/

Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газрын даргын 2017 оны А/36 дугаар тушаалаар байгуулсан “Нийтийн түлхүүрийн дэд бүтцийг ашиглах бодлогын чиглэл, холбогдох журмын хэрэгжилтэд санал, дүгнэлт гаргах” ажлын хэсгээс төрийн байгууллагуудад тоон гарын үсэг олгох үйл ажиллагааг гэрээгээр гүйцэтгүүлэхээр дүгнэлт гаргасны дагуу төрийн байгууллагуудад Төрийн гэрчилгээжүүлэх байгууллагатай бүртгэлийн нэгжийн гэрээ байгуулан тоон гарын үсэг олгох нөхцөлийг бүрдүүлсэн.

Засгийн газрын 2017 оны 111 дүгээр тогтоолоор “Цахим хэлбэрээр албан хэрэг хөтлөх нийтлэг журам”-ыг батлуулж, журмын хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд Хууль зүй, дотоод хэргийн яамны Төрийн нарийн бичгийн дарга болон Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газрын даргын 2017 оны А/25, А/29 дүгээр хамтарсан тушаалаар ажлын хэсэг байгуулан ажиллаж, улсын хэмжээнд төрийн байгууллагууд архив, албан хэрэг хөтлөлтийн үйл ажиллагаанд ашиглаж буй програм хангамжийн талаарх судалгаа хийж, цахим хэлбэрээр архив албан хэрэг хөтлөлтийг зохион байгуулах програм хангамжийн нийтлэг

шаардлага болон нэгдсэн системийн үндсэн архитектур, шаардлагыг тодорхойлсон.

Төрийн байгууллагуудын үйл ажиллагаа, цахим албан хэрэг хөтлөлтөд тоон гарын үсэг ашиглахтай холбогдуулан тоон гарын үсгийн тэмдэглэгээний хэлбэржилтийг боловсруулж, Нийслэлийн мэдээллийн технологийн газар, Монпасс СА ХХК, Нийслэлийн архивын газарт тус тус хүргүүлж, хэрэглээнд нэвтрүүлээд байна. Нийслэлийн хэмжээнд 545 албан хаагч тоон гарын үсгийг ашиглаж, цахим хэлбэрээр албан хэрэг хөтөлж байна. Мөн Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газраас төрийн байгууллагуудын үйл ажиллагаанд тоон гарын үсгийн хэрэглээг нэвтрүүлэх чиглэлээр дэмжлэг үзүүлэх тухай албан бичгийг төрийн захиргааны бүх шатны байгууллагуудад хүргүүлж, албан хаагчдад зориулан байгууллага тус бүр дээр тоон гарын үсгийн талаар ойлголт өгөх, хэрэглээг нэвтрүүлэх чиглэлээр танилцуулга сургалтыг явуулж байна. Цаашид нийтийн түлхүүрийн дэд бүтцийг холбох ажлыг түргэвчлэхийн тулд шаардлагатай санхүүжилтийг тухай бүр шийдвэрлэж байх шаардлагатай. (Биелэлт 25 хувь)

4.1.1.9-2. Мэдээлэл солилцох нэгдсэн сүлжээ, сан байгуулах/ЗГХЭГ, ХХМТГ, 2018-2022/

Төрийн байгууллага хооронд мэдээлэл солилцох нэгдсэн сүлжээ, сан байгуулах, төрийн цахим мэдээллийн санг бүрдүүлэх, ашиглах, хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулах, найдвартай ажиллагааг хангах, төрийн үйлчилгээг

иргэн, байгууллагад цахим хэлбэрээр шуурхай хүргэх зорилгоор “Төрийн цахим мэдээллийн санг бүрдүүлэх, ашиглах журам”-ыг боловсруулж Засгийн газрын 2017 оны 159 дүгээр тогтоолоор батлуулсан. Энэхүү журам болон Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газрын даргын 2016 оны А/61 дүгээр тушаалаар батлагдсан “Төрийн мэдээлэл солилцооны системийн талаар баримтлах бодлогын чиглэл”-тэй уялдуулан Төрийн мэдээлэл солилцооны ХУР системийг хөгжүүлэн 2017 оны 9 дүгээр сард нээв. ХУР системийг нэвтрүүлснээр байгууллага хооронд түргэн шуурхай мэдээлэл солилцох, төрөөс иргэдэд үзүүлэх цахим үйлчилгээг нэмэгдүүлэх боломжтой болсон. Системд одоогийн байдлаар Татварын ерөнхий газар, Голомт банк, Худалдаа хөгжлийн банк, Юнител групп ХХК, Мобиком корпораци ХХК зэрэг байгууллагууд холбогдсон бөгөөд үйлчилгээний платформын хэсгийг туршилтын байдлаар хэрэглээнд нэвтрүүлэх 6 сарын гэрээ байгуулан, үйл ажиллагааны төлөвлөгөө боловсруулж, техникийн харилцан холболтыг хийж, мэдээлэл солилцон ажиллаж байна. Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газрын газраас “Ухаалаг засаг” төслийн санхүүжилтээр хэрэгжүүлэхээр “Төрийн мэдээлэл солилцооны системийн үндсэн дэд бүтцийг шинэчлэх” төсөл дэмжигдэн, холбогдох судалгаа тооцоог хийж, төслийн Удирдах хорооны хурлаар хэлэлцүүлсэн. Мөн Монгол Улсын Ерөнхий сайдын 2017 оны 170 дугаар захирамжаар мэдээлэл, харилцаа холбооны салбарын хууль, тогтоомж, бодлого боловсруулахад дэмжлэг

үзүүлэх, цахим засаглалыг хөгжүүлэх, хэрэгжилтийг удирдан зохион байгуулах, төрийн байгууллагуудын ажлын уялдаа холбоог сайжруулж, нэгдсэн бодлого, төлөвлөлт, удирдамжаар хангах үүрэг бүхий “Мэдээлэл, харилцаа холбооны бодлогын зөвлөл”-ийг байгуулж, зөвлөлийн ажиллах журам болон 2018 оны үйл ажиллагааны чиглэлийг баталсан болно.

Холбогдох бусад байгууллагаас буюу шүүх, прокурор, цагдаа, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагуудын дунд эрүүгийн хэрэг болон зөрчлийн хэргийн мэдээллийн нэгдсэн сан бий болгохоор ажиллаж байгаа ба төсөлд хамрагдсан байгууллагуудын дундын мэдээллийн нэгдсэн санг Хууль зүй, дотоод хэргийн яамны Төрийн нарийн бичгийн дарга, Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн гүйцэтгэх нарийн бичгийн дарга, Улсын ерөнхий прокурорын газрын Тамгын газрын дарга, Цагдаагийн ерөнхий газрын дарга, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газрын даргын 2017 оны 03 дугаар сарын 24-ний өдрийн А/261, А/171, А/67, А/32 дугаартай “Журам батлах тухай” хамтарсан тушаалын 1 дүгээр хавсралтаар баталсан мэдээллийг жагсаалтын дагуу бүрдүүлэх ажлыг зохион байгуулж хоорондоо мэдээлэл солилцох програм хангамжийн нэгдсэн тогтолцоо бий болгосон. Ингэснээр цагдаагаас гомдол мэдээлэл прокурорт очих, буцаж цагдаагийн байгууллагад очих, прокуророос шүүхэд шилжүүлж байгаа эрүүгийн хэрэг цахим хэлбэрээр шүүхэд шилжих, шүүхийн шийдвэр прокурор, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газарт цахим хэлбэрээр очдог мэдээллийн урсгал 2017 оны 3 дугаар сараас бий болж, ашиглагдаж эхэлсэн.

(Хэрэгжүүлэх хугацаа нь болоогүй тул үнэлээгүй.)

4.1.1.10-1. Төрийн албаны бүх чиглэлээр богино хугацааны болон давтан сургалт явуулах нийтийн албаны сургалтын институт байгуулах /ЗГХЭГ, АТГ, ТАЗ, УА, 2017-2019/

Авлигатай тэмцэх газраас Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөр батлагдсантай холбогдуулан нийтийн албан тушаалтан, иргэн, хувийн хэвшил, иргэний нийгмийн байгууллагад авлигын эсрэг богино хугацааны болон давтан сургалт явуулах, зорилго бүхий Олон нийтийн төвийг 2017 оны 12 дугаар сарын 09-ны өдөр ашиглалтад оруулсан ба уг төв нь их танхимдаа өдөрт 120 хүртэл хүний, бага танхимдаа 50 хүртэл хүний сургалтыг зохион байгуулах боломжтой. Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд Олон нийтийн төвд жилд 12000 нийтийн албан тушаалтныг авлигын эсрэг сургалтад хамруулахаар төлөвлөн ажиллаж байна. (Биелэлт 80 хувь)

4.1.1.10-2. Сургалтын модуль, давтан сургалтын хөтөлбөр боловсруулах /АТГ, ТАЗ, УА, 2017-2019/

Төрийн албан хаагчдад зориулсан авлигын эсрэг сургалтын модуль, гарын авлага боловсруулах, сургалтын хэрэгцээ, шаардлагыг судлан тогтоох, тодорхойлох зорилгоор 2017 оны 12 дугаар сард Удирдлагын академитай хамтран ажиллах гэрээ байгуулан сургалтын модуль боловсруулах ажлыг эхлүүлэв. Мөн авлигын эсрэг сургалт явуулах сургагч багшийн сургалтын модуль, гарын авлага боловсруулах, сургагч багш

бэлтгэх сургалт зохион байгуулах ажлыг Удирдлагын академийн мэргэшсэн багш нараар гүйцэтгүүлж байна. (Биелэлт 80 хувь)

4.1.1.10-3. Авлигын эсрэг сургалт, давтан сургалтыг зохион байгуулах /ЗГХЭГ, АТГ, ТАЗ, УА, 2017-2022/

Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөр батлагдснаар соён гэгээрүүлэх ажлыг илүү өргөн хүрээнд зохион байгуулах боломж бүрдсэн. Авлигаас урьдчилан сэргийлэх, соён гэгээрүүлэх үйл ажиллагааны хүртээмжийг нэмэгдүүлэх, авлигатай тэмцэхэд иргэд, олон нийт, хувийн хэвшил, төрийн болон төрийн бус байгууллагыг татан оролцуулах, тэдгээрийн идэвхи санаачилгыг өрнүүлэх, байгууллагын үйл ажиллагааг сурталчлан таниулах, шударга ёсны ойлголт, мэдлэг олгох, мэдээлэл түгээх, мэргэжлийн туслалцаа, зөвлөгөө өгөх зорилгоор Авлигатай тэмцэх газрын Олон нийтийн төвийг нээн ажилуулж байна.

Олон нийтийн төвд нийтийн албан тушаалтнууд, зорилтот бүлэгт зориулсан авлигын эсрэг сургалтаас гадна иргэдэд мэдээлэл хүргэх, гомдол мэдээлэл хүлээн авах, гарын авлага, материал түгээх, дотоодын болон гадаадын хурал, зөвлөгөөн хэлэлцүүлгүүдийг зохион байгуулж байна.

2017 онд нийт 11345 хүнийг авлигын эсрэг сургалтад хамруулжээ. Сургалтад хамрагдсан хүмүүсийг зорилтот бүлгээр авч үзвэл, 53.6 хувь нь нийтийн албан тушаалтан, 30.9 хувь нь удирдах албан тушаалтан, 5 хувь нь салбарын удирдах ажилтнууд, 0.6 хувь нь эрх бүхий албан тушаалтан, 2.4 хувь нь иргэний хяналтын зөвлөлийн гишүүд байна.

2018 оноос эхлэн улирал бүр дор хаяж 3000, жилд 12000 нийтийн албан тушаалтныг Авлигатай тэмцэх газрын Олон нийтийн төвд зохион байгуулагдах авлигын эсрэг сургалтад хамруулахаар төлөвлөн холбогдох бэлтгэл ажлыг хангав. Энэ хүрээнд авлигын эсрэг сургалтыг удирдах албан тушаалтнууд /захиргаа удирдлагын нэгжийн дарга нар, дотоод хяналт, аудитын нэгжийн дарга нар, бусад удирдах албан тушаалтан/, Хүний нөөц, хууль, эрх зүй, худалдан авах ажиллагаа, санхүү, төсөв хариуцсан ажилтан, нийтийн албанд шинээр томилогдсон ажилтнуудад зориулан 9 зорилтот бүлэгт хуваан зохион байгуулахаар 2017 оны 12 дугаар сард Удирдлагын академитай хамтран ажиллах гэрээ байгуулан ажиллаж байна. (Биелэлт 20 хувь)

Хоёр. Төрийн үйлчилгээний нээлттэй байдлыг хангаж, цахим үйлчилгээг хөгжүүлж, чанар хүртээмжийг сайжруулах, үйлчлүүлэгчийн эрх ашгийг дээдэлж, төрийн албан хаагчийн хариуцлагыг дээшлүүлэх зорилтыг хангах чиглэлээр:

Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн 2 дахь зорилтын хүрээнд нийт 7 үйл ажиллагаа, 18 арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ. 2017 онд 4 арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхлүүлсэн.

4.1.2.1-1. Төрийн үйлчилгээг цахим хэлбэрт шилжүүлэхэд учрах хүндрэл бэрхшээл, шийдвэрлэх арга замыг судалж, цахим хэлбэрт шилжүүлэх төрийн үйлчилгээний жагсаалтыг шинэчлэн батлуулах/ЗГХЭГ, ХХМТГ, 2017-2018/

Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газар нь Засгийн газрын 2015.06.22-ны өдрийн 254 дүгээр тогтоолоор төрийн үйлчилгээний цахим систем /ezasag.mn/-д холбох төрийн 167 үйлчилгээний жагсаалтыг батлуулсан бөгөөд 18 үйлчилгээг буюу 10.8 хувийг цахимжуулж, төрийн үйлчилгээг цахим машин ашиглан иргэдэд хүргэхэд мөрдөх “Төрийн үйлчилгээний цахим машины ашиглалт үйлчилгээний журам”-ыг шинэчлэн батлуулсан. Төрийн үйлчилгээний нэгдсэн системийн www.ezasag.mn цахим хуудсыг ашиглан Цагдаагийн ерөнхий газрын Лицензийн төвийн жолооны үнэмлэх солиулах үйлчилгээ, Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газрын 6 төрлийн үйлчилгээний холболтыг турших, Автотээврийн үндэсний төв, Үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн төвийн 3 төрлийн үйлчилгээг ТҮЦ машины үйлчилгээнд нэвтрүүлэх бэлтгэл ажлыг гүйцэтгэсэн. Засгийн газрын 2015 оны 254 дүгээр тогтоолын хэрэгжилтэд дүн шинжилгээ хийж, төрийн үйлчилгээг цахим хэлбэрт шилжүүлэхэд учрах хүндрэл, бэрхшээл, шийдвэрлэх арга замыг судлах, цахим хэлбэрт шилжүүлэх төрийн үйлчилгээний жагсаалтыг шинэчлэн батлуулах талаар тодорхой ажил хийгдээгүй байна.

Авлигатай тэмцэх газар 2017 оны 1 дүгээр сард “Авлигын эсрэг үндэсний чуулган”-ыг Төрийн ордонд зохион байгуулж, “Төрийн байгууллагын ил тод, шударга, хариуцлагатай байдал” сэдэвт салбар хуралдаанаар төрийн үйлчилгээг цахим хэлбэрт шилжүүлэх шаардлага, учирч байгаа хүндрэл бэрхшээл, олон улсын сайн туршлага, шийдвэрлэх арга

замын талаар хэлэлцүүлэв. (Биелэлт 20 хувь)

4.1.2.2-1. Зөвшөөрөл, лицензийн тоог эрс цөөлөх, олон шат дамжлагыг багасгах зорилгоор Зөвшөөрлийн тухай хуулийн төслийг боловсруулах /ЗГХЭГ, 2017-2018/

Хуулийн төслийг боловсруулах ажил хийгдэж байна. (Биелэлт 10 хувь)

4.1.2.5-1. Төрийн үйлчилгээний шударга, ил тод, нээлттэй байдлын талаарх судалгаа хийж, үр дүнг үйл ажиллагаандаа ашиглах /АТГ, 2017-2022/

Авлигатай тэмцэх газар Төрийн байгууллагын шударга байдлын судалгааг 2016 онд зохион байгуулсан бөгөөд үр дүнг авлигаас урьдчилан сэргийлэх, соён гэгээрүүлэх үйл ажиллагаанд ашиглаж байна. Авлигатай тэмцэх газрын ажлын баг бүх яам, агентлаг, аймаг, нийслэл, дүүрэг, төрийн болон орон нутгийн өмчит, төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой аж ахуйн нэгжид ажиллах явцад төрийн үйлчилгээний ил тод, нээлттэй байдлыг хангах талаар фокус ярилцлага хийж, холбогдох судалгааг зохион байгуулсан. Төрийн байгууллагын шударга байдлын түвшинд 2 жил тутамд үнэлгээ хийх зохицуулалтын дагуу уг судалгааг 2018 онд зохион байгуулахаар бэлтгэл ажлыг хангаж байна. Засгийн газрын 2017 оны 89 дүгээр тогтоолоор баталсан “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам”-ын 9.9-д “Авлигатай тэмцэх газраас

гаргасан шударга байдлын түвшингийн үнэлгээ нь захиргааны байгууллагын үнэлгээний нэг үзүүлэлт болно.” гэж заасны дагуу төрийн захиргааны төв байгууллага, аймаг, нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын ил тод байдлын үнэлгээг Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газарт нэгтгэж, үнэлгээний үзүүлэлтээр төрийн захиргааны төв байгууллага, аймаг, нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын үйл ажиллагааг дүгнэж хэвшсэн болно.(Биелэлт 90 хувь)

4.1.2.6-1. Монгол Улсын иргэн бүрт цахим гарын үсэг олгох/ХХМТГ, 2017-2022/

Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газар Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрт тусгагдсан иргэний үнэмлэхэд тоон гарын үсгийг бичих ажлын хүрээнд Оюуны өмч, Улсын бүртгэлийн ерөнхий газарт иргэний цахим үнэмлэхэд 2048 битийн тоон гарын үсгийн гэрчилгээ суулгах туршилтын ажлыг амжилттай зохион байгуулж, бэлтгэл бүрэн хангагдсан бөгөөд 2018 оны 1-р улиралд багтаан иргэний үнэмлэхэд тоон гарын үсэг суулгах ажлыг эхлүүлэхээр ажиллаж байна. Үндэсний нийтийн түлхүүрийн тоон гарын үсгийн хэрэглээг олон нийтэд хүргэх, түүний ач холбогдлыг таниулан сурталчлах зорилго бүхий видео шторкыг телевизийн сувгуудаар олон нийтэд хүргэх ажлыг зохион байгуулсан. (Биелэлт 40 хувь)

4.1.2.7-1. Төрийн үйлчилгээний чанар, хүртээмжид хөндлөнгийн үнэлгээ хийлгүүлэх/ЗГХЭГ, 2017-2022/

Төрийн үйлчилгээний чанар, хүртээмжид хөндлөнгийн үнэлгээ хийлгүүлэх ажлыг 2 жилд тутамд нэг удаа гүйцэтгүүлдэг бөгөөд энэ ажлыг 2018 онд зохион байгуулах тул үнэлээгүй болно.

Гурав. Төсөв, санхүү, аудитын үйл ажиллагааны удирдлага, хяналтыг сайжруулах, ил тод байдлыг хангах, төсвийн хөрөнгө, гадаадын зээл, тусламжийг цр ашигтай, зориулалтын дагуу зарцуулах, хариуцлагыг дээшилцүлэх зорилтыг хангах чиглэлээр:

Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн 3 дахь зорилтын хүрээнд нийт 10 үйл ажиллагаа, 35 арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ. 2017 онд 22 арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхэлсэн болно.

4.1.3.1-1. Улсын болон орон нутгийн төсөв, санхүүгийн удирдлагын одоогийн тогтолцоонд дүн шинжилгээ хийж, оновчтой бүтцийг бий болгох /СЯ, 2017-2022/

Сангийн яамнаас Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгийн зарцуулалт, хөрөнгө оруулалтын үр өгөөж, хөрөнгийн бүртгэл болон тухайн төсөл хөтөлбөр, арга хэмжээний үр дүнд иргэд, олон нийтийн сэтгэл ханамжтай байдал, мэдээллийн ил тод байдалд судалгаа хийх аргачлалыг боловсруулж, нийт 6 бүлэг/олон нийтийн оролцоо, сумын төсвийн төлөвлөлт, сумын төсвийн ил тод байдал, сумын төсвийн гүйцэтгэл, сумын хяналт, шинжилгээ үнэлгээ, сумын өмчийн удирдлага/-т хамаарах 33 асуулт бүхий шалгуур үзүүлэлтийн дагуу 330 сумыг үнэлэх ажлыг хийж байна. Орон нутгийн хөгжлийн сангийн

хөрөнгийн зарцуулалт, төсөл, хөтөлбөр, арга хэмжээний үр дүнд олон нийтийн сэтгэл ханамжтай байдал, ил тод байдалд дүн шинжилгээ хийх ажил эхлэл төдий байгаа бөгөөд одоогийн тогтолцоонд дүн шинжилгээ хийх, оновчтой бүтцийг бий болгох эсэх асуудлаар тодорхой ажлыг зохион байгуулах шаардлагатай байна. (Биелэлт 10 хувь)

4.1.3.1-2. Төрийн өмчийн эд хөрөнгийн ашиглалт, хадгалалт, зарцуулалтын байдалд дүн шинжилгээ хийж, хариуцлагыг дээшлүүлэх/ТӨБЗГ, 2017-2019/

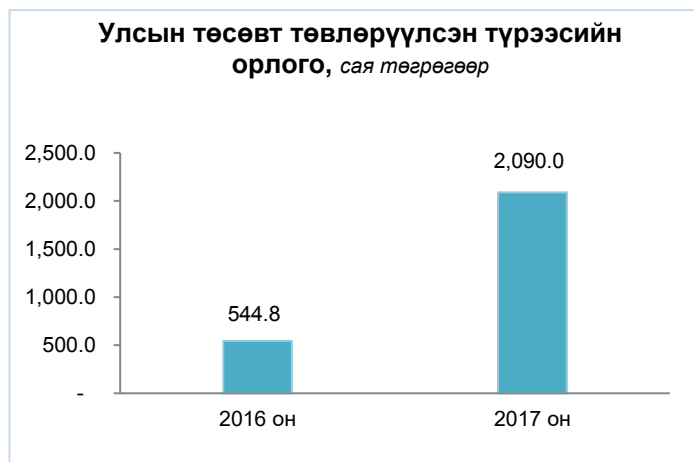
Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газраас Төрийн өмчит 923 хуулийн этгээдтэй байгуулсан “Төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээ”-ний 2016 оны биелэлтийг 5 шалгуур үзүүлэлтээр дүгнэж, илэрсэн зөрчлийг арилгах, холбогдох хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах хүрээнд ТӨБЗГ-ын 2017 оны “Төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээний биелэлтийн мөрөөр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний тухай” 687 дугаар тогтоол гаргаж, Төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээний 2016 оны биелэлтийн дүн, зөвлөмж, чиглэлийг

төрийн өмчит хуулийн этгээдийн удирдлагад хүргүүлсэн. “Төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээ”-ний 2016 оны биелэлтийг дүгнүүлээгүй 52 хуулийн этгээдийн холбогдох албан тушаалтанд хариуцлага тооцох асуудлаар холбогдох төсвийн ерөнхийлөн захирагчид албан шаардлага хүргүүлэх ажлыг зохион байгуулсан.

Төрийн өмчийн илүүдэлтэй байр талбайг бусдад түрээслүүлж, төрийн өмчийн түрээсийн нийт орлогын 30 хувийг улсын төсөвт төвлөрүүлж байна. 2017 оны жилийн эцсийн байдлаар улсын хэмжээнд нийт төрийн өмчит 67 хуулийн этгээдийн 402 түрээсийн гэрээг хянан баталгаажуулж, тухайн онд түрээсийн орлогоос улсын төсөвт нийт 2090.0 сая төгрөг төвлөрүүлсэн нь өмнөх онтой харьцуулахад 1545,2 сая төгрөгөөр буюу 3.8 дахин нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна. Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага нь тус газрын 2017 оны 276 дугаар тогтоолоор “Төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээ байгуулах, дүгнэх журам”, “Төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээний загвар”-ыг тус тус шинэчлэн баталсан.

Төрийн өмчийн түрээсийн орлогыг сүүлийн 2 жилийн байдлаар үзүүлбэл:

Сангийн яамнаас 2017 онд “Дарханы дулааны цахилгаан станц” ТӨХК, “Дарханы дулааны сүлжээ” ТӨХК-ийн 2015, 2016 оны үйл ажиллагаанд хийсэн хяналт шалгалтаар төрийн өмч хөрөнгийн ашиглалт, зарцуулалттай холбоотой 23,918.0 сая төгрөгийн зөрчил илрүүлсэн ба зөрчлийг арилгуулах тухай санхүүгийн хяналт шалгалтын улсын ахлах байцаагчийн хугацаатай албан шаардлага хүргүүлж, улсын ахлах байцаагчийн төлбөрийн актаар 335.4 сая төгрөгийг холбогдох буруутай этгээдээр төлүүлж, төсвийн орлогод оруулахаар шийдвэрлэсэн.

Өөрийн эзэмшлийн байргүй төрийн өмчит болон төрийн өмчийн оролцоотой 16 хуулийн этгээд жилд 2,2 тэрбум гаруй төгрөгийг түрээсийн төлбөрт зарцуулсан байна. Төрийн өмчит болон төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдүүд хувийн компаниудаас үл хөдлөх хөрөнгө(байр, талбай)-ийг түрээслэхэд жил бүр олон тэрбум төгрөгийн хөрөнгийг зарцуулж байгааг зохистой байдлаар шийдвэрлэх, санхүүгийн эх

үүсвэрийг үр ашигтай, зарцуулах арга хэмжээг авах шаардлагатай. (Биелэлт 30 хувь)

4.1.3.1-3. “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”, түүний хавсралт болон дэд цэсүүдэд тавигдсан мэдээлэл, түүний агуулга олон нийтэд ойлгомжтой байгаа эсэхэд дүн шинжилгээ хийх/СЯ, ХХМТГ, 2017-2020/

Сангийн яамнаас “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”, түүний хавсралт болон дэд цэсүүдэд тавигдсан мэдээлэл, түүний агуулга олон нийтэд ойлгомжтой байгаа эсэхэд шинжилгээ хийх ажлыг 2018 онд хөндлөнгийн байгууллагаар хийлгэхээр төлөвлөсөн болно.

Тус яам 2017 онд “Шилэн дансны систем”-ийн үйл ажиллагааны талаар 7100-1111 дуудлагын нэгдсэн систем, шилэн дансны нэгдсэн системийн

захиа, support@shilendans.gov.mn цахим хаягуудаар 1850 дуудлага хүлээн авч шийдвэрлэсэн байна. Цаашид холбогдох мэдээлэлд дүн шинжилгээ хийх ажлыг эрчимжүүлэх, ялангуяа иргэд, байгууллагаас ирүүлсэн өргөдөл, гомдлын шийдвэрлэлт, үр дүнгийн талаар тодорхой мэдээллийг тайланд тусгах шаардлагатай. (Биелэлт 0 хувь)

4.1.3.1-4. Гадаадын зээл тусламж, Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр хэрэгжих хөрөнгө оруулалт болон төсөл, хөтөлбөр, арга хэмжээ бүрийн явц, гүйцэтгэлийг цахимаар хянах орчныг бүрдүүлж, нээлттэй, ил тод болгох, мэдээллийг сайжруулах /СЯ, 2017-2022/

Сангийн яам Монгол Улсын төсөвтэй холбогдолтой цаг үеийн мэдээ, хууль эрх зүйн актууд, төсвийн төсөл, батлагдсан төсвүүд, төсвийн хөрөнгө оруулалтын гүйцэтгэлийн талаарх мэдээлэл, бусад холбогдох мэдээллийг www.iltod.mn, орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр хэрэгжсэн хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээний талаарх мэдээллийг www.tusuv-ogon-putag.mn цахим хуудсаар тус тус олон нийтэд мэдээлж байна. Монгол Улсын Засгийн газар, Дэлхийн банктай хамтран “Хөгжлийн албан ёсны тусламжийн төслүүдийн хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх системийг нэвтрүүлэх техник туслацдааны төсөл”-ийг хэрэгжүүлж, www.odamis.mof.gov.mn цахим хуудсыг ажиллуулж байна. Монгол Улсын хөгжлийн банкнаас төслийн санхүүжилт, зээлийн хүсэлтийг хүлээн авах, шийдвэрлэх үйл ажиллагааг хялбаршуулж, Зээл санхүүжилтийн хүсэлт

хүлээн авах, шийдвэрлэх цахим систем (LOS system)-ийг ашиглалтад оруулав.

ҮЦТХТ ХХК-иас mcsd.mn цахим хаягаар хөрөнгийн зах зээлийн мэдээ, мэдээллийг авах, мөн Монгол Улсын иргэд өөрсдийн регистрийн дугаараар “Эрдэнэс тавантолгой” ХК-ийн хувьцааг шалгах боломжийг нэвтрүүлэн ажилласан. Хөдөө аж ахуйн давхар даатгал ХК нь <http://agreinsurance.mn> цахим хаягаар малын индексжүүлсэн мэдээ, мэдээллийг олон нийтэд хүргэж байна. Мөн уг цахим хуудсанд холбогдох бусад төрийн байгууллагын цахим хуудас руу нэвтрэх шууд холбоосыг байршуулсан бөгөөд Олон улсын давхар даатгалын компанийн мэдээллийг байршуулсан байна.

Төсвийн хөрөнгө оруулалтын гүйцэтгэлийн талаарх мэдээллийг төсвийн ерөнхийлөн захирагч бүрээр www.iltod.mn цахим хуудсанд сар бүр байршуулж олон нийтэд мэдээлж бана. Олон улсын төсвийн түншлэлээс хийгддэг “Нээлттэй төсвийн индекс”-ийн 2017 оны тайлангаар Монгол Улс 46 оноо авсан нь 2015 онтой харьцуулахад 5 оноогоор ахисан үзүүлэлттэй байна. Зөвлөмжийн нэг хэсэг болох бие даасан төсвийн институци байгуулах асуудлыг Улсын Их Хурлын 2017 оны 69 дүгээр тогтоолоор шийдвэрлэн, Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөлийг байгуулсан.

Үндэсний аудитын газрын Нийцлийн аудитын газраас Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтэд 2017 оны 10 дугаар сараас 12 дугаар сарыг дуустал хугацаанд аудит хийж, 35 Төсвийн ерөнхийлөн захирагч, түүний харьяа 4290 байгууллагыг түүвэрлэн хамруулж, 2016 оны 10 дугаар сарын 01-ний

өдрөөс 2017 оны 10 дугаар сарын 01-ний өдрийг хүртэлх хугацааны хуулийн хэрэгжилтийг шалгахад, тухайн жилийн төсвийг 515 байгууллага буюу 10.6 хувь нь мэдээлээгүй; төсвийн гүйцэтгэлийг 12 сарын дунджаар 212 байгууллага буюу 4.4 хувь нь мэдээлээгүй; дараа жилийн төсвийн төслийг 1058 байгууллага буюу 22.1 хувь нь мэдээлээгүй; хагас жилийн санхүүгийн тайланг 612 байгууллага буюу 13.8 хувь, бүтэн жилийн санхүүгийн тайланг 897 байгууллага буюу 20.8 хувь нь мэдээлээгүй; ТЕЗ-ийн санхүүгийн тайланд хийсэн аудитын дүгнэлтийг 726 байгууллага буюу 21.9 хувь, аудитын дүгнэлтийн мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээг 943 байгууллага буюу 28.8 хувь нь мэдээлээгүй; төсвийн хэмнэлт, хэтрэлт, түүний шалтгаан тайлбарыг 928 байгууллага буюу 20.4 хувь нь тус тус мэдээлээгүй байна. Шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтэд аймаг, нийслэлийн ИТХ-аас тавьсан хөндлөнгийн хяналт 36.4 хувь, төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн дотоод хяналтыг 90.9 хувьтай байсан бол Иргэдийн нийтийн хурлаас Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтэд хяналт тавиагүй байна.

Энэхүү арга хэмжээний хүрээнд гадаадын зээл тусламж, Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр хэрэгжих хөрөнгө оруулалт болон төсөл, хөтөлбөр, арга хэмжээ бүрийн явц, гүйцэтгэлийг цахимаар хянах орчныг бүрдүүлж, нээлттэй, ил тод болгох орчинг бүрдүүлсэн байна. Дээрх цахим хуудсанд иргэд, олон нийтээс хандсан хандалт, ашиглалтын талаар мэдээлэл, судалгаа, дүгнэлт хийх шаардлагатай.

Түүнчлэн Засгийн газрын 2017 оны 89 дүгээр тогтоолоор баталсан “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт,

захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам”-ын 9.10/Шилэн дансны хөтөлөлтийн үнэлгээг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага гаргаж Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газарт 4 дүгээр сарын 1-ний дотор хүргүүлнэ. Уг үнэлгээ нь захиргааны байгууллагын жилийн үйл ажиллагааны үнэлгээний нэг үзүүлэлт болно./-т заасны дагуу Сангийн яам Шилэн дансны хөтөлөлтийн үнэлгээ, үр дүнгийн талаарх мэдээллийг тайланд тусгаж байх шаардлагатай. (Биелэлт 30 хувь)

4.1.3.2-1. Улсын болон орон нутгийн төсөвт хөндлөнгийн байгууллага, эрдэмтэн, судлаачаар санхүүгийн шинжилгээ хийлгэх боломжийг судлах, холбогдох арга хэмжээг авах/СЯ, 2017-2019/

Сангийн яам Швейцарын хөгжлийн агентлагтай хамтран хэрэгжүүлж байгаа “Төвлөрлийг сааруулах бодлогын дэмжлэг” төслийн хүрээнд Байгаль орчин, аялал жуулчлалын салбарын төсөвт шинжилгээ хийлгэн, тайланг Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газарт хүргүүлсэн. (Биелэлт 20 хувь)

4.1.3.2-2. Эрсдэлтэй гэж үзсэн төсөвт байгууллагын төсвийн зарцуулалтад санхүүгийн хөндлөнгийн хяналт хийх /СЯ, 2017-2022/

Сангийн яам санхүүгийн хяналт шалгалтад хамрагдах байгууллагыг хяналт шалгалтад хамрагдсан хугацаа, өмнөх шалгалтаар илэрсэн зөрчлийн хэмжээ, түүнийг барагдуулах талаар

зохиосон ажил зэргийг харгалзан сонгож байна. 2017 онд Сангийн яамны Санхүүгийн хяналт, эрсдэлийн удирдлагын газраас 14 байгууллагад хяналт, шалгалт хийж, илэрсэн зөрчлийг арилгуулах чиглэлээр нийт 66.4 тэрбум төгрөгийн 44 хугацаатай албан шаардлагыг улсын байцаагч хүргүүлсэн байна. Шалгалтаар нийт 1.6 тэрбум төгрөгийн төлбөрийн акт тогтоосноос 2017 оны жилийн эцсийн байдлаар 847.3 сая төгрөгийг барагдуулж, 784,2 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна. Сангийн яам санхүүгийн хяналт шалгалтын үр дүнд төсвийн хөрөнгийн төлөвлөлт, зарцуулалтын үр ашгийн үзүүлэлтийг өмнөх онуудтай харьцуулж дүн шинжилгээ хийгээгүй байна. (Биелэлт 20 хувь)

4.1.3.2-3. Дотоод аудитын тогтолцоог боловсронгуй болгох, давхардлыг арилгах/СЯ, 2017-2019/

Сангийн сайдын 2017 оны 236, 309 тоот тушаалуудаар ажлын хэсгийг байгуулан, Дотоод аудитын тухай анхдагч хуулийн төсөл, холбогдох бусад хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах хуулийн төслийг боловсруулах, Засгийн газар, Улсын Их Хуралд өргөн барих бэлтгэл ажлыг хангасан. Төсвийн зарцуулалтын үр ашгийг сайжруулах, үйл ажиллагааны үр дүнг дээшлүүлэх, хяналт шалгалтын чиг үүргийн давхардлыг арилгах үүднээс яам, нийслэл, дүүрэг, аймгуудын жилийн төлөвлөгөөг нэгтгэн бодлого, удирдамжаар ханган хяналт шалгалтыг системийн хэмжээнд хийж ажилласан байна. (Биелэлт 70 хувь)

4.1.3.3-1. Засгийн газрын тусгай сангийн санхүүжилт, зарцуулалтын мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудсанд “ЗГ-ын тусгай сангийн мэдээлэл” гэсэн цэсээр олон нийтэд мэдээлэх ажлыг зохион байгуулах/СЯ, 2017-2019/

Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудсанд Төсвийн ерөнхийлөн захирагч тус бүр дээр “Засгийн газрын тусгай сан” цэсээр тусгай сангуудын зарцуулалтын мэдээллийг олон нийтэд хүргэж байна. Сангийн яам Сангийн сайдын төсвийн багцад хамаарах Засгийн газрын нөөц сан, Засгийн газрын өрийн баталгааны сан, Тогтворжуулалтын сан, Ирээдүйн өв сангийн мэдээллийг олон нийтэд түгээж байна. Хүний хөгжил сан 2017 оны 3 дугаар сард хаалтын тайлан хийж, татан буугдсан.

Сангийн яамнаас зөвхөн Сангийн сайдын төсвийн багцад хамаарах Засгийн газрын тусгай сангийн талаар тайланд тусгасан бөгөөд Засгийн газрын 2017 оны 89 дүгээр тогтоолоор баталсан “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам”-ын 9.10-т заасны дагуу Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газарт хүргүүлдэг Шилэн дансны хөтөлөлтийн үнэлгээний талаар болон Засгийн газрын тусгай сангийн санхүүжилт, зарцуулалтын мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудсанд “ЗГ-ын тусгай сангийн мэдээлэл” гэсэн цэсээр олон нийтэд мэдээлэх ажлыг улсын хэмжээнд хэрхэн зохион байгуулсан талаар тусгаж байх шаардлагатай. (Биелэлт 20 хувь)

4.1.3.3-2. Тусгай сангийн хөрөнгийг захиран зарцуулах шийдвэрийн ил тод, нээлттэй байдлыг хангах, иргэд олон нийтийн зүгээс хяналт тавих боломжийг нээх/СЯ, тусгай санг захиран зарцуулах эрх бүхий албан тушаалтан, 2017-2020 он/

Сангийн яам энэ арга хэмжээг хэрэгжүүлэх талаар одоогоор тодорхой ажил хийгээгүй.

4.1.3.3-3. Тусгай сангийн үйл ажиллагаанд санхүүгийн хяналт шалгалт хийж, дүнг олон нийтэд ил тод мэдээлэх/СЯ, 2017-2022/

Сангийн яамнаас 2017 онд Жижиг, дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих санд шалгалт хийж дүнгийн талаарх мэдээллийг www.mof.gov.mn цахим хуудсанд байршуулсан. Бусад сангийн үйл ажиллагаанд санхүүгийн хяналт шалгалт хийж, тайланд тусгах шаардлагатай.

4.1.3.4-1. Орон нутгийн төсвийн төслийн талаар хэлэлцүүлэг өрнүүлэх, төсвийн төсөлд олон нийтийн саналыг авч тусгах/СЯ, 2017-2022/

Сангийн яам, Дэлхийн банк, Швейцарийн хөгжлийн агентлагтай хамтран хэрэгжүүлж буй “Тогтвортой амьжиргаа-3” төслийн хүрээнд “Орон нутгийн төсвийн удирдлагын чадавх бэхжүүлэх” сэдэвт бүсчилсэн сургалт-семинарыг 2 удаа, Сангийн яамны Төрийн нарийн бичгийн даргын А/187 тоот тушаалын дагуу 21 аймаг, нийслэл, 6 дүүрэгт орон нутгийн хөгжлийн сан хариуцсан мэргэжилтнүүдийг оролцуулсан сургалт, хэлэлцүүлгийг

1 удаа тус тус зохион байгуулсан. 2017 оны Төсвийн тухай хуулиар батлагдсан хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээний хувьд нээгдсэн санхүүжилтийн эрхийн талаарх мэдээллийг Сангийн яамны нэгдүгээр давхарт байрлах дэлгэцэн дээр өдөр тутам гаргаж, олон нийтэд мэдээлсэн. Сангийн яамны нээлттэй өдөрлөгийн үеэр улсын төсвөөс болон хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлж байгаа болон хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн төсөл, арга хэмжээний талаар танилцуулга бэлтгэн олон нийтэд мэдээлж, холбогдох асуултад хариулан, иргэдээс ирсэн төсвийн төсөлд тусгах саналыг хүлээн авч шийдвэрлэх боломжтой эсэхийг судалсан. Орон нутгийн төсвийн төсөлд олон нийтийн саналыг тусгах чиглэлээр тодорхой ажлыг зохион байгуулаагүй, төсвийн төсөлд иргэдийн саналыг авч тусгасан эсэх талаар нэгдсэн тоо баримт, мэдээлэл, цаашид авах арга хэмжээний талаар санал боловсруулж тайланд тусгаж байх нь зүйтэй. Энэ арга хэмжээний хүрээнд Орон нутгийн хөгжлийн сан болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр 2018 онд хийх хөрөнгө оруулалт, төсөл арга хэмжээний саналыг иргэдээр нээлттэй болон цахим хэлбэрээр хэлэлцүүлж, иргэдээс гарсан саналуудыг төсвийн төсөлд тусгасан. Тухайлбал, Говь-Алтай аймгийн 19 сумын 900, Дорноговь аймгийн 3030, Дундговь аймгийн 2835, Хэнтий аймгийн 3790 иргэн, Хөвсгөл аймгийн 23 сум, 1 тосгоны иргэдээс тус тус санал авчээ. Эдгээр аймгуудаас бусад аймгийн тайланд орон нутгийн төсвийн төсөлд иргэдээс санал авч тусгасан талаар мэдээлэл байхгүй, тоо баримтыг тусгаагүй байна.

4.1.3.5. Зээл авахад иргэн, аж ахуйн нэгжид учирч байгаа хүндрэл, зээлийн нөхцөлд дүн шинжилгээ хийж, зээлийн нөхцөлийг хөнгөвчлөх арга хэмжээг авах/Монголбанк, 2017-2020/

Монголбанкны Ерөнхийлөгч, Сангийн сайдын 2017 оны 6 дугаар сарын 30-ны өдрийн А-193/228 дугаар хамтарсан тушаалаар “Активыг ангилал, активын эрсдэлийн сан байгуулж, зарцуулах журам”-ыг шинэчлэн баталсан бөгөөд хугацаа хэтэрсэн өдрөөс хойш иргэний хувьд 15 хүртэлх хоног, аж ахуйн нэгжийн хувьд 30 хүртэлх хоногт багтаан эргэн төлөх боломжтой гэж банк үзвэл уг зээлийг хэвийн ангилалд бүртгэж болохоор журамласан. Тэтгэвэр барьцаалсан зээлийн нөхцөлийг сайжруулах зорилгоор Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам, Монголбанк, арилжааны банк хоорондын харилцан ойлголцлын санамж бичиг байгуулан, тэтгэвэр барьцаалсан зээлийн дээд хугацааг арилжааны бүх банкинд адил байхаар тогтоох, тэтгэврийн тодорхой хувьд зээл олгох асуудлыг шийдвэрлэж мөрдүүлэх, тэтгэвэр барьцаалсан зээл олгох зориулалтаар арилжааны банкинд байршуулсан нийгмийн даатгалын сангийн эх үүсвэрт заавал байлгах нөөцийг тогтоохгүй байхаар тус тус шийдвэрлэсэн. (Биелэлт 40 хувь)

4.1.3.5-2. Банк зээл олгохдоо авгаг шимтгэлийг бодитой тогтоох /Монголбанк, 2017-2019/

“Зээлийн хүүг бууруулах стратеги” боловсруулах зорилгоор ажлын хэсэг байгуулан ажиллаж байна. Ажлын хэсэгт Монголбанкны мэргэжилтнүүдээс гадна

Санхүүгийн тогтвортой байдлын зөвлөл, “Хэрэглэгчийн эрх ашгийг хамгаалах” ТББ-ын төлөөллүүд орсон. Тус стратеги 2018 онд батлагдах бөгөөд зээлийн хүүг бууруулахад шаардлагатай арга хэмжээг тодорхойлно.

Монголбанкнаас зээлийн хүү, шимтгэлийг бодитой тогтоосон эсэх, иргэдээс банкуудын тогтоосон зээл, шимтгэлтэй холбоотой гомдлыг хүлээн авч шийдвэрлэдэг. Цаашид гомдол, мэдээллийн шийдвэрлэлтийн талаар тайланд тусгах шаардлагатай. Банк, эрх бүхий хуулийн этгээдийн мөнгөн хадгаламж, төлбөр тооцоо, зээлийн үйл ажиллагааны тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.4 хэсэгт “Зээлийн хүүгийн хэмжээг бодох аргачлалыг Монголбанк батална” гэж заасны дагуу Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн 2013 оны А-236 дугаар тушаалаар “Банкны хүү бодох аргачлал, хүү, шимтгэл, хураамжийн мэдээллийн ил тод байдлын журам”-ыг батлан мөрдүүлж байна. Банкны салбараас санхүүгийн үйлчилгээ авах иргэд, аж ахуйн нэгжид бодит мэдээлэл өгөх зорилгоор банкуудын хадгаламж, зээлийн үйлчилгээний зарласан хүү, шимтгэл, бодит өртгийн талаарх мэдээллийг сар бүр Монголбанкны <https://www.mongolbank.mn/liststatistic.aspx?id=6> цахим хуудсанд байршуулж байна.

Санхүүгийн зохицуулах хороо нь Банк бус санхүүгийн байгууллагын үйл ажиллагааны цар хүрээг нэмэгдүүлэх, үйлчилгээний өртөг болон зээлийн хүүг бууруулах, чадавхийг бэхжүүлэх зорилгоор Хорооны 2016 оны 72 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийг /хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээг тогтоосон/ хангуулж, ББСБ-уудын

үйл ажиллагаа, хувь нийлүүлсэн хөрөнгө, үйлчилгээний өгөөмж, хүртээмжийн талаар судалгаа хийн, 2016 оны 271 дүгээр тогтоолоор хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээг шинэчлэн тогтоож, 2017 оны 91 дүгээр тогтоолоор үе шаттай нэмэгдүүлэх шийдвэр гаргасан. Энэ шийдвэр гарснаас хойш зээлийн жигнэсэн дундаж хүү буурах хандлагатай байгаа бөгөөд зэх зээлийн өрсөлдөөний зарчмаар ББСБ-ууд зээлийн хүүгээ бууруулж байгаагаа илэрхийлж эхлээд байна. Тухайлбал, 2017 оны 3 дугаар улирлын байдлаар 102957 зээлдэгч нарын 592.8 тэрбум зээлийн өрийн үлдэгдэлтэй байгаа бөгөөд зээлийн жигнэсэн дундаж хүү өмнөх оны мөн үеэс 0.8 хувиар, өмнөх улирлаас 0.1 хувиар буурч 3.4 хувьд хүрсэн байна. (Биелэлт 30 хувь)

4.1.3.5-3. Банкны зээлийн бодлого, түүний журмыг боловсронгуй болгох, зээл авагч, зээлдүүлэгчийн тэгш байдлыг хангасан эрх зүйн орчинг бүрдүүлэх/Монголбанк, 2017-2020/

Монголбанкнаас “Санхүүгийн хэрэглэгчийг хамгаалах аян”-ыг 2018 онд зохион байгуулахаар шийдвэрлэсэн бөгөөд аяны хүрээнд Сагийн яам, Санхүүгийн зохицуулах хороо, Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газар, Монголын банкны холбоо, Бичил санхүүгийн хөгжлийн сан, Хадгаламжийн даатгалын корораци, Монголын ипотекийн корпораци, Азийн хөгжлийн банкттай тус тус хамтран дараах гол ажлуудыг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж байна. Үүнд:

- Санхүүгийн салбарт хэрэглэгчийн эрх ашгийг хамгаалах хууль батлуулах,

- Санхүүгийн оновчтой шийдвэр гаргахад нь туслах, эрх тэгш харилцах чадамжийг бэхжүүлж, оролцогч этгээдүүдийн эрх ашгийг хамгаалах,
- Санхүүгийн тэнцвэргүй байдлаас сэргийлэх зохицуулагч этгээдүүдийг эрх, үүргийн тодорхой болгох, энэ чиглэлд хяналт шалгалт хийдэг тусгай бүтэц бүрдүүлэх,
- Шимтгэл, хураамж болон санхүүгийн үйлчилгээний нэмэлт төлбөрийн талаарх ойлголтыг нийгэмд хүргэх,
- Орон сууцны ипотекийн зээл хүсэгчдэд чиглэсэн зөв, тодорхой ойлголтыг хэвлэл мэдээллийн хэрэгслүүдээр дамжуулан олон нийтэд тогтмол хүргэх,

Зээлийн мэдээллийн сангийн ойлголт, мэдээлэл нийлүүлэгч талууд болон хэрэглэгч өөрийн мэдээллийг хэрхэн авч ашиглах, хяналт тавих талаар олон нийтэд хүргэх зэрэг арга хэмжээг авахаар төлөвлөсөн. (Биелэлт 20 хувь)

4.1.3.5-4. Банкны зах зээлд өрсөлдөөний нөхцөлийг бүрдүүлэн, хуулийн хэрэгжилтийг хангуулах /Монголбанк, 2017-2019/

Монголбанкнаас банкуудын үйл ажиллагаанд зайны хяналт болон газар дээрх хяналт шалгалтыг тогтмол хийж байна. Банкны тухай хуульд арилжааны банкууд охин компанитай байхыг хязгаарлаж, банкууд санхүүгийн болон санхүүгийн бус салбарт тэгш бус өрсөлдөөн бий болох эрсдэлийг бууруулах чиглэлээр нэмэлт, өөрчлөлт оруулах хуулийн төслийг боловсруулав. (Биелэлт 30 хувь)

4.1.3.5-5. Хөрөнгийн эх үүсвэрийг үнэт цаасны зах зээлийг хөгжүүлэх замаар бий болгоход чиглэсэн арга хэмжээг авах/Монголбанк, 2017-2022/

Засгийн газрын 2017 оны 10 дугаар сарын 03-ны өдрийн 299 дүгээр тогтоолоор “Монгол Улсын санхүүгийн зах зээлийг 2025 он хүртэл хөгжүүлэх үндэсний хөтөлбөр”-ийн хүрээнд Монгол банкнаас “Монгол Улсын санхүүгийн зах зээлийг 2025 он хүртэл хөгжүүлэх хөтөлбөрийг 2018 онд хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө”-г батлуулан ажиллаж байна. Уг төлөвлөгөөнд банкны салбарын өөрийн хөрөнгийг нэмэгдүүлэн эрсдэл даах чадварыг сайжруулах хүрээнд системийн нөлөө бүхий банкуудыг хувьцаат компанийн хэлбэрт шилжүүлэх бодлого баримтлахаар тусгасан. Энэ зорилтын хүрээнд системийн нөлөө бүхий банкуудыг хувьцаат компанийн хэлбэрт оруулж, хувьцааг хөрөнгийн бирж дээр арилжаалдаг болох эрх зүйн орчинг бүрдүүлэхээр ажиллаж байна.

Дээрх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх хүрээнд Сангийн яамнаас хөрөнгийн эх үүсвэрийг үнэт цаасны зах зээл руу оруулах болон аж ахуйн нэгж, байгууллагуудыг хөрөнгийн зээлээс хямд эх үүсвэрээр хөрөнгө татах боломжийг нэмэгдүүлэхийн тулд дотоодын хөрөнгийн бирж дээр бүртгэлтэй үндэсний компаниудыг гадаад улсын хөрөнгийн бирж дээр бүртгүүлж, хөрөнгө оруулалт татах, мөн гадаад улсад бүртгэлтэй компаниудыг Монгол Улсын хөрөнгийн бирж дээр бүртгүүлэн хувьцаа арилжих боломжийг бий болгох хууль эрх зүйн орчинг бий болгох чиглэлээр ажилласан.

Энэ дагуу “Гадаад улсад арилжаа эрхлэх байгууллагад бүртгэлтэй хуулийн этгээд Монгол Улсад үнэт цаас гаргах, Монгол Улсын арилжаа эрхлэх байгууллагад бүртгэлтэй хуулийн этгээд гадаад улсад гаргах үнэт цаасыг бүртгэх” журмыг Санхүүгийн зохицуулах хорооны 2018 оны 19 дүгээр тогтоолоор баталсан. Иймд гадаадын хөрөнгийн бирж дээр үндэсний компаниуд үнэт цаас гаргах, хөрөнгө оруулалт татах хууль эрх зүйн орчин бүрдсэн. Цаашид эдгээр компаниудыг бодлогоор дэмжиж ажиллах, мэдээллийн ил тод байдал, тайлагнал, засаглалыг сайжруулах ажлыг үе шаттайгаар авч хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж байна.

Санхүүгийн зохицуулах хорооны зүгээс хөрөнгийн зах зээлийн өнөөгийн нөхцөл байдал, тулгарч буй асуудал, бэрхшээл, цаашид авч хэрэгжүүлэх бодлогын арга хэмжээний талаар танилцуулга, санал дүгнэлтийг бэлтгэж, хийгдэх үйл ажиллагааны нарийвчилсан төлөвлөгөөг боловсруулах үйл ажиллагаанд голлох байр суурьтай оролцсон. JP Morgan Chase Bank манай улсад глобал кастодиан банкны үйл ажиллагаа эрхлэхээр шийдвэрлэж, хамтран ажиллах дотоодын кастодиан банкаар Голомт банкныг сонгосон ба Хорооны зүгээс зохицуулалтын орчныг өөрчлөх ажиллагаа хийгдэж нэр бүхий 3 банкинд үнэт цаасны зах зээлд тухайлсан бүртгэлийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг олгосон. Ашигт малтмалын тухай хууль болон Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэх, хөрөнгийн зах зээлийн бүтээгдэхүүний нэр төрлийг нэмэгдүүлж, зах зээлийн нэр хүндийг өсгөхөд чухал ач холбогдолтой арга хэмжээ болох үнэт цаасны давхар

бүртгэлийн орчинг бүрдүүлсэн. Энэ хүрээнд Санхүүгийн зохицуулах хороо “Монгол Улсад үнэт цаас гаргаж болох гадаадын үнэт цаас гаргагчийн бүртгүүлсэн үнэт цаасны арилжаа эрхлэх байгууллагууд болох дэлхийд тэргүүлэгч 26 биржийн түр жагсаалт” болон давхар бүртгэлийн журмыг боловсруулан баталсан. “Монголын үнэт цаасны бирж” ХХК буюу хөрөнгийн зах зээл дэх анхны хувийн бирж анхны үнэт цаасаа бүртгэж, анхдагч болон хоёрдогч зах зээлийн арилжаагаа эхлүүлсэн. Японы хамтын ажиллагааны байгууллага /JICA/-аас хэрэгжүүлж буй “Хөрөнгийн зах зээлийн чадавхийг бэхжүүлэх төсөл”-ийн багтай хамтран “Үнэт цаасыг олон нийтэд санал болгох үйл ажиллагаа болон давхар бүртгэл” сэдэвт семинар, Люксембургийн санхүүгийн мэргэжлийн сургалтын “House of Training” байгууллагатай хамтран “Олон улс дахь хөрөнгө оруулалтын сангийн эрх зүйн зохицуулалт, биржээр арилжаалагддаг сан /ETF/” сэдэвт сургалтуудыг үнэт цаасны зах зээл дэх мэргэжлийн оролцогчид болон хөрөнгө оруулагчдын дунд зохион байгуулсан. (Биелэлт 40 хувь)

4.1.3.6-1. Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн санхүүгийн дотоод аудитын хяналтын хараат бус байдлыг хангаж, хариуцлагын тогтолцоог боловсронгуй болгох/СЯ, 2017-2019/

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн санхүүгийн хяналт, аудитын албадуудыг Сангийн яамнаас салбарын нэгдсэн бодлогоор ханган, дотоод аудитор чиг үүргээ хараат бусаар, аливаа нөлөөлөлд автахгүйгээр гүйцэтгэхэд бүх талаар

дэмжлэг үзүүлж ажилласан. Дотоод аудитын тухай анхдагч хуулийн төсөлд санхүүгийн хяналтын Улсын байцаагч, дотоод аудиторчуудын хараат бус байдал, хариуцлагын тогтолцоог бэхжүүлэхээр холбогдох зүйл, заалтыг тусгасан. (Биелэлт 10 хувь)

4.1.3.6-2. Төсөв, санхүүгийн үйл ажиллагаанд хийх дотоод аудитын одоогийн тогтолцоонд шинжилгээ хийх, эрх зүйн орчинг судлах, холбогдох арга хэмжээг авах/СЯ, 2017-2022/

Сангийн сайдын 2017 оны 236, 309 тоот тушаалуудаар Дотоод аудитын тухай анхдагч хуулийн төсөл болон холбогдох хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах хуулийн төслийг боловсруулах, Засгийн газар, Улсын Их Хуралд өргөн барих бэлтгэл ажлыг хангах үүрэг бүхий ажлын хэсгийг байгуулан, хуулийн төслийг Улсын Их Хурлаар хэлэлцүүлэхэд бэлэн болгосон. Дотоод аудитын одоогийн тогтолцоонд шинжилгээ хийх, эрх зүйн орчинг судлах чиглэлээр тодорхой ажлыг зохион байгуулах шаардлагатай. (Биелэлт 0 хувь)

4.1.3.7-1. Аудитын байгууллагын акт, дүгнэлт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилтэд дүн шинжилгээ хийж, холбогдох арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх/СЯ, 2017-2019/

Монгол Улсын Ерөнхий аудитор 2017 оныг “Сахилга хариуцлагыг дээшлүүлэх жил” болгон зарласан бөгөөд мөн оны 8 дугаар сарыг “Зөвлөмжийн биелэлтийг шалгах сар болгон ажилласан. Зөвлөмжийн хэрэгжилтийг

шалгах аяны хүрээнд зөвлөмжийн хэрэгжилт, акт, албан шаардлагын барагдуулалтын тайланг аймаг, Нийслэл дэх Төрийн аудитын газраас хүлээн авсан бөгөөд аяны хүрээнд Орон нутаг дахь Төрийн аудитын газраас 428,3 сая төгрөгийн 492 төлбөрийн акт, 3127,6 сая төгрөгийн 827 албан шаардлагыг барагдуулж, 2847 зөвлөмжийн хэрэгжилт хангуулсан байна. Үндэсний аудитын газрын хэмжээнд /2017 оны хагас жилийн байдлаар/ 1666 акт тавигдсан ба хэрэгжсэн 44,5%, хэрэгжээгүй 53,9%, хасагдсан 1,6%-тай, 1979 албан шаардлага тавьж 54.9% нь хэрэгжин, 44.9% нь хэрэгжээгүй, 0.2% хасагдсан, 8.501 зөвлөмж өгч хэрэгжсэн 45%, хэрэгжсэн 55%-ийн үзүүлэлттэй байна.

Үндэсний аудитын газраас 2016 онд Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн гүйцэтгэл, Засгийн газрын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, Засгийн газрын өрийн удирдлагын хэрэгжилт, үр дүн, Сангийн Сайдын төсвийн багцын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, холбогдох бусад тайлангуудад аудит хийж, өгсөн зөвлөмж болон “Засгийн газрын өрийн удирдлагын хэрэгжилт, үр дүн”-д тавьсан албан шаардлагыг хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөөг Сангийн Сайдын 2017 оны 231 дүгээр тушаалаар батлуулсан бөгөөд Сангийн Сайдад өгсөн зөвлөмж, албан шаардлагын хэрэгжилтэд дүн шинжилгээ хийсэн тайланг 2017 оны 11 дүгээр сарын 21-ний өдрийн 13-2/6604 албан тоот бичгээр Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газарт хүргүүлсэн байна. (Биелэлт 40 хувь)

4.1.3.7-2. Иргэн, хуулийн этгээдэд учруулсан хохирлыг барагдуулсны улмаас захиргааны байгууллагад учирсан хохирлыг буруутай албан тушаалтнаар буцааж төлүүлэх тогтолцоог бүрдүүлэх/СЯ, 2017-2019/

Сангийн яамнаас Захиргааны ерөнхий хуулийн 103 дугаар зүйлийн 103.1-т “Иргэн, хуулийн этгээдийн хохирлыг барагдуулсны улмаас өөрт учирсан хохирлыг захиргааны байгууллага Иргэний хуулийн 498.5-д заасны дагуу гэм буруутай албан тушаалтнаар буцааж төлүүлнэ”, 103.2-т “Энэ хуулийн 103.1-д заасан гэм буруутай албан тушаалтнаар хохирлыг төлүүлэх үүргийг тухайн захиргааны байгууллагын дээд шатны байгууллагын дотоод аудитын нэгж хариуцна” гэж тус тус заасны дагуу төсөвт байгууллагын дотоод аудит хариуцсан ажилтнуудад зохих зөвлөмж чиглэл өгч ажилласан.

Үндэсний аудитын газар иргэн, хуулийн этгээдэд учруулсан хохирлыг барагдуулсны улмаас захиргааны байгууллагад учирсан хохирлыг буруутай албан тушаалтнаар буцааж төлүүлэх зохицуулалтыг хэрэгжүүлэх журмын төслийг боловсруулах ажлын хэсэг байгуулсан. Хууль бус шийдвэр гаргасан албан тушаалтнаар дээрх хохирлыг нөхөн төлүүлэх талаар зохион байгуулалтын арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх ажлыг эрчимжүүлэх шаардлагатай. (Биелэлт 10 хувь)

4.1.3.8-1. Аудитын байгууллагын ажиллах тэгш нөхцөлийг хангах/СЗХ, СЯ, 2017-2022/

Санхүүгийн зохицуулах хороо Монголын Мэргэшсэн Нягтлан Бодогчдын Институттэй хамтран даатгалын байгууллагад аудит хийх үйл ажиллагааны төрөлжсөн сургалтыг зохион байгуулсан ба сургалтад 60 аудитор хамрагдаж, 11 аудитор тэнцсэн. Монголын мэргэшсэн нягтлан бодогчдын институт болон Монголын хуульчдын холбоотой хамтран үнэт цаасны зах зээлд оролцогчдод үйлчилгээ үзүүлэх хуульч, аудиторуудад зориулсан сургалтыг нийт 3 удаа зохион байгуулж, Үнэт цаасны зах зээлийн талаарх хичээлүүдийг онол, практик хосолсон хэлбэрээр зааж, дэд бүтцийн байгууллагуудын үйл ажиллагаатай танилцуулсан. Аудитын байгууллагын ажиллах тэгш нөхцөлийг хангах талаар зохион байгуулсан үйл ажиллагааны талаар цаашид тайлагнаж байх нь зүйтэй. (Биелэлт 10 хувь)

4.1.3.8-2. Тусгай зөвшөөрөл бүхий аудитын байгууллагаас хийсэн аудитын тайлан, дүгнэлт, зөвлөмж болон тусгай зөвшөөрөл бүхий аудитын байгууллагад төрийн захиргааны байгууллагаас хийсэн хяналт шалгалтын дүнг олон нийтэд нээлттэй болгоход чиглэсэн арга хэмжээ авах/СЯ, 2017-2018/

Аудитын тухай хууль, Зөрчлийн тухай хууль болон Зөрчил шалган шийдвэрлэх ажиллагааны тухай хууль шинээр батлагдсантай холбогдуулан Сангийн сайдын тушаалаар аудитын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл бүхий аудитын компаниудад Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль, Аудитын тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль

тогтоомжийн хэрэгжилтийг шалгаж, үр дүнг яамны цахим хуудсаар дамжуулан олон нийтэд мэдээлсэн. Цаашид шалгалтын үр дүнгийн тоймыг тайланд тусгаж байх шаардлагатай. (Биелэлт 30 хувь)

4.1.3.9-2. Төрийн аудитын байгууллагын хараат бус байдлыг хангах, аудитын байгууллагын тогтолцоог боловсронгуй болгох/ҮАГ, 2017-2018/

Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын 2017 оны А/138 дугаар тушаалаар “Төрийн аудитын талаар төрөөс баримтлах бодлого-ын баримт бичиг, Төрийн аудитын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсэг байгуулан Төрийн аудитын байгууллагын тогтолцоог боловсронгуй олгох эрх зүйн орчин бүрдүүлэх арга хэмжээг авч ажиллаж байна. (Биелэлт 20 хувь)

4.1.3.9-3. Удаа дараагийн аудитаар нягтлан бодох бүртгэлийн хөтлөлт, дотоод хяналт хангалттай үнэлгээ авсан байгууллагын санхүүгийн тайланд жил бүр аудит хийдэггүй байх нөхцөл, шалгуурыг боловсронгуй болгох/ҮАГ, СЯ, 2017-2020/

Үндэсний Аудитын газрын тайланд Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын 2015 оны 240 дүгээр тушаалаар баталсан “Санхүүгийн тайлангийн аудитад итгэл үзүүлэхэд баримтлах журам”-ын дагуу “... нягтлан бодох бүртгэлийн хөтлөлт, дотоод хяналт сайтай нь тогтоогдож 3 жил дараалан санхүүгийн тайлангийн аудитаар зөрчилгүй санал дүгнэлт авсан

...” заалтуудын дагуу байгууллагуудад итгэл үзүүлэн санхүүгийн тайланд нь аудит хийхгүй өнжөөж батламж олгож байна Цаашид энэ талаарх тоон үзүүлэлт, үр дүнгийн талаар тайланд тусгах, мөн санхүүгийн тайланд аудит хийдэггүй байх нөхцөл, шалгуурыг боловсронгуй болгох ажлыг эхлүүлэх шаардлагатай байна. (Биелэлт 10 хувь)

4.1.3.9-4. Төрийн аудитын байгууллага зарим чиг үүргээ аудитын бусад байгууллагаар гүйцэтгүүлэхдээ тэгш оролцоог хангах, олон нийтийн хяналтыг сайжруулах./2018-2020 он/

Үндэсний аудитын газрын тайланд Ерөнхий аудиторын 2017 оны 10 дугаар сарын 26-ны А/191 дугаар тушаалаар “Санхүүгийн тайланд аудит хийх хараат бус аудитын хуулийн этгээдийг сонгон шалгаруулах, гэрээ байгуулах, дүгнэх, гүйцэтгэсэн ажлын чанарыг хянах журам”-ыг баталсан. Үндэсний аудитын газраас гэрээгээр 2017 оны санхүүгийн тайлангийн аудитыг гүйцэтгэх Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх Хараат бус аудитын хуулийн этгээдийг сонгон шалгаруулах тендерийг холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу зохион байгуулж, 95 хувийн гүйцэтгэлтэй ажилласан. (Хэрэгжүүлж эхлэх хугацаа болоогүй тул үнэлээгүй.)

4.1.3.10-1. Төрийн аудитын хууль заасны дагуу Төрийн аудитын байгууллагаас хийсэн аудитын тайланг олон нийтэд мэдээлэх/ҮАГ, 2017-2022/

2017 онд Үндэсний аудитын газраас нийлүүлэх аудитын болон ажил үйлчилгээний төлөвлөгөөний дагуу хийгдсэн аудитын тайланг/нууцын

зэрэглэлтэйгээс бусад/ www.audit.mn цахим хуудсанд байршуулсан. Үндэсний аудитын газрын төрөлжсөн аудит болох Гүйцэтгэлийн аудитын газар, Санхүүгийн аудитын газар, Нийцлийн аудитын газрын хийсэн аудитын тайлан, аймаг, нийслэл дэх Төрийн аудитын газрын хийсэн аудитын тайланг тус тус www.audit.mn цахим хуудсанд байршуулсан. (Биелэлт 70 хувь)

4.1.3.10-2. Аудит хийхдээ эрсдэлтэй сэдэв, чиглэлийн талаар олон нийтээс санал, судалгаа авах үйл ажиллагааг цахим технологи ашиглан нэвтрүүлэх /ҮАГ, 2017-2019/

Үндэсний аудитын газар, хймаг, нийслэл дэх төрийн аудитын газруудын 2018 онд хийж гүйцэтгэх аудитын сэдвийг иргэд олон нийт болон албан байгууллагаас санал авч хэлэлцүүлэн баталсан. Мэдээллийг www.audit.mn цахим хуудаснаас үзэх боломжтой. Иргэдээс авсан санал, хэлэлцүүлгийн үр дүнгийн талаарх мэдээллийг тайланд тусгах шаардлагатай. (Биелэлт 20 хувь)

4.1.3.10-3. Төрийн аудитын байгууллагаас гаргасан акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилтийг төрийн байгууллагууд шилэн данс болон цахим хуудсаар олон нийтэд мэдээлдэг болох/СЯ, 2017-2019/

Төрийн аудитын байгууллагын байгууллагын хараат бус байдал, тогтолцоог сайжруулах ажлын хүрээнд байгууллагын хэмжээнд мөрдөгдөж байгаа дүрэм журмын шинэчлэлтийг хийх ажлын хэсгийг Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын тушаалаар томилсон

бөгөөд уг ажлын хэсэг “Төрийн аудитын байгууллагаас гаргасан акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилтийг төрийн байгууллагууд шилэн данс болон цахим хуудсаар олон нийтэд мэдээлдэг байх” холбогдох журмаар зохицуулалт хийхээр ажиллаж байна.

Сангийн яам Төсвийн тухай хуульд заасны дагуу аппаратын санхүүгийн тайлангийн аудитын дүгнэлтийг жил бүрийн 2 дугаар сарын 25, Сангийн сайдын багцын санхүүгийн тайлангийн аудитын дүгнэлтийг 5 дугаар сарын 5-ны дотор тус Үндэсний аудитын газраас авсаны дараа тухай бүр Шилэн дансанд байршуулдаг талаар тайланд тусгасан байна. Сангийн яам нь үндсэн хэрэгжүүлэгч байгууллагын хувьд хөтөлбөрийн энэ заалтын хүрээнд нийт төрийн байгууллагууд төрийн аудитын байгууллагаас гаргасан акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилтийг шилэн данс болон цахим хуудсаараа мэдээлж буй байдалд Үндэсний аудитын газартай хамтран хяналт тавьж, хэрэгжилтэд нэгдсэн дүгнэлт хийж, үнэлгээ өгөх шаардлагатай байна. (Биелэлт 10 хувь)

Дөрөв. Худалдан авах ажиллагааны эрх зүйн зохицуулалтыг боловсронгуй болгож, цр ашигтай, шударга, ил тод, нээлттэй байдлыг нэмэгдүүлж, хяналт, хариуцлагыг дээшлүүлэх зорилтыг хангах чиглэлээр:

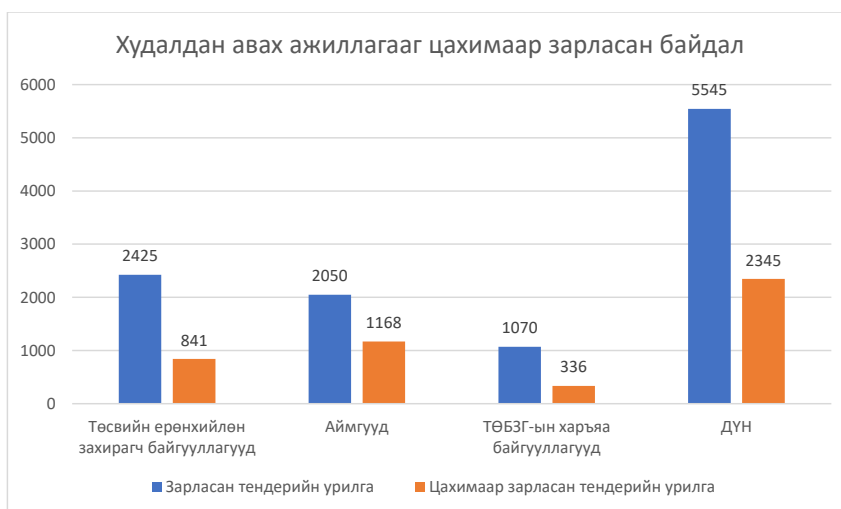
Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн 4 дэх зорилтын хүрээнд нийт 5 үйл ажиллагаа, 15 арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ. 2017 онд хэрэгжүүлж эхлүүлбэл зохих 14 арга хэмжээг эхлүүлсэн.

4.1.4.1-1. Цахим худалдан авах ажиллагааны нэгдсэн системийг боловсронгуй болгох үйл ажиллагааг дуусгах/СЯ, ТӨБЗГ, ХХМТГ, 2017-2019/

Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 2015-2016 онд гүйцэтгэсэн “Төрийн худалдан авах ажиллагааны цахим систем” болох www.tender.gov.mn-ийг 2017 онд бүрэн ашиглалтад оруулсан бөгөөд 2017 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар улсын хэмжээнд төрийн өмчит нийт 1133 хуулийн этгээд уг системд захиалагч байгууллагаар бүртгүүлсэн бөгөөд 2017 онд хэрэгжих 10074 төсөл, арга хэмжээний худалдан авах ажиллагааны төлөвлөлтийн мэдээллийг олон нийтэд ил тод мэдээлсэн. (Биелэлт 90 хувь)

4.1.4.1-2. Худалдан авах үйл ажиллагааны тендерийн үйл ажиллагааг цахим хэлбэрт бүрэн шилжүүлэх/СЯ, ТӨБЗГ, ХХМТГ, 2017-2019/

Төрийн худалдан авах ажиллагааны цахим систем www.tender.gov.mn-д 2017 онд захиалагч байгууллагаас нийт 4567 тендерийн урилгыг нээлттэй, ил тод мэдээлсэн бөгөөд 2144 удаагийн тендер шалгаруулалтыг цахим хэлбэрээр зохион байгуулсан нь нийт зарлагдсан тендер шалгаруулалтын 47.0 хувийг эзэлж байна. /Зураг 1-ийг үзэх/.

Зураг 1

Худалдан авах ажиллагааны сонгон шалгаруулалтыг цахим хэлбэрээр зарласан үзүүлэлт орон нутагт 57 хувьтай байхад, төрийн захиргааны төв байгууллагуудад 34,7 хувь, төрийн өмчит байгууллагуудад 31,4 хувьтай байна.

Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газар “Цахим гарын үсгийн тухай” хуулийн хэрэгжилтийг хангах, тоон гарын үсгийг үе шаттайгаар хэрэглээнд нэвтрүүлэх Татварын ерөнхий газар, Оюуны өмч, улсын бүртгэлийн ерөнхий газар, Гаалийн ерөнхий газар, Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар, Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар, Нийслэлийн мэдээллийн технологийн газрын бүрэлдэхүүнтэй ажлын хэсгийг байгууллагын даргын 2017 оны 01 дүгээр сарын 13-ны өдрийн А/02 дугаар тушаалаар байгуулсан. Нийтийн түлхүүрийн дэд бүтцийг хөгжүүлэх, олон нийтэд мэдээлэл өгөх, олгох зорилготой www.esign.gov.mn цахим хуудасны бүтэц, контентийг бэлтгэж, агуулгыг боловсруулсан. Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар нь Үндэсний тоон гарын үсгийг

цахим худалдан авах үйл ажиллагаанд нэвтрүүлж, төрийн үйлчилгээнд ашиглаж эхэлсэн анхны байгууллага болсон байна.

Сангийн яам тендерийн үйл ажиллагааг цахим хэлбэрт бүрэн шилжүүлэх үүднээс Монголбанк, Оюуны өмч, улсын бүртгэлийн ерөнхий газар, Татварын ерөнхий газар, Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар, арилжааны банкуудтай тендерт оролцогчийн талаарх шаардлагатай мэдээллийг шуурхай солилцох боломжийг бүрдүүлэхээр хамтран ажиллаж байгаа бөгөөд “Үндэсний цахим гарын үсэг”-ийг төрийн худалдан авах ажиллагаанд нэвтрүүлж, Үндэсний тоон гарын үсгийн дэд бүтэцтэй холбогдоод байна. Худалдан авах ажиллагааг цахим хэлбэрт бүрэн шилжүүлэхийн тулд бусад төрийн байгууллагууд мөн мэдээллийн цахим системтэй байх зайлшгүй шаардлагатай байна. Тухайлбал, тендерт оролцогчдоос шаарддаг шүүхийн тодорхойлолтуудыг ШШГЕГ болон Шүүхийн ерөнхий зөвлөл зэрэг байгууллагаас цаасаар биш, цахимаар мэдээлэл солилцдог байх шаардлага тулгарч байна.

Төрийн өмчит 35 байгууллагын хэмжээнд зарласан 1070 тендерээс 336-г буюу 31,4 хувийг цахимаар зарласан байна. 2017 онд төрийн өмчит болон төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээд нь нийт 3289 төсөл, арга хэмжээний худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөөг нийтлэн 997 тендер зарлаж, 654 тендерийн үр дүнг цахим системд нийтэлсэн. Орон нутагт зохион байгуулагдсан худалдан авах ажиллагааг авч үзвэл, нийт 2050 тендер зарласнаас 1168 буюу 57 хувийг цахимаар зарласан байгаа нь төрийн захиргааны төв байгууллага, төсвийн ерөнхийлөн захирагч, төрийн өмчит байгууллагаас илүү өндөр үзүүлэлттэй байна.

Аймгуудын хэмжээнд цахимаар зарласан тендерийн тоог нийт зарласан тендерийн дүнд харьцуулж үзвэл, Говь-Алтай аймагт 90,9, Өмнөговь аймагт 90,7, Дундговь аймагт 89,7, Увс аймагт 88,2, Төв аймагт 76,9, Хөвсгөл аймагт 75,1 хувьтай байгаа нь нийт аймгуудын дундаж үзүүлэлтээс өндөр, Баянхонгор аймагт 10,2, Хэнтий аймагт 19,6, Архангай аймагт 23,1 хувь байгаа нь хамгийн бага байна.

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн цахимаар зарласан тендерийн урилгын тоог нийт зарласан тендерийн тоонд харьцуулж үзэхэд, Барилга, хот байгуулалтын сайд, Батлан хамгаалахын сайд, Гадаад харилцааны сайд, Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайд, Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайд, Эрчим хүчний сайдын эрхлэх хүрээний байгууллагууд цахимаар нэг ч тендер зарлаагүй, Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны сайд, Зам, тээврийн хөгжлийн сайд, Эрүүл мэндийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагууд нийт

тендерийн зөвхөн 2-4 хувийг цахимаар зарласан байна. Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын хувьд дээрх үзүүлэлт 85,7 хувь, Ерөнхий сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудад 60 хувь, Нийслэлийн ЭДТГ-ын харьяа байгууллагуудад 59,6 хувьтай байна.

Мэдээллийн ил тод байдлыг нэмэгдүүлэх чиглэлээр Нээлттэй гэрээний олон улсын стандартыг Монгол Улсад нэвтрүүлж, худалдан авах ажиллагааны талаарх тоо мэдээг төхөөрөмж унших, өгөгдөл дамжуулах боломжтой хэлбэрээр иргэд олон нийтэд түгээхээр <http://opendata.tender.gov.mn> дэд системийг ашиглалтад оруулан цахим сүлжээнд байршуулав. Нээлттэй гэрээний олон улсын стандартыг Засгийн газрын худалдан авах ажиллагааны тогтолцоонд нэвтрүүлснээр худалдан авах ажиллагаатай холбоотой тендер шалгаруулалт, түүнтэй холбоотой гэрээ, тендерт оролцогчийн талаарх мэдээлэлд иргэд, олон нийтийн зүгээс бодит хяналт тавих боломж бүрдсэн. (Биелэлт 70 хувь)

4.1.4.2-2. Иргэд тендерийн үйл ажиллагаа, явц байдлын талаар санал, бодлоо илэрхийлэх, харилцах, гомдол гаргах асуудлыг “Цахим худалдан авах ажиллагааны нэгдсэн систем”-д тусгах /СЯ, ТӨБЗГ, 2017-2019/

Төрийн худалдан авах ажиллагааны цахим систем www.tender.gov.mn-д тендерт оролцогчийн гомдлыг хүлээн авах, тухайн гомдлын шийдвэрлэлтийг мөн цахим хэлбэрээр түгээх боломжийг бүрэн тусгасан. Төрийн албан хаагчдад тоон гарын үсэг олгогдоогүй байгаагаас

шалтгаалж уг технологийн шийдлийг бүрэн ашиглах боломжгүй байна. Иргэд, олон нийт, тендерт оролцогч, захиалагч байгууллагын төлөөлд худалдан авах ажиллагаатай холбоотой шуурхай үйлчилгээ үзүүлэх, зөвлөгөө өгөх чиглэлээр байгууллагын албан утас, албаны цахим хаягаар ирсэн санал хүсэлтэд шуурхай хариулахаас гадна төрийн худалдан авах ажиллагааны цахим систем www.tender.gov.mn-д LiveHelpDesk-ийг ашиглалтад оруулж хэрэглэнд нэвтрүүлэв. Ингэснээр ажлын бус цагаар үйлчлүүлэх, цахим худалдан авах ажиллагаатай холбоотой зөвлөгөөг цаг алдалгүй шуурхай авах, иргэд, олон нийт, тендерт оролцогч, захиалагч байгууллагын үлдээсэн цахим зурвас, захидал, асуултад цахим шуудангаар хариу хүргүүлэх боломжийг бүрдүүлсэн.

Авлигатай тэмцэх газар 2017 оны 1 дүгээр сард “Авлигын эсрэг үндэсний чуулган”-ыг Төрийн ордонд зохион байгуулж, “Төрийн байгууллагын ил тод, шударга, хариуцлагатай байдал” сэдэвт салбар хуралдаанаар худалдан авах ажиллагааны ил тод байдлыг хангах, худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөөг олон нийтээр хэлэлцүүлэх, иргэдийн хяналтыг сайжруулах, тендерийн үнэлгээний хорооны гишүүд, тендерт оролцогчдын ашиг сонирхлын зөрчилтэй байдлыг хянах асуудал, тэдгээрийг

шийдвэрлэх арга замын талаар хэлэлцүүлэв. (Биелэлт 10 хувь)

4.1.4.2-3. Тендер шалгаруулалтын талаар гарсан гомдол мэдээллийг хянан шийдвэрлэсэн байдалд дүн шинжилгээ хийх/СЯ, ТӨБЗГ, 2017-2019/:

Сангийн яаманд 2017 онд тендер шалгаруулалттай холбоотой нийт 813 гомдол ирүүлснийг шийдвэрлэлтээр нь авч үзвэл, захиалагчийн шийдвэр хуульд нийцээгүй 453 буюу 55,7, захиалагчийн шийдвэр хуульд нийцсэн 222 буюу 27,3, бусад буюу шүүхэд, захиалагчид хандах 138 буюу 17 хувийг тус тус эзэлж байна. Үүнээс дүгнэж үзвэл, тендерт оролцогчдоор дамжуулан 453 хууль бус шийдвэрийг хуульд нийцүүлэх арга хэмжээ авч ажилласан үр дүнтэй байна.

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт зохион байгуулагдсан тендер шалгаруулалттай холбоотой давхардсан тоогоор нийт 35 гомдлыг ирүүлсэн байна. Тендерт оролцогчдоос гомдол гаргасан байдлыг хандсан байгууллагаар нь авч үзвэл, Сангийн яаманд 22, Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газарт 8, Захиргааны хэргийн шүүхэд 5 гомдлыг тус тус гаргасан байна.

Д/д	Гомдлын харьяалал (Хандсан байгууллага)	Гарсан гомдол	Шийдвэрлэсэн байдал		Хянагдаж байгаа
			Захиалагчийн шийдвэр үндэслэлтэй	Захиалагчийн шийдвэр үндэслэлгүй	
1	Сангийн яаманд	22	14	8	-
2	Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газарт	8	6	2	-
3	Захиргааны хэргийн шүүхэд	5	2	-	3
Нийт		35	22	10	3

Нийт хянан шийдвэрлэгдсэн гомдлын 68.8 хувь нь захиалагчийн гаргасан шийдвэр үндэслэлтэй гэж хянагдсан байгаа бөгөөд гомдол шийдвэрлэгдэх хуулийн хугацаанд тухайн тендер шалгаруулалтын үр дүнд шалгарсан гүйцэтгэгч, нийлүүлэгчтэй гэрээ байгуулах ажил хүлээгдэж, хугацаа алдах байдал үүссэн байна.

Шударга өрсөлдөөн хэрэглэгчийн төлөө газарт Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 55 дугаар зүйлийн 55.2-т заасны дагуу 2017 онд тендерт оролцогчдоос нийт 133 гомдол ирүүлснийг хянан шийдвэрлэсэн байна. Гомдол, мэдээллийг хянан шийдвэрлэсэн талаар тайланд тусгаж байх шаардлагатай. (Биелэлт 40 хувь)

4.1.4.3-1. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн үйлчлэх хүрээг зохистой тогтоох, түүнд хяналт тавих, өөр хоорондоо зөрүүтэй авлига гарах нөхцөл бүрдүүлэх хуулийн заалтыг хянан үзэж, эрх зүйн орчинг боловсронгуй болгох/СЯ, 2017-2020/

Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газраас төсвийн төлөвлөлт хийхдээ харьцуулалтын босго үнэд багтаах зорилгоор төсөл, арга хэмжээг жижиглэн хуваадаг, олон тооны ижил нэр төрлийн төсөл, арга хэмжээ болгон батлуулдаг, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 33 дугаар зүйлийн 33.2.1-д “техникийн тодорхойлолт болон бусад нөхцөл, шаардлагыг хангаж байгаа 3 болон түүнээс дээш этгээдэд үнийн санал ирүүлэхийг мэдэгдэх” гэж заасны дагуу тодорхой тооны этгээдэд үнийн санал ирүүлэхийг мэдэгддэг бөгөөд уг аргаар зарлагдаж буй худалдан авах ажиллагаанд авлига, ашиг сонирхлын зөрчил гарах эрсдэл үүсдэг тул хуулийн дээрх заалтыг хүчингүй болгох, мөн тендер шалгаруулалт эхний удаа амжилтгүй болсны дараа дахин харьцуулалтын аргаар үнийн санал авдаг байх, цахим системд үнийн санал авах урилгыг иргэд, олон нийтэд мэдээлдэг тогтолцоонд шилжүүлэх саналыг Сангийн яаманд хүргүүлж, хуулийн төсөлд тусгуулсан. Сонгон шалгаруулалтгүйгээр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах нь сонирхлын зөрчил үүсэх, хахууль авах, албан тушаалаа урвуулан ашиглах

зэрэг эрсдэл үүсгэхээс гадна төсвийн хөрөнгийг үрэлгэн, үр ашиггүй зарцуулах, чанарын шаардлага хангахгүй бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах, иргэд, хуулийн этгээдийг өрсөлдөх тэгш боломжоор хангахгүй, нэг буюу хэсэг бүлэг этгээдэд давуу байдал олгох сөрөг үр дагавартай. Эдгээр сөрөг үр дагавраас урьдчилан сэргийлэх зорилгоор холбогдох хуулийн заалтыг хүчингүй болгохоор уг хуулийн төсөлд тусгасан. Сангийн яаманд хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах ажлын хэсэг ажиллаж байгаа бөгөөд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулж, үзэл баримтлалыг батлуулсан. Хуулийн төсөлд тендер шалгаруулалттай холбоотой гомдлыг хянан шийдвэрлэх журмыг боловсруулах, батлуулах эрхийг тус яамны хэрэгжүүлэх эрх, үүрэг гэсэн хэсэгт нэмэх саналыг тусгасан байна. Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газраас дараах журам, тендерийн жишиг баримт бичгийн төсөлд тусгах санал боловсруулан, Сангийн яаманд хүргүүлсэн:

- Ерөнхий гэрээ байгуулах журмын төсөл;
- Ерөнхий гэрээгээр худалдан авах бараа, үйлчилгээний тендерийн жишиг баримт бичгийн төсөл;
- Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах ажиллагааг төлөвлөх, тайлагнах журмын төсөл;
- Цахим худалдан авах ажиллагаа зохион байгуулах журмын төсөл;
- Худалдан авах ажиллагааны урилга, үр дүнг зарлан мэдээлэх журмын төсөл.

Эдгээрээс Сангийн сайдын 2017 оны 234 дүгээр тушаалаар “Ерөнхий гэрээ байгуулах журам”, Сангийн сайдын 2017

оны 363 дугаар тушаалаар “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах ажиллагааг төлөвлөх, тайлагнах журам”-ыг тус тус шинэчлэн баталсан. (Биелэлт 70 хувь)

4.1.4.3-2. Худалдан авах ажиллагааны хууль тогтоомж, дүрэм, журамд нэмэлт, өөрчлөлт оруулахдаа олон нийтийн хэлэлцүүлгийн үр дүнг тусгах /СЯ, 2017-2020/

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах хуулийн төсөл, Ерөнхий гэрээ байгуулах журмын төсөл, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах ажиллагааг төлөвлөх, тайлагнах журмын төслийг Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газрын <http://pcsr.gov.mn> цахим хуудас болон төрийн худалдан авах ажиллагааны <https://tender.gov.mn> цахим системд тус тус байршуулж, олон нийтээс санал авч, төсөлд тусгасан. Хуулийн төслийн хэлэлцүүлгийг аймгуудын Орон нутгийн өмчийн газрын худалдан авах ажиллагаа харилцан ажилтнууд, яамдын холбогдох албан тушаалтнууд, төрийн бус байгууллагын төлөөллийг тус тус оролцуулан 2017 оны 8 дугаар сард Улаанбаатар хотод зохион байгуулсан. Олон нийтийн хэлэлцүүлэгт нийт 80 гаруй хүн оролцсон. Хэлэлцүүлгийн үр дүнг төсөлд тусгасан эсэх мэдээллийг тайланд тусгаж байх шаардлагатай байна. (Биелэлт 10 хувь)

4.1.4.3-3. “Цахим худалдан авах ажиллагаа”-ны нэгдсэн системд мэдээллээ бүрэн оруулах, тогтмол ажиллагааг хангах, хэрэгжүүлээгүй тохиолдолд хариуцлага хүлээлгэх тогтолцоог бүрдүүлэх/СЯ, 2017-2020/

Зөрчлийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбогдуулан Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 57 дугаар зүйлийн 57.1.7-т заасан засгийн газрын худалдан авах ажиллагааны цахим системд урилга, үр дүн, мэдээллээ бүрэн оруулаагүй албан тушаалтанд хариуцлага тооцох заалт хүчингүй болсон. Иймд Сангийн яамнаас Хууль зүй, дотоод хэргийн яаманд холбогдох саналыг хүргүүлж, хариуцлагын заалтуудыг Зөрчлийн тухай хуульд тусгуулах талаар хамтран ажиллаж байна. (Биелэлт 20 хувь)

4.1.4.3-4. Тендерт оролцох эрхээ хязгаарлуулсан этгээдийг бүртгэлд хамруулан тухайн аж ахуйн нэгжийн талаарх мэдээллийг захиалагч байгууллагаас холбогдох байгууллагад хүргэх тогтолцоог бүрдүүлэх/СЯ, 2017-2019/

Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 52 дугаар зүйлийн 52.1.14-т заасны дагуу төрийн худалдан авах ажиллагааны цахим систем www.tender.gov.mn-ээр дамжуулан тендерт оролцох эрхээ хязгаарлуулсан этгээдийн бүртгэлийг олон нийтэд шуурхай, бүрэн мэдээлэх тогтолцоог бүрдүүлсэн байна.

Уг жагсаалтад орсон аж ахуйн нэгж нь тухайн хугацаанд цахим системээр дамжуулан аливаа тендер шалгаруулалтад оролцох боломжгүй байхаар цахим системийн хөгжүүлэлтийг хийсэн. Зөрчлийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор тендерт оролцох эрхээ хязгаарлуулсан этгээдийн бүртгэлийг шинээр үүсгэх, энэ талаарх тогтолцоог бүрдүүлэх хууль, эрх зүйн орчинг боловсронгуй болгох асуудлыг судалж байна. (Биелэлт 10 хувь)

4.1.4.4-1. Шууд гэрээ байгуулах аргачлал, шалгуурыг боловсронгуй болгох/СЯ, 2017-2019/

Сангийн яам Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 34 дүгээр зүйлийн 34.1-д заасан гэрээ шууд байгуулах аргыг хэрэглэх аргачлал, шалгуурыг боловсронгуй болгох чиглэлээр Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар, захиалагч байгууллагуудтай хамтран ажиллаж байна.

Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар төрийн худалдан авах ажиллагааны цахим систем www.tender.gov.mn-д тендер шалгаруулалтын онцгой журмын гэрээ шууд байгуулах аргаар зохион байгуулах ажлын урилга, үр дүнг мэдээлэх, тендерт оролцогчоос холбогдох санал, материалыг цахим хэлбэрээр хүлээн авах техникийн боломжийг бүрдүүлсэн. (Биелэлт 10 хувь)

4.1.4.4-2. Концессын гэрээ байгуулах аргачлал, шалгуурыг тодорхой болгосон журам боловсруулах/ҮХГ, 2017-2018/

Үндэсний хөгжлийн газар Зардал, ашгийн тооцоолол хийх аргачлал журам, Уралдаант шалгаруулалтын журам, Санал үнэлэх журам, Концессын гэрээний хэрэгжилтэд хяналт тавих, мониторингийн журам, Концессын шууд гэрээ байгуулах журмыг тус тус боловсруулахаар төлөвлөсөн. (Биелэлт 10 хувь)

4.1.4.4-3. Концесс олгох уралдаант шалгаруулалт болон санал үнэлэх журмыг шударга, өрсөлдөөнтэй, үр дүнтэй, ил тод болгох талаарх зохицуулалтыг шинэчлэн боловсруулах/ҮХГ, 2017-2019/

Үндэсний хөгжлийн газар Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн тухай хуулийн төсөл боловсруулж байгаатай холбогдуулан Уралдаант шалгаруулалтын журам, Санал үнэлэх журмыг тус тус боловсруулахаар төлөвлөөд байна. (Биелэлт 10 хувь)

4.1.4.5-1. Гэрээний үүргээ биелүүлээгүй этгээдийн талаар олон нийтэд шуурхай, бүрэн мэдээлэх тогтолцоог бүрдүүлэх/СЯ, 2017-2019/

Засгийн газрын худалдан авах ажиллагааны цахим систем болох www.tender.gov.mn -ээр дамжуулан тендерт оролцох эрхээ хязгаарлуулсан этгээдийн бүртгэлийг олон нийтэд шуурхай, бүрэн мэдээлэх тогтолцоог бүрдүүлсэн. Худалдан авах ажиллагааны цахим

системийг бүрэн ашиглалтад оруулсан боловч төрийн захиргааны төв болон төрийн өмчит захиалагч байгууллагууд цахим хэлбэрээр тендер шалгаруулалт зохион байгуулах ажил хангалтгүй байна. (Биелэлт 10 хувь)

4.1.4.5-2. Гэрээний үүргээ биелүүлээгүй иргэн, хуулийн этгээдийн үйл ажиллагааг хязгаарлах албадлагын арга хэмжээ авах эрхийг төрийн байгууллагад олгох, хариуцлагыг чангатгах эрх зүйн зохицуулалтыг бий болгох асуудлыг судлан шийдвэрлүүлэх/СЯ, 2017-2019/

Зөрчлийн тухай хууль 2017 оны 7 дугаар сарын 01-ний өдрөөс хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбогдуулан Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 57 дугаар зүйлийн 57.5-т заасан гэрээний үүргээ биелүүлээгүй иргэн, хуулийн этгээдийг тендерт оролцох эрхээ хязгаарлуулсан этгээдийн бүртгэлд бүртгэх заалт хүчингүй болж, хууль зөрчсөн этгээдэд Эрүүгийн хууль, эсхүл Зөрчлийн тухай хуульд заасан хариуцлагыг хүлээлгэхээр болсон. Гэтэл Зөрчлийн тухай хуульд уг асуудал тусгагдаагүйгээс үүдэн хариуцлага хүлээлгэх тогтолцоо байхгүй болсон. Сангийн сайдын тушаалаар байгуулагдсан Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл боловсруулах ажлын хэсэг уг асуудлыг судлан санал боловсруулж байна. Энэ хүрээнд Сангийн яам болон Хууль зүй, дотоод хэргийн яамтай хамтран худалдан авах ажиллагааны

талаарх зөрчлийн асуудлыг хууль, эрх зүйд хэрхэн тусгах талаар санал солилцож, хуулийн төсөлд тусгах саналыг бэлтгэж байна. (Биелэлт 20 хувь)

4.1.4.5-3. Тендерт оролцох эрхийг хязгаарласан этгээдийн бүртгэлийг хөтлөх, мэдээлэх үүргээ хэрэгжүүлээгүй албан тушаалтанд хүлээлгэх хариуцлагыг чангатгах/СЯ, 2017-2019/

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийг зөрчсөн төрийн албан хаагчийн үйлдэл нь гэмт хэргийн шинжгүй бол Төрийн албаны тухай хуульд заасан хариуцлагыг хүлээлгэхээр тусгасан байна. Иймд тухайн тендерт оролцох эрхийг хязгаарласан этгээдийн бүртгэлийг хөтлөх, мэдээлэх үүргээ хэрэгжүүлээгүй албан тушаалтанд гэмт хэргийн шинжгүй бол Төрийн албаны тухай хуульд заасан хариуцлагыг хүлээлгэхээр, гэмт хэргийн шинжтэй тохиолдолд холбогдох хуульд заасны дагуу хариуцлагыг хүлээлгэхээр зохицуулсан байна.

Зөрчлийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор тендерт оролцох эрхээ хязгаарлуулсан этгээдийн бүртгэлийг шинээр үүсгэх, энэ талаарх тогтолцоог бүрдүүлэх хууль, эрх зүйн орчинг боловсронгуй болгох, хариуцлагыг чангатгах асуудлыг судалж байна. (Биелэлт 20 хувь)

Тав. Шүүх эрх мэдлийн болон хууль сахиулах байгууллагын шударга, ил тод, хараат бус байдлыг бэхжүүлэх, авлигын эсрэг хамтын ажиллагааг сайжруулах зорилтыг хангах чиглэлээр:

Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн 5 дахь зорилтын хүрээнд нийт 17 үйл ажиллагаа, 34 арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ. 2017 онд 29 арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхлэхээр төлөвлөснөөс 22 арга хэмжээг хэрэгжүүлж байна. Зорилтот арга хэмжээний хэрэгжилтийг тоймлон танилцуулбал:

4.1.5.1-1. Шүүгч, прокурорын сонгон шалгаруулалт, сэлгэн болон шилжүүлэн ажиллуулсан, дэвшүүлсэн, шагнаж урамшуулсан, чөлөөлсөн, хариуцлага тооцсон байдалд судалгаа хийж, дүнг олон нийтэд мэдээлэх/ШЕЗ, УЕПГ, 2017-2018/

Шүүхийн ерөнхий зөвлөлөөс “Монгол Улсын шүүхийн тайлан 2017”-г эмхэтгэн гаргаж, цахим хуудсандаа байршуулсан. Уг тайланд шинээр болон дэвшин томилогдсон шүүгчдийн судалгаа, шүүгчийн сонгон шалгаруулалт зохион байгуулсан байдал, шүүгчийг сэлгэн болон шилжүүлэн ажиллуулсан байдал, шүүгчдийг шагнаж урамшуулсан байдал, өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон шүүгчдийг чөлөөлсөн шийдвэр, шүүгчийн ёс зүйн зөрчлийн талаар гаргасан гомдлыг хянасан шийдвэрлэсэн байдалд хийсэн судалгаа, дүн шинжилгээ зэргийг тусгаж, олон нийтэд мэдээлсэн байна.

Улсын Ерөнхий Прокурорын газраас прокурорын сонгон шалгаруулалт, сэлгэн болон шилжүүлэн ажиллуулсан, дэвшүүлсэн, шагнаж урамшуулсан,

чөлөөлсөн, хариуцлага тооцсон байдалд судалгаа хийж, дүнг олон нийтэд мэдээлэх журам боловсруулсан боловч дээрх мэдээллүүдийг олон нийтэд нээлттэй мэдээлж эхлээгүй байна. (Биелэлт 50 хувь)

4.1.5.1-2. Шүүгч, прокурорыг сонгон шалгаруулах журам, шалгуурыг шинэчлэн боловсруулах, шүүгчийн хараат бус байдал, хариуцлагыг дээшлүүлэх/ШЕЗ, УЕПГ, 2017-2018/

“Шүүгчийг сонгон шалгаруулах”, “Прокурорыг сонгон шалгаруулах журам, шалгуур”-ыг шинэчлэн боловсруулсан. Шүүгчид нэр дэвшигч суурь болон тусгай шалгалтад оролцох ба суурь шалгалтад 60 ба түүнээс дээш оноо авсан тохиолдолд тусгай шалгалтад оролцох эрхтэй болох зохицуулалт шинээр тусгагдсан. Өмнөх журмын дагуу Анхан шатны шүүхийн шүүгчийн сул орон тоонд сонгон шалгаруулалт зарласны дараа хууль тогтоомжид заасан ажиллагаа хийгддэг байсан бол шинэ журмаар уг ажиллагаа урьдчилан явагдсан байхаар зохицуулагдсан. Түүнчлэн шүүгчээр анх томилогдох хуульчид урьдчилан сургалтад хамрагддаг болсон байна. (Биелэлт 40 хувь)

4.1.5.1-5. Шүүгч, прокурорын ёс зүйн дүрэм, Шүүхийн ёс зүйн хороо, Прокурорын байгууллагын Ёс зүйн зөвлөлийн үйл ажиллагааны журмыг шинэчлэн батлах, Ёс зүйн хорооны шийдвэр шүүхийн хяналтад байгааг өөрчлөх/ШЕЗ, УЕПГ, 2017-2020/

Шүүхийн ёс зүйн хорооны дүрмийн төслийг шинэчлэн боловсруулсан ба

шинэчилсэн дүрмийн төсөл, Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн тогтоол, дүрмийн төслийн танилцуулга, Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн зарлигийн төсөл зэргийг 2017 оны 06 дугаар сарын 19-ний өдөр албан бичгээр Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн Тамгын газарт хүргүүлсэн. Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн Тамгын газраас Шүүхийн ёс зүйн хорооны дүрмийн төслийг буцаасантай холбогдуулан Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн 9 дүгээр сарын 13-ны өдрийн хуралдаанаар хэлэлцүүлж, дахин Ерөнхийлөгчид өргөн мэдүүлэх шаардлагагүй гэж үзэж хойшуулахаар шийдвэрлэсэн байна. 2018 онд Шүүгчийн ёс зүйн дүрэмд хөндлөнгийн шинжилгээ хийлгэх, зөвлөмж авах, хэлэлцүүлэх ажил хийж, шинэчлэн боловсруулах ажлыг төлөвлөн ажиллаж байна.

“Прокурорын сахилгын дүрэм”-ийг боловсруулж, Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2018 оны 01 дүгээр сарын 31-ний өдрийн 12 дугаар зарлигаар батлуулсан ба энэ дүрэмд заасан үндэслэлийн дагуу прокурорт сахилгын шийтгэл оногдуулж хариуцлага тооцон ажиллаж байна. (Биелэлт 20 хувь)

4.1.5.2-1. Ерөнхий шүүгчийг томилох шалгуур, журмыг шинэчлэн эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох/ХЗДХЯ, 2017-2018/

Ерөнхий шүүгчийг томилох чөлөөлөх шалгуур, журмыг Монгол Улсын Үндсэн хуулиар зохицуулдаг бөгөөд Шүүхийн ерөнхий зөвлөлөөс Монгол Улсын Үндсэн хуульд оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийн саналд “Бүх шатны

шүүхийн ерөнхий шүүгчийг шүүгчдийн зөвлөгөөнөөс сонгоно. 2017 оны 5 дугаар сард нэр Ерөнхий шүүгчийг нэг удаа улируулан сонгож болно” гэж тусгуулахаар ажлын хэсэгт хүргүүлсэн. Монгол Улсын шүүхийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай, Шүүгчийн эрх зүйн байдлын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай, Шүүхийн иргэдийн төлөөлөгчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулга, Шүүхийн захиргааны тухай хуулийн шинэчилсэн найруулга, Шүүгчийн хариуцлагын тухай хуулийн төслийг боловсруулах ажлын хэсгийг Хууль зүй, дотоод хэргийн сайдын 2017 оны 12 дугаар сарын 11-ний өдрийн тушаалаар байгуулан ажиллуулж байна. Эдгээр хуулийн төслийг УИХ-ын 2017 оны 11 дүгээр тогтоолоор баталсан “Монгол Улсын хууль тогтоомжийг 2020 он хүртэл боловсронгуй болгох үндсэн чиглэл”-д 2019 онд УИХ-д өргөн мэдүүлэхээр тусгасан болно. Холбогдох судалгааны ажлуудыг эхлүүлээд байна. (Биелэлт 30 хувь)

4.1.5.3-1. Прокурор, шүүгчийг мэргэшүүлэх сургалтын хөтөлбөрийг шинэчлэн, сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөөнд авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, хянан шийдвэрлэх асуудлыг оруулах/ШЕЗ, УЕПГ, 2017-2019/

Шүүгчийн ёс зүйн сургалтыг үндсэн сургалт болгосон бөгөөд сургалтын сэдэв бүрт ашиг сонирхлын зөрчлөөс шүүгч ангид байх, олон нийтэд буруу ойлголт төрүүлэхгүй байх агуулгыг тусгасан. 2017 онд Шүүгчийн ёс зүйн хөтөлбөрийг боловсруулан баталсан бөгөөд тус

хөтөлбөрийн агуулгад “Шүүгчийн нийтийн албанд баримтлах ёс зүй”, “Шүүгчийн ашиг сонирхлын зөрчил”, “Ашиг сонирхлын зөрчил”, “Шүүгчийн ашиг сонирхлын зөрчил үүсэх шалтгаан ба хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанаас татгалзах үндэслэл, журам”, “Ашиг сонирхлын зөрчил үүсэхээс урьдчилан сэргийлэх арга зам” зэрэг сэдвүүдийг багтаасан болно.

Улсын Ерөнхий прокурорын 2017 оны А/46 тушаалаар “Прокурорын сургалтын хөтөлбөр”-ийг шинэчлэн боловсруулсан бөгөөд сургалтын хөтөлбөрт авлига, ашиг сонирхолыг зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар анхан болон үргэжилсэн шатны сургалт тус бүрд 2-4 цагийн сургалт буюу нийтдээ 12 цагийн сургалтыг оруулсан бөгөөд “Авлигын гэмт хэргийг шалгахад анхаарах асуудал” сэдвээр сургалтын гарын авлага, модулийг боловсруулсан байна. (Биелэлт 40 хувь)

4.1.5.3-2. Шинээр томилогдсон шүүгч, прокурорт сургалтын хөтөлбөрийн дагуу авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, авлигын гэмт хэргийг хянан шийдвэрлэх сэдвээр сургалтыг зохион байгуулах/ШЕЗ, УЕПГ, 2017-2022/

Шинээр томилогдсон шүүгчдийн “Шүүгчийн анхан шатны сургалт”-ыг 2017 оны 06 дугаар сард зохион байгуулсан бөгөөд авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр “Шүүгчийн ашиг сонирхлын зөрчил”, “Шүүгчийн албан үүргээс бусад хувийн амьдралд баримтлах зарчим”, “Шүүгчийн ёс зүйн зөрчилд тооцогдох

тохиолдол” зэрэг сэдвүүдийг хөтөлбөрт оруулсан байна.

Улсын ерөнхий прокурорын газраас 2017 онд шинээр томилогдсон харьяа прокурорын газрын 26 прокурорт “Авлигын гэмт хэргийг шалгах, шийдвэрлэхэд анхаарах асуудал” сэдвээр 4 цагийн сургалт явуулсан байна. Энэ чиглэлээр Азийн хөгжлийн банкны төслөөр санхүүжүүлж байгаа сургагч багш бэлтгэх болон харьяа прокурорын газрын прокуроруудыг уг сургалтанд хамруулах ажлыг хамтран зохион байгуулахаар хөтөлбөр, төлөвлөгөөг батлуулан ажиллаж байна. Авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлийн сургалтыг жил бүр зохион байгуулах зорилгоор 2018 оны сургалтын төлөвлөгөөнд тусгасан байна. (Биелэлт 30 хувь)

4.1.5.4-1. Авлига, албан тушаалын гэмт хэргийн шийдвэрлэлт, шалтгаан, нөхцөлд дүн шинжилгээ хийх, үр дүнг урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааг сайжруулах болон хууль тогтоомжийг боловсронгуй болгоход ашиглах/АТГ, 2017-2021/

Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлын хүрээнд гэмт хэрэг гарсан шалтгаан, нөхцөлийг арилгах талаар мөрдөгчийн мэдэгдлийг 2017 онд 40 аж ахуйн нэгж, байгууллагад хүргүүлснээс 27 мэдэгдлийн хариуг хүлээн авсан байна. Нийт хүргүүлсэн мэдэгдлийг байгууллагаар нь ангилж үзэхэд цагдаагийн байгууллагад 11, аймгийн Засаг даргад 7, төрийн өмчит хувьцаат компанид 4, сумын Засаг даргад 4, сайд нарт 3, татварын байгууллагад 3, гаалийн байгууллагад 2,

нийслэлийн агентлагт 1, ШШГЕГ-т 13, ЭХЖШ-т 1, Прокурорын байгууллагад 1, дүүргийн ИТХ-д 1 мэдэгдэл тус тус хүргүүлсэн ба Цагдаагийн ерөнхий газрын даргад Цагдаагийн байгууллагын бие бүрэлдэхүүний хэмжээнд 2017 онд үйлдэгдсэн гэмт хэргийн гаралт, түүний шалтгаан нөхцөлийг судлан, цаашид бие бүрэлдэхүүний хэмжээнд анхаарах асуудлын талаар тусгайлан мэдэгдэл хүргүүлэн ажиллаж байна. 2017 онд хүргүүлсэн мөрдөгчийн мэдэгдлийн хариуг Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хуульд заасан хугацаанд ирүүлээгүй 8 мэдэгдлийн мөрөөр холбогдох арга хэмжээг авч хэрэгжүүлж байна.

Авлигатай тэмцэх газрын 2017 оны үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд /6.1.4/ шүүхээр шийдвэрлэгдсэн авлигын хэргийн мэдээлэлд дүн шинжилгээ хийх ажлыг тусгасан бөгөөд энэ дагуу 2011–2015 онууд авлига, албан тушаалын гэмт хэрэг дээр гаргасан 162 шийдвэрийг шүүхийн шийдвэрийн цахим сангаас түүвэрлэн авч дүн шинжилгээ хийн холбогдох тайланг боловсруулсан болно. Нийт 347 шүүгдэгчид холбогдох 162 шийдвэрийн 112 нь анхан шатны, 31 нь давж заалдах шатны, 18 нь хяналтын шатны шийдвэр байна. Нийт 347 шүүгдэгчийн 47 хувь буюу 162 шүүгдэгчид ял оноосон байна. Тухайлбал, хээл хахууль өгөх гэмт хэрэг үйлдсэн 78 ялтанд 1-3 жилийн хорих ял, хээл хахууль авах гэмт хэрэг үйлдсэн 43 ялтанд 1-6 жилийн хорих ял, албаны эрх мэдэл буюу албан тушаалын байдлаар урвуулах гэмт хэрэг үйлдсэн 32 ялтанд 1-7 жилийн хорих ял ногдуулсан байх бөгөөд 101 ялтны ялыг тэнсэн харгалзаж, 47 ялтны ялыг биечлэн эдлүүлэхээр

шийдвэрлэжээ. Цаашид авлига, албан тушаалын гэмт хэргийн 2007 оноос хойшхи хугацааны шийдвэрийг бүхэлд нь багтаасан сантай болох, тэдгээр шийдвэрүүдэд дүн шинжилгээ хийх, үр дүнг урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагаа болон хууль тогтоомжийг боловсронгуй болгоход ашиглахаар төлөвлөн ажиллаж байна. (Биелэлт 70 хувь)

4.1.5.4-2. Санхүүгийн хариуцлагыг дээшлүүлж, авлигын эрсдлээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор санхүүгийн аливаа гүйлгээг хүлээн авагчийн жинхэнэ нэрээр нь гүйцэтгэх /Real name financial Transaction act/ эрх зүйн орчинг бий болгох/СЗХ, 2017-2018/

Монгол Улсад хийсэн Санхүүгийн гэмт хэрэгтэй тэмцэх бүлэг/FATF/-ийн үнэлгээтэй холбогдуулан Санхүүгийн зохицуулах хорооноос энэ чиглэлээр хийж буй ажил, цаашид хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээний талаар Санхүүгийн тогтвортой байдлын зөвлөлийн хуралд танилцуулсан байна. 2016, 2017 онд гадаадын орнуудаас Монгол Улсад, Монгол улсаас гадаадын орнуудад хийсэн гуйвуулгын дүн, тоог валютын төрөл тус бүрээр банк бус санхүүгийн байгууллагуудаас авч нэгтгэсэн. Санхүүгийн үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэх төсөл /MON9152/-ийн хүрээнд олон улсын болон үндэсний зөвлөхийн гаргасан аргачлалын дагуу зайнаас эрсдэлийн тооцооллыг гүйцэтгэсэн. Газар дээрх хяналт шалгалт хийгдэж буй даатгалын компаниудад “Ердийн даатгалын компанийн үйл ажиллагаанд зайнаас хяналт тавих журам”-ын эрсдэлд

суурилсан хяналтын асуулгын болон үнэлгээний хуудасны дагуу эрсдэлийн үнэлгээ хийсэн болно.

Санхүүгийн зохицуулах хорооны албан ёсны цахим хуудсаар мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэх зэрэг санхүүгийн гэмт хэрэг үйлдсэн, үйлдэж болзошгүй этгээдүүдийн жагсаалтыг мэдээлдэг боллоо. Ингэснээр санхүүгийн зах зээлд оролцогч, иргэд, хуулийн этгээдүүдийг болзошгүй эрсдэлээс хамгаалах боломжийг бүрдүүлэв. Системүүдийг нэгдсэн нэг ERP систем болгоход шаардагдах хүчин зүйлсийн судалгааны тайланг хийж дуусганы зэрэгцээ судалгааны үр дүнд олон улсын стандартад нийцсэн нийт 14 дэд системээс бүрдсэн, өөр хоорондоо мэдээлэл солилцох боломж бүхий эрсдэлд суурилсан хяналт шалгалтын нэгдсэн системийн загварыг гаргасан болно. Олон улсын хөрөнгө оруулалтын банкттай байгуулсан техникийн тусалцааны харилцан ойлголцлын санамж бичгийн хүрээнд тус банкны санхүүжилтээр Бүгд Найрамдах Словак Улсын “Эрнст энд Янг” компанитай хамтран салбарын хэмжээнд мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэх эрсдлээс сэргийлж, холбогдох дүрэм журмуудыг боловсронгуй болгох, шинэчлэх төслийн ажлыг эхлүүлээд байна. (Биелэлт 50 хувь)

4.1.5.5-1. Авлига, албан тушаалын гэмт хэрэг, зөрчлийн талаар мэдээлэл авах үйл ажиллагааны арга хэлбэрийг сайжруулах, иргэд, байгууллагаас өргөдөл, гомдол, мэдээлэл утсаар өгөх боломжийг бүрдүүлэх/АТГ, 2017-2022/

Байгууллагын хэмжээнд 19001969 утсаар мэдээлэл авах ажлыг эхлүүлэн үйл ажиллагааг нь тогтмолжуулж байна. Энэ ажлын хүрээнд “авлига, албан тушаалын гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, мэдээлэл хүлээн авах 18001969” дугаарын утсыг сурталчилсан 3 төрлийн видео шторкийг бэлтгэн ТВ-8, Eco ТВ, “FM-104.5” радио, www.zaluu.com, www.shuud.mn, www.medee.mn зэрэг хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр олон нийтэд хүргэх ажлыг зохион байгуулсан. Түүнчлэн нийслэлийн Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах зөвлөлийн дэргэдэх студи, Багануур дүүргийн Засаг даргын Тамгын газрын гадна талбайд байрлах цахим мэдээллийн самбар зэрэгт байршуулан сурталчиллаа. “Скайтел”, “Мобиком”, “Жи Мобайл”, “Юнител” зэрэг үүрэн телефоны оператор компанийн маркетингийн албатай хамтран “Авлига ашиг сонирхлын зөрчил, албан тушаалын гэмт хэрэг, төрийн байгууллагын үйлчилгээний хүнд суртлын талаар иргэн та 1800-1969 утсанд мэдээлнэ үү. Авлигатай тэмцэх газар” гэх текст бүхий сурталчилгааг хэрэглэгчдэд хүргэх ажлыг зохион байгууллаа.

Авлигын гэмт хэрэг, ашиг сонирхлын зөрчлийн гомдол, мэдээлэл хүлээн авах 18001969 дугаарын утсаар ирсэн бүх дуудлагыг бүртгэх болон бусад хөгжүүлэлтийг хийснээр шинэчилсэн програмыг ашиглалтад оруулж, 2017 оны 7 дугаар сараас эхлэн бүртгэлийг уг програмд оруулсан. Програм ашиглалтад орсноос хойш буюу 2017 оны сүүлийн хагас жилд нийт 125 дуудлага хүлээн авч, мөн тооны гомдол, мэдээллийг програмд бүртгэн холбогдох нэгжид шилжүүлэн ажиллалаа. Гомдол, мэдээллийг

агуулгаар авч үзвэл 50 гаруй хувь нь боловсролын салбар буюу их дээд, ЕБС-ийн сургууль, цэцэрлэгтэй холбоотой гомдол эзэлж байгаа бол эрүүл мэндийн салбар, нийгмийн халамжтай, газрын алба, хууль сахиулах байгууллага, засаг дарга, гааль, татварын үйл ажиллагаанд холбоотой гомдол, мэдээлэл бусад хэсгийг эзэлж байв. Авлига, албан тушаалын гэмт хэрэг, зөрчлийн талаар иргэд, байгууллагаас өргөдөл, гомдол, мэдээллийг утсаар өгсөн байдалд дүн шинжилгээ хийх ажлыг 2017 оны 4 дугаар сарын 2-ноос 6 дугаар сарын 2-ны өдрийг хүртэлх хугацааг хамруулан зохион байгуулав. Дурдсан хугацаанд Авлигатай тэмцэх газар нь нийт 294 гомдол, мэдээллийг 18001969 дугаарын утсаар дамжуулан хүлээн авсан байна. Нийт хүлээн авсан дуудлагын 55.3 хувь нь нийслэлээс, үлдэх 44.7 хувь нь орон нутгаас иржээ. Нийт дуудлага буюу гомдол мэдээллийн 46.26 хувь нь төрийн албан тушаалтны ёс зүй, хүнд суртал, албаны тушаалтны шийдвэртэй холбоотой, 31.97 хувь нь төрийн албан тушаалтны ашиг сонирхлын зөрчил, хөрөнгө, орлоготой холбоотой, 11.9 хувь нь авлигын гэмт хэрэгтэй холбоотой байна. Холбогдож байгаа салбар, үйл ажиллагааны чиглэлээр нь авч үзвэл нийт дуудлага буюу гомдол мэдээллийн 37.76 хувь нь боловсролын салбар, 14.29 хувь нь нутгийн удирдлага, 7.48 хувь нь эрүүл мэндийн салбар, 5.1 хувь нь газрын харилцаа, кадастр, 4.76 хувь нь цагдаагийн байгууллагатай холбоотой байна.

Иргэдээс төрийн байгууллага, албан тушаалтанд гаргасан өргөдөл, гомдлыг шийдвэрлэх тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл

боловсруулах ажлын хэсэг Хууль зүй, дотоод хэргийн сайдын 2017 оны А/187 дугаар тушаалаар байгуулагдан ажиллаж байна. Хуулийн хэрэгжилтийн үр дагаварт Хууль зүйн үндэсний хүрээлэнгээр үнэлгээ хийлгүүлж байгаа бөгөөд уг хуулийг Захиргааны ерөнхий хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлтэй нийцүүлэн боловсруулахаар судалгаа хийж байна. (Биелэлт 90 хувь)

4.1.5.5-2. Мэдээлэл өгсөн иргэнийг урамшуулах тогтолцоог бүрдүүлэх/ АТГ, 2017-2021/

2017 онд тодорхой ажил хийгдээгүй.

4.1.5.6-2. Хууль сахиулах байгууллагын ажилтан, албан хаагчдад эрэн сурвалжлах сэтгүүл зүй, сэтгүүлчдийн аюулгүй байдлыг хангах талаар сургалт хийх, тэдний мэдлэг ойлголтыг дээшлүүлэх/МСНЭ, Хэвлэл мэдээллийн зөвлөл, 2017-2019/

2017 онд тодорхой ажил хийгдээгүй.

4.1.4.6-3. Сэтгүүлчийн аюулгүй байдлын талаар судалгаа, хяналт мониторинг хийх/ МСНЭ, Хэвлэл мэдээллийн зөвлөл, 2017-2020/

2017 онд тодорхой ажил хийгдээгүй.

4.1.5.7-1. Авлигатай тэмцэх газрын албан хаагчдын мэргэжлийн үр чадварыг дээшлүүлэх сургалтыг зохион байгуулах/АТГ, 2017-2022/

Байгууллагын 2017 оны дотоод сургалтын төлөвлөгөөний дагуу Монгол

банктай хамтран зохион байгуулсан “Банк, мөнгөний бодлогын ойлголт, санхүүгийн хяналт шалгалт” сэдэвт “тусгай хөтөлбөрт” 16 цагийн сургалт, Эрүүгийн хууль/шинэчилсэн найруулга/, Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хууль/шинэчилсэн найруулга/-ийн зарчим, үзэл баримтлал сэдэвт сургалтад нийт албан хаагчдыг, Монголын хуульчдын холбоотой хамтран зохион байгуулсан шинэчлэгдсэн хуулиудын кредит хангах 16 цагийн сургалтад хуульчийн гэрчилгээтэй 39 албан хаагчийг, Худалдан авах ажиллагааны авах ажиллагааны эрх олгох 3 хоногийн сургалтад 5 албан хаагчийг тус тус хамруулсан. Авлигатай тэмцэх газраас 2017 оны 4 дүгээр сард НҮБ-ын Мансууруулах бодис, гэмт хэрэгтэй тэмцэх алба, Дэлхийн банкны хамтарсан “Хулгайлагдсан хөрөнгийг буцаан олгох санаачилга” (StAR)-тай хамтран “Хөрөнгө, орлогын мэдүүлгийн хяналтын тогтолцоог бэхжүүлэх нь” сэдэвт хоёр өдрийн сургалтыг зохион байгуулсан. Европын аюулгүй байдал, хамтын ажиллагааны байгууллагаас зохион байгуулсан Австри Улсад болсон “Сингапур улсын авлигатай тэмцэх сайн туршлага”, БНХАУ-ын Хонг Конг мужид зохион байгуулагдсан “Эдийн засгийн гэмт хэргийг мөрдөн шалгах нь”, Гүрж улсад зохион байгуулагдсан “Авлигын эсрэг сургалт”-д тус тус албан хаагчдыг хамруулав. 2017 онд дугаар сард “Авлигын эсрэг хамтын ажиллагааг Монгол Улсад идэвхжүүлэх нь”, “Олон улсын болон үндэсний хэмжээнд авлига, мөнгө угаах явдалтай тэмцэх нь” сэдэвт сургалтад албан хаагчдыг оролцуулсан. (Биелэлт 70 хувь)

4.1.5.7-2. Авлигын эсрэг хууль
тогтоомжийг боловсронгуй болгох/
АТГ, 2017-2019/

Эрүүгийн болон Зөрчлийн багц хуулийн төсөлд тусгах нэмэлт, өөрчлөлтийн саналыг боловсруулан Улсын Их Хуралд хүргүүлж шийдвэрлүүлсэн. Мөн багц хуулийн ажлын хэсэгт нэр бүхий албан хаагчид ажиллав.

Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хорооны 2017 оны 01 дүгээр сарын 03-ны өдрийн 01 дүгээр тогтоолоор “Албан тушаалтны хувийн ашиг сонирхлын мэдүүлэг болон хөрөнгө, орлогын мэдүүлгийн маягт, түүнийг бүртгэх, хянах, хадгалах журам батлах тухай” 2012 оны 05 дугаар тогтоолд нэмэлт оруулж, “хувийн ашиг сонирхлын мэдүүлэг болон хөрөнгө, орлогын мэдүүлгийг цахим хэлбэрээр мэдүүлсэн тухай”, “нийтийн албанд томилогдохоор нэр дэвшсэн этгээдийн Хувийн ашиг сонирхлын урьдчилсан мэдүүлгийг цахим хэлбэрээр мэдүүлсэн тухай” баталгааны маягтыг тус тус батлуулаад байна.

Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 101дүгээр зүйлийн 101.3-т заасныг үндэслэн оффшор бүсэд хамаарах нийт 49 нутаг дэвсгэрийн жагсаалтыг Засгийн газрын 2017 оны 8 дугаар сарын 31-ний өдрийн 244 дүгээр тогтоол, 2017 оны 12 дугаар сарын 06-ны өдрийн 326 дугаар тогтоолоор тус тус баталсан.

Дээрх хуулийн 101дүгээр зүйлийн 101.4-т заасны дагуу мэдүүлэг гаргагч нь өөрийн болон хамаарал бүхий этгээдийн

нэр дээр оффшор бүсэд банкны данс нээлгэсэн, мөнгөн хөрөнгө байршуулсан, хөдлөх, үл хөдлөх хөрөнгө өмчилсөн, хувь нийлүүлэх замаар хуулийн этгээд үүсгэн байгуулсан тохиолдолд 3 сарын дотор нээлгэсэн банкны дансаа хаалгах, банкинд байршуулсан мөнгөн хөрөнгөө татах, хөдлөх, үл хөдлөх хөрөнгийн өмчлөх эрхийг худалдах, шилжүүлэх, татах, хувь нийлүүлэх замаар хуулийн этгээд үүсгэн байгуулсан бол үйл ажиллагаагаа зогсоох, эзэмших, ашиглах, захиран зарцуулах эрхээ худалдах, шилжүүлэх, дуусгавар болгох арга хэмжээг авч, хөрөнгө, орлогын мэдүүлэгт орсон нэмэлт өөрчлөлтийн талаар 30 хоногийн дотор Авлигатай тэмцэх газарт мэдүүлэх үүрэгтэй.

Мөн хуулийн 101дүгээр зүйлийн 101.5-д зааснаар мэдүүлэг гаргагч, түүний хамаарал бүхий этгээд нь оффшор бүсэд хамаарах гадаад улс, түүний нутаг дэвсгэрт суралцах, хөдөлмөр эрхлэх, эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ авах, хуулиар хүлээсэн албаны чиг үүргээ хэрэгжүүлэх хугацаанд тухайн улсын банканд данс нээлгэх, мөнгөн хөрөнгө байршуулах, хөдлөх, үл хөдлөх хөрөнгө өмчлөх, хувь нийлүүлэх замаар хуулийн этгээд үүсгэн байгуулах тохиолдолд дээрх оффшорт холбогдох хориглолт нь хамаарахгүй бөгөөд харин албаны чиг үүргээ хэрэгжүүлэхээс бусад тохиолдолд гадаад улс, түүний нутаг дэвсгэрт суралцах, эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ авах зорилгоор тухайн улсын банкинд данс нээлгэсэн, мөнгөн хөрөнгө байршуулсан, хөдлөх, үл хөдлөх хөрөнгө өмчилсөн бол Авлигатай тэмцэх газарт бичгээр мэдэгдэж бүртгүүлэх үүрэгтэй. Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг

сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуульд заасан үүргийг биелүүлж, оффшор бүс дэх хөрөнгөө шилжүүлсэн болон уг бүсэд хамаарах нутаг дэвсгэрт эд хөрөнгө, данс эзэмшиж байгаа талаараа Авлигатай тэмцэх газарт мэдүүлж, мэдэгдэх ажил үргэлжилж байна. (Биелэлт 90 хувь)

4.1.5.7-3. Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн мэдээллийн санг бий болгож, хөгжүүлэх/АТГ, 2017-2022/

Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилтийн тайлан нэгтгэх, боловсруулах үйл ажиллагааг цахимжуулсан, үндэсний хөтөлбөрийн мэдээллийн сан бүхий байгууллагын ашиглаж байгаа мэдээллийн сангийн ажиллах зарчим, үйл ажиллагаатай танилцаж, Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн мэдээллийн санг бий болгох бэлтгэл ажлыг хангаж байна. (Биелэлт 10 хувь)

4.1.5.8-1. Гэмт хэргийг илрүүлэхэд ашиглаж байгаа шинжлэх ухаан, технологийн дэвшилтэт аргыг ашиглах талаар сургалт явуулах/АТГ, 2017-2022/

Энэ чиглэлээр сургалт явуулах боломжийг судалж, 2018, 2019 оны сургалтын хөтөлбөрт гэмт хэргийг илрүүлэхэд ашиглаж байгаа шинжлэх ухаан, технологийн дэвшилтэт аргыг ашиглах талаар сургалт зохион байгуулахаар төлөвлөсөн. (Биелэлт 10 хувь)

4.1.5.9-2. Мэдээллийн санд олон нийттэй харилцах цэс үүсгэж, хамрах хүрээ, үр нөлөөг нэмэгдүүлэх/АТГ, 2017-2020/

Авлигатай тэмцэх газарт ирсэн гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээллийн шийдвэрлэлт, мөрдөн байцаалт явуулсан эрүүгийн хэргийн тоон үзүүлэлтийг тус газрын цахим хуудсаар олон нийтэд тогтмол мэдээлж байна.

Хэрэг бүртгэл, Мөрдөн байцаах албанд шалгагдаж байгаа авлига, мансууруулах бодистой холбоотой хэргүүдийн шалгалтын явц, шийдвэрлэлтийн мэдээг улирал бүрээр харьяа прокурорын газруудаас авч судлах, шалгах, мэргэжил, арга зүйгээр хангаж ажиллах талаар Улсын Ерөнхий прокурорын газрын үйл ажиллагааны 2018 оны төлөвлөгөөнд тусгаж, авлига, албан тушаалын гэмт хэрэг, зөрчлийн нэгдсэн мэдээллийн сантай болох ажлыг үргэлжлүүлэн зохион байгуулна. 2017 оны 4 дүгээр улиралд Азийн сангийн санхүүжилтээр Прокурорын байгууллагын цахим хуудсыг шинэчлэн Үндэсний дата төвийн серверт байршуулсан. Иргэдээс прокурор, ажилтны үйл ажиллагаатай холбоотой гомдол, мэдээллийг хүлээн авах 18001919 тусгай дугаартай утсыг ажиллуулахаар суурилуулан, холбогдох журмыг боловсруулан батлуулахаар ажиллаж байна. (Биелэлт 10 хувь)

4.1.5.10-1. Авлига, албан тушаалын гэмт хэргийг шийдвэрлэсэн шүүхийн шийдвэрийг олон нийтэд хүргэх арга хэлбэрийг сайжруулах/ШЕЗ, 2017-2022/

Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн гүйцэтгэх нарийн бичгийн даргын 2017 оны 9 дүгээр сарын 7-ны өдрийн А/44 дугаар тушаалаар “Шүүхийн шийдвэрийг цахим санд байршуулах” журмыг баталсан. Уг журмаар иргэн, хуулийн этгээд интернэтийн сүлжээ ашиглан цахим сангаас шүүхийн шийдвэрийн мэдээлэл болон тогтоох хэсгийг үзэж болох бөгөөд бүрэн эхээр нь татаж авах боломжтой эрх зүйн орчинг бүрдүүлсэн. (Биелэлт 90 хувь)

4.1.5.10-2. Авлига, албан тушаалын гэмт хэргийг шийдвэрлэсэн шүүхийн шийдвэрийг хуульд заасан үндэслэл, журмын дагуу олон нийтэд мэдээлэх ажиллагаанд дүн шинжилгээ хийх /ШЕЗ, УЕПГ, 2017-2019/

2017 онд тодорхой ажил хийгдээгүй.

4.1.5.11-1. Авлигын гэмт хэрэг, зөрчлийг олж илрүүлсэн, мөрдөн шалгасан, хянан шийдвэрлэсэн байдалд дүн шинжилгээ хийж, мэдээллийн санг үүсгэн, сургалтад ашиглах/АТГ, ШЕЗ, УЕПГ, 2017-2022/

Авлига, албан тушаалын 46 эрүүгийн хэрэг шүүхээр шийдвэрлэгдсэн нь өмнөх оноос 21-ээр буюу 84 хувиар өссөн бөгөөд Авлигатай тэмцэх газар эдгээр хэргүүдийн шүүхийн шийтгэх тогтоолуудыг нэгтгэн гарын авлага болгон сургалтад ашиглаж байна.

Улсын ерөнхий прокурорын газраас авлигын гэмт, хэрэг зөрчлийг олж илрүүлсэн, мөрдөн шалгасан, хянан шийдвэрлэсэн байдалд Гэмт хэрэг зөрчлийн бүртгэл дүн шинжилгээний төвөөс хийсэн дүн шинжилгээ,

мэдээллийн санг ашиглан сургалтын хэрэглэгдэхүүний сан бүрдүүлэх ажлыг хийж байна. Уг ажлын хүрээнд УЕПГ-ын дэргэдэх Сургалт судалгааны төв нь “е-прокурор” прокурорын цахим сургалтын программ хангамжийг Гэмт хэрэг, зөрчлийн бүртгэл, дүн шинжилгээний төвтэй хамтран боловсруулж, серверт холбогдох сургалтын материал, Төвийн судлаач багш, хяналтын прокуроруудын тус сэдвийн талаар бичсэн эрдэм шинжилгээний өгүүлэл, нийтлэл, илтгэлийг байрлуулах ажлыг гүйцэтгэсэн болно.

Авлигатай тэмцэх газар 2017 оны 1 дүгээр сард “Авлигын эсрэг үндэсний чуулган”-ыг Төрийн ордонд зохион байгуулсан бөгөөд “Авлигатай тэмцэх эрх зүйн орчин, шүүх эрх мэдлийн болон хууль сахиулах байгууллагуудын хамтын ажиллагаа” сэдэвт салбар хуралдаанаар авлигын гэмт хэрэг, зөрчлийг олж илрүүлэхэд харилцан мэдээлэл солилцох, хамтран ажиллах боломж, олон улсын сайн туршлага, шүүх эрх мэдлийн болон хууль сахиулах байгууллагуудын нэгдсэн мэдээллийн сан бий болгох асуудлаар хэлэлцүүлэг зохион байгуулж, хэрэгжүүлэх арга замыг судалсан (Биелэлт 30 хувь)

4.1.5.11-2. Олон улсын байгууллага, гадаад орноос багш, мэргэжилтэн урьж сургалт зохион байгуулах/АТГ, 2017-2019/

Азийн хөгжлийн банкны Мөнгө угаах гэмт хэрэгтэй тэмцэх сургалтыг 2017 оны 4-р сарын 15-16-ны өдрүүдэд зохион байгуулсан бөгөөд уг сургалтад Авлигатай тэмцэх газрын 10 албан хаагч, Улсын Ерөнхий прокурорын газар, Цагдаагийн

ерөнхий газар, Монголбанкны албан хаагчид оролцсон. Авлигатай тэмцэх газар, Дэлхийн банк болон НҮБ-ын Мансууруулах бодис, гэмт хэрэгтэй тэмцэх албаны хамтарсан Хулгайлагдсан хөрөнгийг буцаан олгох Стар санаачилга (“Стар”)-тай хамтран хэрэгжүүлж буй шинэ төслийн хүрээнд хөрөнгө, орлогын мэдүүлгийн хяналт шалгалтын тогтолцоог бэхжүүлэхэд чиглэсэн сургалтыг 2017 оны 4-р сарын 26-27-ны өдрүүдэд зохион байгуулж, сургалтад 60 орчим алба хаагч хамрагдсан. Стар санаачилгын ахлах мэргэжилтэн, Румын улсын Шударга ёсны газрын хянан шалгагч нар сургалтыг хамтран зохион байгуулж, Румын улсын Шударга ёсны газрын үйл ажиллагаанаас танилцуулж, кэйс дээр ажиллуулан, Монгол Улс дахь хөрөнгө, орлогын мэдүүлгийн тогтолцоонд тулгарч буй саад бэрхшээл, түүнийг шийдвэрлэх арга замын талаар харилцан ярилцсан үр дүнтэй сургалт болсон. Европын аюулгүй байдал, хамтын ажиллагааны байгууллагатай хамтран “Олон улсын болон үндэсний хэмжээнд авлига, мөнгө угаах гэмт хэрэгтэй тэмцэх нь” сургалтыг 2017 оны 9-р сарын 21-22-ны өдрүүдэд зохион байгуулсан бөгөөд уг сургалтад Интерполын Авлигын эсрэг сүлжээний мэргэжилтэн, Их Британийн Онц залилангийн гэмт хэрэгтэй тэмцэх албаны ахлах мөрдөгч нар урилгаар оролцож, өөрсдийн орны авлигатай тэмцэх туршлагаас хуваалцсан. Сургалтад Мөрдөн шалгах хэлтсийн болон Гүйцэтгэх ажлын хэлтсийн нийт албан хаагчид хамрагдсан. Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн ивээл дор зохион байгуулагдсан “Оффшор бүсэд байршсан мөнгөн хөрөнгийг эргүүлэн татах

боломжууд” сургалт хэлэлцүүлэгт 2 албан хаагч оролцсон. (Биелэлт 70 хувь)

4.1.5.12-1. Сургуулиудын давтан сургалтын хөтөлбөрт авлига, албан тушаалын гэмт хэрэг, зөрчлийг шийдвэрлэх талаар тусгуулах/АТГ, ХЗДХЯ, 2017-2018/

Хууль зүй, дотоод хэргийн сайдын 2017 оны 05 дугаар сарын 18-ны өдрийн А/131 дүгээр тушаалаар Хууль зүй, дотоод хэргийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний болон онцгой байдлын байгууллагын тасгийн дарга буюу түүнтэй адилтгах албан тушаалтны нөөцөд авагдсан албан хаагчдад “Албан тушаалын дамжаа”-г хичээллүүлж байна. Энэхүү “Албан тушаалын дамжаа”-ны хөтөлбөрт “Авлигатай тэмцэхэд төрийн албан хаагчийн үүрэг, хариуцлага” сэдэвт 4 цагийн сургалтыг оруулахаар тус Хууль сахиулахын их сургуулиас төлөвлөн, хөтөлбөрийг шинэчлэн батлуулсан. Бакалаврын сургалтад Эрүүгийн эрх зүй/тусгай анги/ хичээлээр “Авлига, албан тушаалын гэмт хэрэг”, Криминологи хичээлээр “Албан тушаалын гэмт хэргийн криминологи шинж”, Эрүүгийн байцаан шийтгэх эрх зүй хичээлээр “Албан тушаалын гэмт хэрэгтэй тэмцэх арга зүй”, Гэмт хэргийн нотолгооны онол хичээлээр “Албан тушаалын гэмт хэргийн нотолгооны онол, арга зүй” гэсэн бүлэг сэдвүүдийг 13 ангид 208 цагийн багтаамжтайгаар зааж байна.

Авлигатай тэмцэх газраас “Монголын хуульчдын холбоо” ТББ, Улсын ерөнхий прокурорын газрын Сургалтын төв, Цагдаагийн ерөнхий газрын Сургалтын төв зэрэг байгууллагын сургалтын

төлөвлөгөөнд авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх асуудлаар хичээлийн сэдвийг тусгуулах ажлыг зохион байгуулсан.

2018 оны төлөвлөгөөнд “Их, дээд сургуулийн сургалтын хөтөлбөрт ёс зүй, авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх сэдвийг тусгадаг эсэх талаар судалгаа, дүн шинжилгээ хийх”-ээр тусгасан бөгөөд судалгааны үр дүнд тулгуурлан холбогдох арга хэмжээг үе шаттайгаар хэрэгжүүлнэ. (Биелэлт 80 хувь)

4.1.5.13-1. ХАСУМ болон хувийн ашиг сонирхлын болон хөрөнгө, орлогын мэдүүлэг /ХАСХОМ/ гаргах үүрэг бүхий албан тушаалтны хамрах хүрээг эрхлэх албан тушаалынх нь онцлог, шийдвэр гаргах эрх мэдэл, улсын өмчтэй харьцах үйл ажиллагаа зэрэг авлигад өртөх эрсдэлийг харгалзан оновчтой тогтоох/АТГ, 2017-2019/

ХАСХОМ гаргах үүрэг бүхий этгээдийн хамрах хүрээг эрхлэх албан тушаалынх нь онцлог, шийдвэр гаргах эрх мэдэл, улсын өмчтэй харьцах үйл ажиллагаа зэрэг авлигад өртөх эрсдэлийг харгалзан оновчтой тогтоох, ялангуяа ХАСХОМ-ийн маягтыг боловсронгуй болгох талаар судалгаа хийж байна. (Биелэлт 10 хувь)

4.1.5.14-1. ХАСХОМ-ийн маягтыг боловсронгуй болгох/АТГ, 2017/

Хувийн ашиг сонирхлын мэдүүлэг болон хөрөнгө орлогын мэдүүлгийн маягтыг шинэчлэн боловсруулахаар судалгаа хийж байна. (Биелэлт 10 хувь)

4.1.5.14-2. Мэдүүлгийг цахим хэлбэрээр авах тогтолцоонд бүрэн шилжүүлэх/АТГ, 2017-2022/

Нийтийн албан тушаалтны хувийн ашиг сонирхлын мэдүүлэг болон хөрөнгө, орлогын мэдүүлгийг цахим хэлбэрээр авах үйл ажиллагааг бүрэн хэрэгжүүлж дууссан. Мэдүүлгийн программд нэмэлт сайжруулалт хийж, аюулгүй байдал, боловсруулалт, тооцоолол, интерфэйстэй холбоотой цогц шийдлийг нэвтрүүлэв. Албан тушаалтнуудын ХАСХОМ-ийн мэдүүлэгт судалгаа, харьцуулалт хийх дүн шинжилгээний программыг шинэчлэн боловсруулж, үйл ажиллагаандаа ашиглаж байна. ХАСХОМ-ийн хяналт шалгалтын үйл ажиллагааны хүрээнд улсын бүртгэл, хяналтын байгууллагаас мэдээлэл, лавлагаа онлайнгаар авч, хяналт шалгалтын үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлж байна. Цаашид ГХГЗЗГ, Нийслэл, дүүргийн газрын алба, Татварын байгууллага зэрэг бусад бүртгэл хяналтын байгууллагуудаас мэдээлэл, лавлагааг цахимаар авахаар санал солилцон хамтран ажиллаж байна. (Биелэлт 70 хувь)

4.1.5.15-1. Хууль бус нөлөөллийн хэлбэрийг оновчтой тодорхойлох/АТГ, 2017-2019/

2017 онд тодорхой ажил хийгдээгүй.

4.1.5.15-2. Хууль бус нөлөөлөл үзүүлсэн этгээдэд хариуцлага хүлээлгэх тогтолцоог боловсронгуй болгох/ЗГХЭГ, 2017-2019/

2017 онд тодорхой ажил хийгдээгүй.

4.1.5.16-1. Хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний актын төсөлд авлигаас урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр санал, зөвлөмж гаргах тогтолцоог бүрдүүлэх/АТГ, 2017-2019/

2017 онд тодорхой ажил хийгдээгүй.

4.1.5.17-1. Хээл хахууль өгсөн хүн эрх бүхий байгууллагад сайн дураараа илчлэн ирсэн бол хариуцлагаас чөлөөлөх асуудлыг хууль тогтоомжид тусгаж нэр томъёог тодорхой болгох /АТГ, 2017-2018/

Хээл хахууль өгсөн хүн эрх бүхий байгууллагад сайн дураараа илчлэн ирсэн бол хариуцлагаас чөлөөлөх талаар Эрүүгийн хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах санал боловсруулан хүргүүлсэний дагуу Эрүүгийн хуулийн 22.5 дугаар зүйлийн тайлбарт хясан боогдуулсны улмаас аргагүй байдалд орж хахууль өгч, нийтийн албан тушаалтны хуулийн дагуу албаны чиг үүргээ гүйцэтгэж үзүүлэх төрийн үйлчилгээг авсан хүн энэ тухайгаа эрх бүхий байгууллагад сайн дураараа илчлэн ирсэн бол түүний авсан төрийн үйлчилгээг хэвээр үлдээж ялаас чөлөөлөхөөр 2017 оны 5 дугаар сарын 11-ний өдрийн хуулиар Эрүүгийн хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан болно. (Биелэлт 90 хувь)

Зургаа. Авлигаас урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагаанд төр, хувийн хэвшлийн хамтын ажиллагааг бэхжүүлэх зорилтыг хангах чиглэлээр:

Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн 6 дугаар зорилтын хүрээнд нийт 5 үйл ажиллагаа, 21 арга

хэмжээг хэрэгжүүлэхээс 2017 онд 14 арга хэмжээг нь хэрэгжүүлж эхлэхээр тусгасан ба тайлант хугацаанд 3 арга хэмжээг хугацаанаас нь өмнө хэрэгжүүлж эхэлсэн. Зорилтын хэрэгжилтийг тоймлон танилцуулбал:

4.1.6.1-1. Хувийн хэвшлийн байгууллагуудын авлигын эсрэг сүлжээний үйл ажиллагааг дэмжих, Авлигын эсрэг түншлэл /РАСИ/-ийн удирдах зөвлөлийн үйл ажиллагааг идэвхжүүлэх, Авлигын эсрэг түншлэлийн гол зарчмуудыг сурталчлах үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх/МҮХАҮТ, МАОЭНХ, МБЗ, 2017-2019/

2017 онд тодорхой ажил хийгдээгүй.

4.1.6.1-3. Авлигын эсрэг түншлэлийн үйл ажиллагааг гишүүн байгууллага болон төрийн байгууллагуудын нөөц боломжийг ашиглан сурталчлах /МҮХАҮТ, МБЗ, 2017-2020/

2017 онд тодорхой ажил хийгдээгүй.

4.1.6.2-1. Хувийн хэвшлийн байгууллагуудын чадавхжуулах цогц сургалтыг үе шаттайгаар зохион байгуулах/АТГ, ШӨХТГ, МХЕГ, ГЕГ, ТЕГ, СХЗГ, ОӨҮБЕГ, 2017-2019/

Европын аюулгүй байдал, хамтын ажиллагааны байгууллага (ЕАБХАБ), Авлигатай тэмцэх газар Монголын Бизнесийн Зөвлөл (МБЗ)-тэй хамтран Транспэрэнси Интернэшнл Монгол байгууллагын дэмжлэгтэйгээр 2017 оны 5 дугаар сарын 8-10-ны өдрүүдэд хувийн хэвшлийн байгууллагуудыг

чадавхжуулах, бизнес эрхлэхэд тулгарч буй хүндрэл бэрхшээлийг тодорхойлох зорилгоор төр, хувийн хэвшлийн төлөөллийг оролцуулсан “Авлигын эсрэг хамтын ажиллагааг Монгол улсад идэвхжүүлэх нь” сэдэвт 3 өдрийн модуль сургалтыг зохион байгуулсан ба сургалтыг олон улсын болон үндэсний экспертүүд удирдан явуулж Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөр, хээл хахууль удирдлагын систем, олон нийтийн худалдан авах ажиллагааны ил тод байдал, гааль, гадаад худалдааны салбар дахь авлигын эрсдэл зэрэг асуудлуудыг хөндөж ярилцав. Өдөр бүрийн сургалтууд нь уригдсан компаниудад бизнесийн ёс зүй, шударга байдалтай холбогдох сэдвүүдийг танилцуулах, мөн хувийн хэвшил, төрийн байгууллагуудын төлөөлүүдийг нэг дор авчирч хувийн хэвшил дэх авлига, түүний гол тулгамдсан асуудлуудыг хэлэлцэж, хамтын ажиллагааг өргөжүүлэхэд чиглэгдсэн болно. Цаашид хувийн хэвшлийн байгууллагуудын чадавхжуулах цогц сургалтыг арга хэмжээг үндсэн болон хамтран хэрэгжүүлэгч байгууллагуудтай хамтран үе шаттайгаар зохион байгуулахаар төлөвлөн ажиллаж байна. (Биелэлт 20 хувь)

4.1.6.3-1. Төр, хувийн хэвшлийн зөвлөлдөх уулзалтыг бизнесийн чиглэл, салбар бүрээр зохион явуулж, бизнес эрхлэхэд тулгарч буй асуудлыг тодорхойлж, шийдвэрлэх/ЗГХЭГ, ҮХГ, 2018-2022/

2017 онд зохион байгуулсан Авлигын эсрэг үндэсний чуулганы нэг салбар хуралдааныг “Хувийн хэвшил дэх авлигаас урьдчилан сэргийлэх

асуудал” гэсэн сэдвийн хүрээнд явуулж “Бизнесийн ёс зүй”, “Хувийн хэвшил дэх авлигаас урьдчилан сэргийлэх зорилгоор судалгаа, үнэлгээ хийх”, “Шударга өрсөлдөөнийг дэмжих нь”, “Төрийн зарим чиг үүргийг хувийн хэвшил, мэргэжлийн холбоодоор гүйцэтгүүлэх асуудал”, “Олон улсын сайн туршлага” зэрэг 5 агуулгын хүрээнд эрдэмтэн, судлаач, холбогдох байгууллагын төлөөлөл, гадаад улсын зочин, төлөөлөгчдөөр тус тус илтгэл тавиулж, хэлэлцүүлэн, гарсан санал, санаачилгыг судлан хэрэгжүүлж байна.

Монгол Улсын сайд, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргын тушаалаар Хөрөнгө оруулагчдын эрх ашгийг хамгаалах зөвлөлийн дэргэд Төр, хувийн хэвшлийн зөвлөлдөх дэд хороог 2017 онд байгуулсан ба уг дэд хороо нь хөрөнгө оруулалттай холбоотой хууль тогтоомж, бодлогын баримт бичиг боловсруулахдаа хууль ёсны ашиг сонирхол нь хөндөгдөх хуулийн этгээдийн төлөөллөөр тухайн асуудлыг хэлэлцүүлэн, санал авч, зөвшилцөх, мэдээллээр хангах үүргийг хэрэгжүүлж байна. Дэд хороог Үндэсний хөгжлийн газрын дарга ахалж, дэд даргаар Монголын үндэсний худалдаа, аж үйлдвэрийн танхимын дарга, хорооны бүрэлдэхүүнд холбогдох яам, агентлаг, төрийн бус байгууллагын төлөөллийг оруулсан. 2018 оноос төр, хувийн хэвшлийн зөвлөлдөх уулзалтыг шат дараатайгаар зохион байгуулахаар төлөвлөн ажиллаж байна. (Хэрэгжүүлэх хугацаа нь болоогүй тул үнэлээгүй.)

4.1.6.3-2. Төрийн байгууллага, хувийн хэвшлийн хооронд байгуулах аливаа гэрээ, хэлэлцээрт авлигаас урьдчилан сэргийлэх асуудлыг тусгаж байх талаар зохион байгуулалтын арга хэмжээг авах/ҮХГ, СЯ, 2017-2018/

2017 онд тодорхой ажил хийгдээгүй.

4.1.6.4-1. Хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг боловсруулах /ШӨХТГ, ШСАА, 2017-2019/

Европын холбооны санхүүжилтээр хэрэгжиж буй Монгол Улс дахь Стандартын орчинг боловсронгуй болгох төслийн дэмжлэгтэйгээр Хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг боловсруулж УИХ-д өргөн барьсан боловч хуулийн төслийг УИХ-ын нэгдсэн чуулганаар хэлэлцэж хууль санаачлагчид буцаасан тул дахин боловсруулж, дараагийн шатны санал асуулга, хэлэлцүүлэг явуулахад бэлэн болгоод байна. (Биелэлт 50 хувь)

4.1.6.4-2. Өрсөлдөөний тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах/ШӨХТГ, ШСАА, 2017-2019/

Өрсөлдөөний тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулж, санал авах хэлэлцүүлгийг 2017 оны 6 дугаар сарын 6-ны өдөр, 2017 оны 11 дүгээр сарын 9-ний өдөр тус тус зохион байгуулсан ба 2018 онд УИХ-д өргөн мэдүүлж, нэмэлт, өөрчлөлт оруулахаар бэлтгэл ажлыг ханган ажиллаж байна. (Биелэлт 30 хувь)

4.1.6.4-3. Зар сурталчилгааны тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах /ШӨХТГ, ШСАА, 2017-2019/

Зар сурталчилгааны тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн санал боловсруулж, шийдвэрлүүлэх үүрэгтэй ажлын хэсгийг байгуулсан ба холбогдох судалгаа, шинжилгээний ажлыг хийж гүйцэтгэн, хуулийн үзэл баримтлалын төслийг эхний байдлаар боловсруулаад байна. (Биелэлт 20 хувь)

4.1.6.4-4. Зах зээлийн өрсөлдөөнийг дэмжих чиглэлээр хөтөлбөр боловсруулж хэрэгжүүлэх/ШӨХТГ, 2018-2020/

Зах зээлийн өрсөлдөөнийг дэмжих үндэсний хөтөлбөр, түүнийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг боловсруулах ажлын хэсгийг ШӨХТГ-ын даргын 2017 оны 10 дугаар сарын 24-ний А/80 дугаар тушаалаар шинэчлэн байгуулсан ба Үндэсний хөтөлбөр боловсруулах үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний дагуу нөхцөл байдлын дүн шинжилгээ, зорилго, зорилт, бодлогын хувилбаруудыг боловсруулж, хөгжиж буй улс орнуудын өрсөлдөөний бодлогын баримт бичгийг судалж, хөтөлбөрийн төслийг боловсруулав. (Хэрэгжүүлэх хугацаа нь болоогүй тул үнэлээгүй.)

4.1.6.4-5. Төрийн байгууллага, албан тушаалтнаас зах зээлийн өрсөлдөөнд нөлөөлсөн, аль нэг аж ахуйн нэгжид давуу байдал олгосон шийдвэр, үйл ажиллагаа явуулах боломжийг хязгаарласан эрх зүйн орчинг сайжруулах/ШӨХТГ, 2017-2019/

2017 онд тодорхой ажил хийгдээгүй.

4.1.6.4-6. Өрсөлдөөний хууль тогтоомжийг сурталчлах, шударга өрсөлдөөнийг дэмжсэн сургалтыг жил бүр зохион байгуулах/ШӨХТГ, 2017-2019/

Өрсөлдөөний тухай хууль тогтоомжийг сурталчлах чиглэлээр нефть импортлогчид болон болон шингэрүүлсэн шатдаг хийн бизнес эрхлэгч аж ахуйн нэгжүүдэд өрсөлдөөний хуулийн талаар сургалт зохион байгуулсан. Эдийн Засгийн Хамтын Ажиллагаа, Хөгжлийн байгууллагын Солонгос дахь бодлогын төвтэй хамтран 2017 оны 9 дүгээр сарын 13-15-ны өдрүүдэд Улаанбаатар хотноо “Дуудлага худалдаанд үгсэн тохиролцох зөрчлийг илрүүлэх нь” сэдэвт олон улсын сургалтыг амжилттай хамтран зохион байгуулав. Тус олон улсын сургалтад гадаадын 15 орны 30, Монгол улсаас 30, нийт Өрсөлдөөний байгууллагуудын 60 төлөөлөгчид оролцов.

Мөн 2017 оны 5 дугаар сарын 03-04-ний өдрүүдэд Улаанбаатар хотноо Индонезийн Бизнесийн Өрсөлдөөнийг хянан зохицуулах хороотой хамтарсан туршлага солилцох семинарыг Жайка ОУБ-ын дэмжлэг дор хийлээ. Нийслэлийн 9 дүүргийн ЗДТГ-ын албан хаагчид болон харьяа нутгийн захиргааны байгууллагын албан

хаагчдад өрсөлдөөнийг хязгаарласан буюу хөрөнгө оруулагч болон аж ахуй эрхлэгчдэд үндэслэлгүй саад учруулдаг, хуулиас давсан шийдвэр гаргахаас урьдчилан сэргийлэх зорилгоор уулзалт хийж, өрсөлдөөний хууль тогтоомжийг сурталчлах ажлыг зохион байгууллаа.

Салбаруудын тулгамдаж байгаа асуудлууд, тэдний санал хүсэлтийг сонсох зорилгоор үүрэн холбооны оператор 4 компани, даатгалын зах зээлд үйл ажиллагаа явуулж байгаа 16 компани, төмөр замын салбарт үйл ажиллагаа явуулж байгаа төрийн өмчийн болон хувийн компаниудтай уулзалт зохион байгуулж, холбогдох санал хүсэлтийг нь сонссон 3 удаагийн уулзалтыг зохион байгуулав.

Түүнчлэн хийн түлш, газрын тосны бүтээгдэхүүн импортлогч аж ахуйн нэгжүүдийн болон тендерийн гомдол ихээр ирүүлж буй захиалагч байгууллагуудын төлөөллийг оролцуулсан уулзалт хэлэлцүүлгүүдийг тухай бүр зохион байгуулж байна.

Цаашид өрсөлдөөний хууль тогтоомжийг сурталчлах, шударга өрсөлдөөнийг дэмжсэн сургалтыг жил бүр үе шаттайгаар зохион байгуулахаар холбогдох бэлтгэл ажлыг ханган ажиллаж байна. (Биелэлт 80 хувь)

4.1.6.5-1. Эрдэс баялгийн салбарын ил тод байдлыг хангах талаарх эрх зүйн орчинг бүрдүүлэх асуудлыг судалж, шийдвэрлүүлэх/УУХҮЯ, 2017-2019/

2015 оны 2 дугаар сард Эрдэс баялгийн салбарын ил тод байдлын тухай хуулийн төслийг УИХ-аар хэлэлцүүлэхэд бэлтгэхээр холбогдох Байнгын хороо ажлын хэсэг байгуулан ажиллуулсан

боловч бэлтгэж амжилгүй тухайн Улсын Их Хурлын бүрэн эрх дуусгавар болсон ба 2016 онд Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны Төрийн нарийн бичгийн даргын Б/99 дүгээр тушаалаар “Уул уурхайн тухай хуулийн төслийг боловсруулах ажлын хэсэг” байгуулагдсан ба хуулийн төсөлд уул, уурхайн ил тод байдлыг хангах талаар тусгайлсан бүлгийг нэмж оруулсан байна. (Биелэлт 30 хувь)

4.1.6.5-2. Хөрөнгө оруулалтын гэрээ, Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээ, Орд ашиглах гэрээ, Орон нутгийн хамтын ажиллагааны гэрээнүүдийг холбогдох хууль тогтоомжийн хүрээнд ил тод болгох ажлыг зохион байгуулах /УУХҮЯ, 2017-2019/

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам, Олборлох үйлдвэрлэлийн засаглалыг сайжруулах төслийн Ажлын алба болон Нээлттэй нийгэм форумын хооронд Олборлох үйлдвэрлэлийн ил тод байдлын санаачилгыг хэрэгжүүлэх хүрээнд мэдээллийн нэгдсэн сан байгуулах замаар эрдэс баялгийн салбар дахь гэрээний ил тод байдлыг хангах чиглэлээр 2017 оны 6 дугаар сарын 22-ны өдөр “Санамж бичиг” байгуулсан ба эрдэс баялгийн салбарт байгуулагдсан гэрээг (www.iltodgeree.mn, www.resource-contracts.mn цахим санд байршуулж, олон нийтэд ил тод болгох чиглэлээр хамтран ажиллаж байна. Тухайлбал, Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын тушаалаар эрдэс баялгийн салбарын гэрээнүүдийг ил тод болгох, цахим санд байршуулах ажлыг нэгтгэн зохион байгуулах ажлыг хэсгийг байгуулан ажиллуулахаар төлөвлөж байна.

www.iltodgeree.mn цахим санг Нээлттэй нийгэм форумын дэмжлэгтэйгээр иж бүрнээр 2017 онд ашиглалтад оруулж, санг тогтмол шинэчилж, баяжуулж байх санамж бичгийг Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам, Нээлттэй нийгэм форум, Олборлох үйлдвэрлэлийн засаглалыг сайжруулах төслийн Ажлын алба хамтран байгуулсан бөгөөд эхний удаад 35 гэрээний эхийг ил тод болгосны дотор Загвар гэрээ- 5, Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээ- 1, Хөрөнгө оруулалтын гэрээ- 1, Ус ашиглах -1, Газар ашиглах -6, Орон нутагтай хамтран ажиллах/нийгмийн хариуцлагын -21 гэрээг гэрээний зүйл заалтын 140 тайлбарын хамт оруулаад байна. (Биелэлт 60 хувь)

4.1.6.5-3. Олборлох үйлдвэрлэлийн ил тод байдлын санаачилгын стандартын хүрээнд ашиг хүртэгч (бенефициар) эздийг ил тод болгох/ЗГХЭГ, УУХҮЯ, 2020-2022/

Олборлох үйлдвэрлэлийн ил тод байдлын санаачилгын стандартын хүрээнд ашиг хүртэгч (бенефициар) эздийг ил тод болгох чиглэлээр 2020 оны 1 дүгээр сарын 1-нээс өмнө хэрэгжүүлэх “Замын Зураг” төлөвлөгөөг Олборлох үйлдвэрлэлийн ил тод байдлын санаачилгын Үндэсний Зөвлөлөөр 2016 оны 12 дугаар сард батлуулан хэрэгжүүлж байна. 2017 онд эздийн ил тод байдлын үндсэн тодорхойлолтуудыг боловсруулж Ажлын хэсгээр батлуулан, Хууль зүй, дотоод хэргийн яаманд хүргүүлсэн болно.

Ашиг хүртэгч (бенефициар) эздийг ил тод болгох чиглэлээр 300 гаруй мэргэжилтнүүдийг хамруулсан

нийт 9 удаагийн хэлэлцүүлэг зохион байгуулсан ба хэлэлцүүлгээс гарсан санал, дүгнэлтийг үндэслэн хуулийн төсөл боловсруулах Ажлын хэсгийг Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яаман дээр байгуулан ажиллуулах төлөвлөж байна.

Түүнчлэн 2016 оны Олборлох үйлдвэрлэлийн ил тод байдлын нэгтгэл тайланд 46 компани хувьцаа эзэмшигчдийнхээ мэдээллийг ил тод мэдээлсэн болно. (Хэрэгжүүлэх хугацаа нь болоогүй тул үнэлээгүй.)

4.1.6.5-4. Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээт талбайн хайгуул, ашиглалтын үйл ажиллагаанд өртсөн байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх хууль, журмыг чанд мөрдүүлэх/УУХҮЯ, 2017-2020/

Газрын тосны хайгуул, ашиглалтын үйл ажиллагааны үеийн байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх тухай хууль болон холбогдох бусад журмын хэрэгжилтэд хяналт, шалгалт хийх, заавар, зөвлөгөө өгөх, хэрэгжилтийг хангуулах талаар УУХҮЯ, БОАЖЯ, МХЕГ, ОУИТБС-ын Ажлын алба зэрэг талууд хамтран уламжлалт бус газрын тосны эрэл хайгуул, олборлолтын үйл ажиллагаанд өртсөн байгаль орчныг нөхөн сэргээх ажлын үр дүнг хүлээн авах журмыг боловсруулсан ба бүтээгдэхүүн хуваах гэрээний хэрэгжилтийн үнэлгээг Иргэний нийгмийн байгууллагуудаар гүйцэтгүүлж, үнэлгээг 2018 онд багтаан гаргахаар ажиллаж байна. (Биелэлт 30 хувь)

4.1.6.5-5. Газрын тосны хайгуул, ашиглалтын үйл ажиллагаа явуулж буй аж ахуйн нэгжүүдийг “Олборлох үйлдвэрлэлийн ил тод байдлын санаачилга”-д хамруулах/УУХҮЯ, 2017-2019/

“Олборлох ил тод байдлын санаачилга”-д нэгдэх талаар гэрээлэгч компаниудад зөвлөмж хүргүүлсэн ба 2017 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар Петрочайна Дачин Тамсаг ХХК, Петро Матад ХХК, Сентрал Азиан Петролиум Корпорэйшн Лимитед ХХК-иуд уг санаачлагад нэгдээд байна.

Мөн газрын тосны хайгуул, ашиглалттай холбоотой үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгжүүдийг “Олборлох ил тод байдлын санаачилга”-д хамруулах зорилгоор холбогдох мэдээллийг нэгтгэн, Олборлох үйлдвэрлэлийн ил тод байдлын санаачилгын ажлын албанд хүргүүлж, хамтран ажиллаж байна. (Биелэлт 20 хувь)

4.1.6.5-6. Олборлох үйлдвэрлэлийн ил тод байдлын 2016, 2017, 2018 оны тайлангийн нэгтгэлүүдийг гаргах /ОУИТБС-ын Ажлын алба, 2017-2019/

2016 онд газрын тосны бүтээгдэхүүн хуваах гэрээтэй 19 компаниас 15 нь ОУИТБС-ын тайлан гаргасан бол 2017 онд 21 компаниас 12 нь тайлангаа гаргаж, өмнөх оноос буурсан үзүүлэлттэй байна. Монголын ОУИТБС-ын 2016 оны тайланг КейПиЭмЖи-гийн Монгол, Франц улсын хамтарсан консорциум гаргасан байна. 213 компанийн төлбөр орлогыг нэгтгэж, олборлох салбарын

үндсэн мэдээллийг дэлгэрэнгүй хэвлэн нийтлүүлсэн бөгөөд Үндэсний Зөвлөлөөр 2017 оны 12 дугаар сард батлуулсан. Энэ тайлангийн дагуу Монгол Улсын ОУИТБС-ын “баталгаажуулалт” хийгдэнэ. өмнөх оны нэгтгэл тайланг 2018 онд гаргах аудиторын компанийг сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулахаар бэлтгэл ажлыг ханган ажиллаж байна. (Биелэлт 40 хувь)

Долоо. Авлигаас урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагаанд иргэд, олон нийтийн хяналт, иргэний нийгмийн байгууллагын цэрэг, оролцоог нэмэгдүүлэн, идэвх санаачилгыг дэмжих зорилтыг хангах чиглэлээр

Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн 7 дугаар зорилтын хүрээнд нийт 6 үйл ажиллагаа, 18 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээс 2017 онд 7 арга хэмжээг нь хэрэгжүүлж эхлэхээр тусгасан ба тайлант хугацаанд 2 арга хэмжээг хугацаанаас нь өмнө эхлүүлсэн. Зорилтын хэрэгжилтийг тоймлон танилцуулбал:

4.1.7.1-1. Шийдвэр гаргах шатанд иргэний нийгмийн оролцоо, хяналтын талаарх хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд үнэлгээ хийх ажлыг төрийн бус байгууллагатай хамтран зохион байгуулах/АТГ, яам, агентлаг, аймаг, нийслэл дэх ГХУСАЗСЗ, 2017-2018/

Авлигын эсрэг үндэсний чуулганы “Авлигаас урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагаанд олон нийт, хэвлэл мэдээллийн болон төрийн бус байгууллагын оролцоо” салбар хуралдаан дээр “Авлигын тухай шинжлэх ухааны

танин мэдэхүй ба иргэний боловсрол”, “Эрх мэдэл, их мөнгийг хянах нь: Авлигатай тэмцэхэд хараат бус хэвлэл мэдээллийн гүйцэтгэх үүрэг”, “Иргэний нийгмийн байгууллагуудын санаачилгыг нэмэгдүүлэх нь”, “Эрэн сурвалжлах сэтгүүл зүй, өнөөгийн хөгжил”, “Авлигаас урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагаанд иргэдийн оролцоо, хяналтыг бий болгох нь”, “Олон нийтийн оролцоо, хяналтыг бий болгох талаарх олон улсын туршлага” зэрэг 6 сэдвийн хүрээнд эрдэмтэн, судлаач, холбогдох байгууллагын төлөөлөл, гадаад улсын зочин, төлөөлөгчдөөр тус тус илтгэл тавиулж, хэлэлцүүлгийн дүнд гарсан санал, санаачилгыг судлан хэрэгжүүлж байна.

Авлигын эрсдэлийн үнэлгээний аргачлалыг Авлигатай тэмцэх газрын даргын 2017 оны 12 дугаар сарын 28-ны өдрийн а/185 дугаар тушаалаар баталсан ба 2018 оны эхний хагас жилд 10 яам, 14 агентлагт авлигын эрсдэлийн үнэлгээг Төрийн бус байгууллагуудаар гүйцэтгүүлэхээр сонгон шалгаруулалт зарласан.

Авлигын эрсдэлийн үнэлгээний аргачлалд эрсдэлийн үнэлгээний таван үе шат (нөхцөл байдлаа тодорхойлох, төлөвлөгөө боловсруулах; эрсдэлээ үнэлж тодорхойлох; эрсдэлийн түвшинг үнэлэх, зураглал хийх; эрсдэлийн нөлөөг бууруулах, арилгах зөвлөмж боловсруулах; зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх, хэрэгжилтэд хяналт тавих, шийдвэр гаргах шатанд иргэний нийгмийн оролцоо, хяналтыг бий болгосон эсэх) болон эрсдэлийн үнэлгээнд ашиглаж болох загвар асуулгыг багтаасан болно.

Мөн яам, агентлаг, аймаг, нийслэл дэх ГХУСАЗСЗ-с шийдвэр гаргах шатанд иргэний нийгмийн оролцоог хангах

чиглэлээр тодорхой арга хэмжээг авч хэрэгжүүлсэн. Тухайлбал Орхон аймгийн ИТХ-аар баталсан нийт 13 шийдвэрийн төслийг боловсруулах, хэлэлцүүлэх явцад иргэн, холбогдох мэргэжлийн байгууллагуудын саналыг тусгах зорилгоор хэлэлцүүлэг зохион байгуулсан, Эрүүл мэндийн яамнаас “Төрөөс эрүүл мэндийн талаар баримтлах бодлого”-д төрийн зарим чиг үүргийг төрийн бус байгууллагаар гүйцэтгүүлэх, эрүүл мэндийн салбарын хууль тогтоомж, үндэсний хөтөлбөр, тусламж, үйлчилгээний чанар, хүртээмжид иргэн, олон нийтийн дэмжлэгт хяналтыг хөгжүүлэх, оролцоог хангах, нийгмийн эгэх хариуцлагыг бэхжүүлэх, нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг иргэн, байгууллага, олон нийтийн хариуцлагатай оролцоонд түшиглэн хэрэгжүүлэхээр тусгасан, Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамнаас Хөдөлмөрийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн үндэсний 5 дахь хөтөлбөр боловсруулахад нийгмийн түншлэгч талуудын оролцоог бүрэн хангаж, хуулийн төсөл боловсруулах ажлын хэсэгт талуудаас тэнцүү тооны төлөөлөл, эрдэмтэн, судлаач, төрийн бус байгууллагуудын төлөөллүүдийг оролцуулж, тэдгээрийн саналыг тусган боловсруулсан, цалин хөлсний талаар үндэсний хэмжээнд баримтлах бодлогыг шинэчлэх зорилгоор Монголын үйлдвэрчний эвлэл, Монголын ажил олгогч эздийн нэгдсэн холбоо, аж ахуй нэгж, байгууллага болон эрдэмтэн, судлаачдын бүрэлдэхүүнтэй ажлын хэсэг байгуулсан зэрэг болно.

Цаашид шийдвэр гаргах шатанд иргэний нийгмийн оролцоо, хяналтын талаарх хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд

үнэлгээ хийх ажлыг төрийн бус байгууллагатай хамтран зохион байгуулах чиглэлээр холбогдох арга хэмжээг үе шаттайгаар зохион байгуулахаар бэлтгэл ажлыг ханган ажиллаж байна. (Биелэлт 40 хувь)

4.1.7.1-3. Нийслэлийн хэмжээнд авлигын нийгмийн хор аюулыг ухуулан таниулах, авлигыг үл тэвчих үзлийг төлөвшүүлэхэд иргэн, төрийн бус байгууллагын оролцоог хангах зорилтын хүрээнд “Ил тод Улаанбаатар Академи”-тай хамтран ажиллах/АТГ, нийслэлийн ЗДТГ, ГХУСАЗСЗ, 2017-2019/

Нийслэлийн Засаг даргын дэргэдэх “Ил тод Улаанбаатар Академи-Зөвлөлдөх ардчиллын танхим”, Бүгд Найрамдахчуудын Олон Улсын Хүрээлэнтэй хамтран “Нийслэлийн нутгийн захиргааны байгууллагын удирдлагын чадавхийг бэхжүүлэх нь” сургалтыг 2017 оны 2 сарын 07, 08, 15, 21, 22, 23-ны өдрүүдэд нийслэлийн Засаг даргын дэргэдэх 33 агентлагийн дарга нар, нийслэлийн 152 хорооны зохион байгуулагч болон ажлын албаны дарга нарыг хамруулан зохион байгуулсан ба сургалтаар Манлайлал, Харилцаа, Удирдах ажилтны ёс зүй, Багийн хамтын ажиллагаа болон Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль, Мэдээллийн ил тод байдал ба мэдээлэл авах эрхийн тухай зэрэг хуулийн үзэл санаа, агуулга, хэрэгжүүлэхэд анхаарах асуудлаар нэгдсэн ойлголт, мэдлэгийг олгов.

Цаашид нийслэлийн хэмжээнд авлигын нийгмийн хор аюулыг ухуулан

таниулах, авлигыг үл гэвчих үзлийг төлөвшүүлэхэд иргэн, төрийн бус байгууллагын оролцоог хангах зорилтын хүрээнд “Ил тод Улаанбаатар Академи”-тай хамтран холбогдох арга хэмжээг үе шаттайгаар зохион байгуулахаар бэлтгэл ажлыг ханган ажиллаж байна. (Биелэлт 20 хувь)

4.1.7.2-1. Төрийн бус байгууллагын үйл ажиллагааг ил тод, нээлттэй, тогтвортой, хууль тогтоомж боловсруулах үйл ажиллагаанд оролцох эрхийг нь баталгаажуулах зэрэг чиглэлээр Төрийн бус байгууллагын тухай хуулийг боловсронгуй болгох/ХЗДХЯ, 2017-2019/

2017 онд тодорхой ажил хийгдээгүй.

4.1.7.3-1. Төрийн байгууллага, түүний удирдлагын үйл ажиллагаанд төрийн бус байгууллага хяналт тавих боломжийг бүрдүүлэх/АТГ, 2017-2019/

Авлигатай тэмцэх газрын ажлын баг тодорхой салбарт буюу барилгын салбарын, хууль зүй, санхүү, байгаль орчин, аялал жуулчлал, уул уурхай, хүнс, хөдөө аж ахуй зэрэг чиглэлээр ажилладаг төрийн бус байгууллага, мэргэжлийн холбоодтой тулгамдаж буй асуудал, цаашид хамтран ажиллах боломж, чиглэлийг тодорхойлох зорилгоор цуврал хэлэлцүүлгийг зохион байгуулсан бөгөөд төрийн байгууллагуудын үйл ажиллагаанд дахь авлигын эрсдэл, нээлттэй, ил тод болгох чиглэлээр хамтран ажиллахаар тогтсон болно. Мөн Монголын Залуучуудын холбоо, Монголын оюутны холбоо, Монголын сурагчдын холбоотой

Санамж бичиг байгуулан ажиллаж байна. (Биелэлт 10 хувь)

4.1.7.3-2. Төрийн зарим чиг үүргийг төрийн бус байгууллагаар гүйцэтгүүлж, төсвөөс олгож байгаа санхүүжилтийн зарцуулалтыг ил тод, нээлттэй болгож нийтэд мэдээлэх /ЗГХЭГ, аймаг, нийслэлийн Засаг дарга, 2018-2022/

Төрийн зарим чиг үүргийг төрийн бус байгууллагаар гүйцэтгүүлэх үйл ажиллагааг 2018 оноос эхэлж хэрэгжүүлэхээр тусгасан боловч зарим төрийн байгууллагаас энэ чиглэлээр холбогдох арга хэмжээг авч хэрэгжүүлж эхэлжээ. Тухайлбал Барилга, хот байгуулалтын сайдын 2017 оны 215, 216 дугаар тушаалаар Барилгын салбарын ажилтныг давтан сургах, мэргэжил дээшлүүлэх, мэргэшлийн зэрэг олгох сургалт эрхлэх чиг үүргийг барилгын салбарын төрийн бус байгууллагуудын түншлэлийг төлөөлж “Монголын барилгачдын нэгдсэн холбоо” ТББ-аар гэрээний үндсэн дээр гүйцэтгүүлэхээр шийдвэрлэсэн. 2018 оны 01 дүгээр сарын 25-ны өдөр Барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах, барилгын ажил гүйцэтгэх, өргөх байгууламж, түүний эд ангийн үйлдвэрлэл, угсралт, засвар үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгох үйл ажиллагааг зохион байгуулах чиг үүргийг салбарын төрийн бус байгууллага “Монголын барилгын үндэсний ассоциаци” ТББ / төрийн бус байгууллагуудын түншлэл/-тэй, Барилгын салбарын ажилтныг давтан сургах, мэргэжил дээшлүүлэх, мэргэшлийн зэрэг олгох сургалт эрхлэх чиг үүргийг барилгын салбарын төрийн

бус байгууллага 8-уудын түншлэлийг төлөөлж “Монголын барилгачдын нэгдсэн холбоо” ТББ-тай ажил гүйцэтгэх гэрээг байгуулж ажиллахаар бэлтгэл ажил хангагдаж байгаа тул төсвөөс олгож байгаа санхүүжилтийн зарцуулалтыг ил тод, нээлттэй болгох ажил нь төлөвлөлтийн шатанд байна. Мөн Эрүүл мэндийн яамнаас Эрүүл мэнд, спортын сайдын 2015 оны 397 дугаар тушаалаар батлагдсан “Эрүүл мэндийн салбарын зарим ажил, үйлчилгээг төрийн бус байгууллагаар гүйцэтгүүлэх журам, төрийн бус байгууллагад тавих нийтлэг шаардлага, шалгуур үзүүлэлт”-ийн хэрэгжилтэд судалгаа, үнэлгээ хийж, үнэлгээний дүнг аймаг, нийслэлийн ЭМГ, НЭМҮТ, ЭМЯ-ны газар, хэлтсээс гарсан саналыг тусган, эрүүл мэндийн салбарт тогтвортой үйл ажиллагаа эрхэлж буй ТББ-уудын дунд хэлэлцүүлэг зохион байгуулж, гарсан зөвлөмжийг тусгасан, Сангийн яамнаас Сангийн сайдын тушаалаар олгодог байсан мэргэшсэн нягтлан бодогчийн эрхийг Мэргэшсэн нягтлан бодогчийн институт ТББ-д, Татварын мэргэшсэн зөвлөхийн үйлчилгээг Татварын мэргэшсэн зөвлөхийн нийгэмлэгт, нягтлан бодох бүртгэлийн програм хангамжийн үйлчилгээг Монголын нягтлан бодох бүртгэлийн хүрээлэнд Засгийн газрын худалдан авах ажиллагааны мэргэшсэн ажилтан бэлтгэх АЗ гэрчилгээ олгох сургалт хийх эрхийг төрийн бус байгууллагуудад тус тус шилжүүлсэн ба Монголын мэргэшсэн нягтлан бодогчдын институт хооронд байгуулсан “Төрийн байгууллагын зарим чиг, үүргийг төрийн бус байгууллагаар гүйцэтгүүлэх гэрээ”-ний хэрэгжилтэд дотоод аудит хийж үйл ажиллагаа болон чиг үүргийн

хэрэгжилтийг сайжруулах зорилгоор Сангийн яаманд нийт 12 зөвлөмж, Монголын мэргэшсэн нягтлан бодогчдын институтэд 6 зөвлөмжүүдийг тус тус өгч дотоод аудитын хорооны тогтоолоор баталгаажуулсан зэрэг болно.

Цаашид арга хэмжээг хэрэгжүүлэгч ЗГХЭГ, аймаг, нийслэлийн Засаг даргаас төрийн бус байгууллагад шилжүүлэх боломжтой төрийн үйлчилгээний жагсаалтыг боловсруулах чиглэлээр холбогдох арга хэмжээг төрийн бус байгууллагын төлөөллийг оролцуулан зохион байгуулах шаардлагатай байна. (Хэрэгжүүлэх хугацаа нь болоогүй тул үнэлээгүй.)

4.1.7.4-1 Орон нутаг дахь гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах салбар зөвлөл болон яам, агентлагийн дэргэд авлигаас урьдчилан сэргийлэх олон нийтийн хяналтын дэд зөвлөлийг байгуулан ажиллуулах/АТГ, ХЗДХЯ, 2017-2022/

Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөр болон Монгол Улсын Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт авлигаас урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагаанд олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлж, Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах зөвлөлийн дэргэд иргэдийн хяналтын зөвлөлийг байгуулан ажиллуулахаар тусгагдсаны дагуу Авлигатай тэмцэх газар төрийн байгууллага, албан тушаалтны хууль бус үйлдэл, тушаал шийдвэр, хүнд суртал, авлига, ашиг сонирхлын зөрчлийг мэдээлэх, үл тэвчих үзлийг иргэдэд төлөвшүүлэх үүднээс төрийн байгууллага, албан тушаалтны үйл ажиллагаа, үйлчилгээ хуулийн дагуу явж байгаа

эсэхийг иргэд, олон нийтийн хяналтад өгөх стратегийг хэрэгжүүлж байгаа бөгөөд энэ чиглэлээр Хууль зүй, дотоод хэргийн яам, нутгийн өөрөө удирдах болон захиргааны байгууллагатай хамтран ажиллаж байна.

Энэ хүрээнд орон нутаг дахь гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах салбар зөвлөл болон яам, агентлагийн дэргэд төрийн байгууллага, албан тушаалтны аливаа шийдвэр гаргах ажиллагааны ил тод байдлыг хангах, албан тушаалтны ёс зүйг дээшлүүлэх, хүнд суртал, чирэгдлийг арилгах, төсөв, санхүү, худалдан авах ажиллагааны хууль тогтоомжийн хэрэгжилт, ил тод байдалд иргэд, олон нийтийн хяналтыг бий болгох, нийтийн албан тушаалтны хувийн ашиг сонирхлын болон хөрөнгө, орлогын мэдүүлэгт иргэд, олон нийтийн хяналт тавих, мэдээлэл авах эрхээ эдлэхэд дэмжлэг үзүүлэх чиглэлээр ажиллах чиг үүрэг бүхий авлигаас урьдчилан сэргийлэх Иргэний хяналтын зөвлөлийг байгуулсан бөгөөд 21 аймаг, яам агентлаг, нийслэл, дүүргийн хэмжээнд хяналтын зөвлөлийн 152 гишүүнийг Хамтран ажиллах гэрээний дагуу ажиллуулж байна. (Биелэлт 90 хувь)

4.1.7.4-2. Олон нийтийн дэд зөвлөлийн гишүүдийг сургах, чадавхжуулах/АТГ, 2017-2022/

Аймаг, нийслэлийн Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах зөвлөл болон яам, агентлагийн дэргэд ажиллах Авлигаас урьдчилан сэргийлэх Иргэний хяналтын зөвлөлийн гишүүдэд “Олон нийтийн хяналт ба хамтын ажиллагаа” сэдэвт чадавхжуулах сургалтыг 2017 оны 12 дугаар сарын

06-ны өдрөөс 3 хоногийн хугацаанд амжилттай зохион байгуулав.

Уг сургалтаар Авлигатай тэмцэх газрын албан хаагчид болон Үндэсний аудитын газар, Хууль зүй, дотоод хэргийн яам, Сангийн яам, Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар, Удирдлагын академи, Нээлттэй нийгэм форум ТББ-ын зочин багш нар 20 сэдвийн хүрээнд нийт 13.5 цагийн сургалтыг орсон ба сургалтад аймаг, нийслэлийн Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах зөвлөлийн дэргэд ажиллах нийт 152 гишүүнээс 142 гишүүн хамрагдав.

Цаашид олон нийтийн дэд зөвлөлийн гишүүдийг сургах, чадавхжуулах ажлыг үе шаттайгаар зохион байгуулахаар төлөвлөн ажиллаж байна. (Биелэлт 90 хувь)

4.1.7.4-3. Олон нийтийн дэд зөвлөлийн ажиллах журмыг батлуулж, мөрдөх/АТГ, 2017/

Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.4, “Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөр”-ийн 2.1.7, 4.1.7.4, “Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-ийн 5.4.15-д заасныг үндэслэн орон нутгийн Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах салбар зөвлөл болон яам, агентлагийн дэргэд ажиллах “Олон нийтийн дэд зөвлөл ажиллах журам”-ыг 2017 оны 03 дугаар сарын 09-ны өдрийн Хууль зүй, дотоод хэргийн сайд бөгөөд Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх зөвлөлийн дарга, Авлигатай тэмцэх газрын даргын А/53, А/44 дүгээр хамтарсан тушаалаар баталгаажуулав. Энэхүү шийдвэрт зааснаар яам, агентлагийн дэргэд 60

гишүүнтэй 19 нэгж, аймаг, нийслэлийн Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах зөвлөлийн дэргэд 108 гишүүнтэй 22 нэгж, нийтдээ 168 гишүүнтэй 41 нэгж “аливаа шийдвэр гаргах ажиллагааны ил тод байдлыг хангах, албан тушаалтны ёс зүйг дээшлүүлэх, хүнд суртал, чирэгдлийг арилгах, түүнд иргэд, олон нийтийн хяналтыг бий болгох”, “төсөв, санхүү, худалдан авах ажиллагааны хууль тогтоомжийн хэрэгжилт, ил тод байдалд иргэд, олон нийтийн хяналтыг бий болгох”, “Нийтийн албан тушаалтны хувийн ашиг сонирхлын болон хөрөнгө, орлогын мэдүүлэгт иргэд, олон нийтийн хяналт тавих, мэдээлэл авах эрхээ эдлэхэд дэмжлэг үзүүлэх” зэрэг үндсэн гурван чиглэлээр аливаа сонгон шалгаруулалт, хүний нөөц, боловсон хүчний томилгоотой холбоотой зөрчил бүхий шийдвэрийг шалгуулах хүсэлтээ АТГ-д хүргүүлэх, авлигаас урьдчилан сэргийлэх, соён гэгээрүүлэх чиглэлээр сургалт, сурталчилгааны ажил зохион байгуулах, төсөв, санхүү, төсвийн орлого, зарцуулалт, хандив, зээл тусламж, төсөл, хөтөлбөр тэдгээрийн ил тод байдалд хяналт тавих, нийтийн албан тушаалтны хувийн ашиг сонирхлын болон хөрөнгө, орлогын мэдүүлэгт хяналт тавих зэрэг нийт 16 үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэн ажиллахаар ажиллах журамд тусгагдсан үүрэг гүйцэтгэх эрх зүйн үндсийг тодорхойлсон болно. (Биелэлт 90 хувь)

4.1.7.5-1. Авлигатай тэмцэх газрын дэргэдэх Олон нийтийн зөвлөлийн ажиллах журмыг боловсронгуй болгох /АТГ-ын дэргэдэх ОНЗ, 2018/

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2017 оны 9 дүгээр сарын 20-ны өдрийн 30 дугаар зарлигаар “Авлигатай тэмцэх газрын дэргэдэх Олон нийтийн зөвлөлийн ажиллах журам”-ыг шинэчлэн баталсан. (Хэрэгжүүлэх хугацаа нь болоогүй тул үнэлээгүй.)

Найм. Иргэний мэдээлэл авах эрхийг баталгаажуулсан хуулийн хэрэгжилтийг хангах, мэдээллийн эрх зүйн орчин, сэтгүүлчийн мэргэжлийн ёс зүй, хариуцлагыг дээшлүүлэх зорилтыг хангах чиглэлээр

Энэхүү зорилтыг хангах чиглэлээр нийт 5 үйл ажиллагаа, 9 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээс 2017 онд 3 арга хэмжээг нь хэрэгжүүлж эхэлсэн. Зорилтын хэрэгжилтийг тоймлон танилцуулбал:

4.1.8.2-2. НҮБ-ын хэвлэл мэдээллийн байгууллагын ажилтан, албан хаагч, сэтгүүлчдийн аюулгүй орчинг бүрдүүлэх уриалга, ЮНЕСКО-гоос Монгол Улсын Засгийн газарт ирүүлсэн зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хангуулж тайлагнах/ГХЯ, 2017-2020/

Гадаад харилцааны яамнаас НҮБ-аас гаргасан уриалга, ЮНЕСКО-гоос Монголын Засгийн газарт ирүүлсэн зөвлөмжийн дагуу төлөвлөгөө гарган сэтгүүлчдийн аюулгүй байдлыг хангах сургалт, бусад арга хэмжээ зохион байгуулах гадаадын хэвлэл, мэдээллийн байгууллагын ажилтан, албан хаагч, сэтгүүлчдийн аюулгүй ажиллах нөхцөлийг бүрдүүлэх зорилгоор сурвалжлага, нэвтрүүлэг хийх гадаадын сурвалжлагчдын бүртгэлийн нэгдсэн санг бүрдүүлэх, түр сурвалжлагчийн үнэмлэх олгох, гадаадын сурвалжлагч

Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт ажиллах журмыг шинэчлэхээр холбогдох төслийг боловсруулан Засгийн газраар батлуулахаар холбогдох арга хэмжээг авч ажилласан байна.

Харин “Глоб Интернэшнл төв” ТББ-аас жил бүрийн 11 дүгээр сарын 2-ны өдрийг “Сэтгүүлчдийн эсрэг гэмт үйлдэл ял шийтгэлгүй үлдэж буйг таслан зогсоох өдөр” болгон зарласантай холбогдуулан 2017 онд “IFEX” олон улсын сүлжээний дэмжлэгтэйгээр “Аюулгүй, Хамгаалагдсан, Айдасгүй” сэдвийн дор хагас жилийн кампанит аян өрнүүлж, сэтгүүлч, хэвлэл мэдээллийн ажилтнуудын аюулгүй байдлыг хангах чиглэлээр гурван шторк бэлтгэн олон нийтийн сүлжээгээр түгээсэн ба энэ өдөр сэтгүүлчдийн аюулгүй байдлыг хангахад тулгамдаж буй асуудлууд болон Монголын Засгийн газраас НҮБ-ын зохих зөвлөмжүүдийг хэрхэн хэрэгжүүлж буй талаарх мэдээллийг олон нийтэд таниулах зорилгоор “АХА” хагас өдрийн хэлэлцүүлгийг Нээлттэй Нийгэм Форумын хурлын танхимд зохион байгуулсан байна.

Цаашид арга хэмжээг хэрэгжүүлэгч байгууллагаас НҮБ-ын хэвлэл мэдээллийн байгууллагын ажилтан, албан хаагч, сэтгүүлчдийн аюулгүй орчинг бүрдүүлэх уриалга, ЮНЕСКО-гоос Монгол Улсын Засгийн газарт ирүүлсэн зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хангуулж тайлагнах чиглэлээр холбогдох мэргэжлийн холбоод, төрийн бус байгууллагуудтай хамтран холбогдох арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх шаардлагатай байна (Биелэлт 40 хувь)

4.1.8.3-1. Хэвлэлийн эрх чөлөөний хуулийг шинэчлэн боловсруулж, эрх зүйн орчинг сайжруулах/ХЗДХЯ, 2017-2019/

Хэвлэл, мэдээллийн эрх чөлөөний тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг УИХ-ын гишүүн Б.Батзориг санаачлан 2019 онд батлуулахаар Монгол Улсын хууль тогтоомжийг 2020 он хүртэл боловсронгуй болгох үндсэн чиглэлд тусгагдсан бөгөөд Хууль зүй, дотоод хэргийн яаманд холбогдох судалгааны ажил хийгдэж байна. (Биелэлт 0 хувь)

4.1.8.5-1. Сэтгүүлчийн мэргэжлийн ёс зүйн дүрмийг редакци, сэтгүүлчдэд мөрдүүлэх, таниулан сургах, хэвлэл мэдээллийн зөвлөлийн үйл ажиллагааг олон нийтэд таниулах ажлыг зохион байгуулах/Хэвлэл мэдээллийн зөвлөл, 2017-2019/

Хэвлэл мэдээллийн ёс зүйн өөрийн зохицуулалтын байгууллага Монголын хэвлэл мэдээллийн зөвлөл нь 2015 оны 4-р сараас ёс зүйн зөрчилтэй сэтгүүл зүйн бүтээлийн эсрэг иргэдийн гомдлыг хүлээн авч эхэлсэн ба 2015-2017 онд нийт 39 иргэн, байгууллагаас ирүүлсэн 118 хэвлэл мэдээллийн байгууллагад холбогдох гомдлыг хүлээн авч шийдвэрлэв. Үүнээс 2017 онд нийт гомдлын 41 хувь буюу 16 иргэн, байгууллагаас 49 хэвлэл мэдээлэлд хаягласан гомдлыг хүлээн авч шийдвэрлэсэн байна. Үүний зэрэгцээ 400 орчим иргэн, 600 гаруй сэтгүүлчтэй нүүр тулсан уулзалт, ярилцлага, сургалт хийж, хэвлэл мэдээллийн өөрийн

зохицуулалт, ёс зүйн зарчмыг таниулан сурталчлах ажлыг үндэсний хэмжээнд зохион байгуулжээ. Мөн Монголын сэтгүүлчдийн нэгдсэн эвлэл, Орон нутгийн хэвлэл мэдээллийн холбоотой хамтран Өмнөговь, Орхон, Дорнод, Увс аймагт бүсчилсэн семинар зохион байгуулж, сэтгүүлчдээс гадна иргэдэд зориулсан сургалтууд зохион байгуулсан ба үйл ажиллагаагаа www.mediacouncil.mn сайт, Монголын хэвлэл мэдээллийн зөвлөл фэйсбүүк хуудас, улирал тутмын цахим сэтгүүлээр дамжуулан мэдээ мэдээллийг тогтмол түгээж байна. (Биелэлт 40 хувь)

Ес. Улс төрийн намын болон сонгуулийн санхүүжилтийг олон нийтэд ил тод, нээлттэй болгох, хууль тогтоох, гүйцэтгэх, ишцүх эрх мэдлийн байгууллагыг улс төр, бизнесийн бүлэглэлийн хууль бус ашиг сонирхол, нөлөөлөөс ангид байлгах зорилтыг хангах чиглэлээр:

Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн 9 дэх зорилтын хүрээнд нийт 8 үйл ажиллагаа, 17 арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ. Үүнээс 2017 онд 4 арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхэлсэн. Зорилтот арга хэмжээний хэрэгжилтийг тоймлон танилцуулбал:

4.1.9.2-1. Улс төрийн намуудад төрөөс үзүүлсэн санхүүгийн дэмжлэг, улсын төсвөөс олгосон санхүүжилтийн зардлыг тайлагнах, ил тод мэдээлэх эрх зүйн тогтолцоог бүрдүүлэх/ХЗДХЯ, 2017-2019/

Хууль зүй, дотоод хэргийн яам Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн санаачилсан Улс төрийн намын тухай

хуулийн шинэчилсэн найруулгад Засгийн газраас өгөх санал, дүгнэлтийн төслийг боловсруулж, хүргүүлсэн. Уг хуулийн гол үндэслэл, зохицуулах харилцаа нь улс төрийн намын санхүүжилтийн эрх зүйн орчинг тодорхой болгох, намуудын санхүүгийн үйл ажиллагаанд төрийн болон олон нийтийн зүгээс тавих хяналт, зохицуулалтын эрх зүйн орчинг сайжруулах явдал юм. (Биелэлт 30 хувь)

4.1.9.3-1. Парламентад суудалгүй намуудад төрөөс олгох санхүүжилтийг хүртээмжтэй болгох асуудлыг судалж шийдвэрлэх/СЕХ, 2017-2019/

Сонгуулийн ерөнхий хороо Улсын Их Хурлын болон Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн сонгуулийн тухай бие даасан хуулийн төсөлд санал боловсруулан Улсын Их Хуралд хүргүүлсэн. Улсын Их Хурлын болон Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн сонгуулийн тухай хуулийн төслийн санал боловсруулахдаа Европын Аюулгүй байдал хамтын ажиллагааны байгууллагын Сонгууль ажиглах Хорооноос гаргасан 2016, 2017 оны эцсийн тайланд тусгасан зөвлөмжүүдийг хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн болно. Сонгуулийн санхүүжилт, улс төрийн нам, нэр дэвшигчдийн сонгуулийн зардал, түүнд тавих хяналтыг үр дүнтэй, ил тод байлгахад чиглэгдсэн саналуудыг төсөлд тусгасан. Уг ажил нь 2019 оныг хүртэл үргэлжлэх бөгөөд 2018 онд хуулийн төсөлд эрдэмтэн судлаачдын санал авах, улс төрийн намын төлөөлөл, судлаачдыг оролцуулсан нээлттэй хэлэлцүүлэг зохион байгуулахаар төлөвлөсөн. (Биелэлт 20 хувь)

4.1.9.3-2. Төрөөс улс төрийн намуудад үзүүлэх дэмжлэгийн хэлбэрийг тодорхойлох, сонгуульд оролцож байгаа нэр дэвшигч, улс төрийн намуудыг төлөвших, санхүүгийн хувьд нөлөөнд автахгүй байх чиглэлээр судалгаа, шинжилгээ хийх, оновчтой арга замыг тодорхойлох/СЕХ, 2017-2022/

2017 онд тодорхой ажил хийгдээгүй.

4.1.9.5-2. Оффшор бүсэд данс эзэмшдэг этгээдийг төрийн албанд ажиллуулахгүй байх эрх зүйн зохицуулалтыг бий болгож, хяналт тавих механизмыг бүрдүүлэх/ХЗДХЯ, АТГ, 2017-2019/

Улсын Их Хурал Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 2017 оны 04 дүгээр сард, Эрүүгийн хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 2017 оны 05 дугаар сард тус тус баталсан.

Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 101 дүгээр зүйлийн 101.3-т заасныг үндэслэн оффшор бүсэд хамаарах нийт 49 нутаг дэвсгэрийн жагсаалтыг Засгийн газрын 2017 оны 8 дугаар сарын 31-ний өдрийн 244 дүгээр тогтоол, 2017 оны 12 дугаар сарын 06-ны өдрийн 326 дугаар тогтоолоор тус тус баталсан.

Авлигатай тэмцэх газрын даргын 2017 оны 129 дүгээр тушаалаар 2012

оны 91 дүгээр тушаалд нэмэлт оруулж, «мэдүүлэг гаргагч албан тушаалтан, түүний хамаарал бүхий этгээдээс “Оффшор бүсэд банкны данс эзэмших, хөдлөх, үл хөдлөх хөрөнгө өмчлөх, хуулийн этгээд байгуулсан талаарх бүртгэл”-ийн маягт»-ыг баталсан. (Биелэлт 70 хувь)

4.1.9.6-1. Улс төрийн намын дарга, удирдах албан тушаалтны хөрөнгө, орлогын байдалд хяналт тавих тогтолцоог бүрдүүлэх/АТГ, 2017-2018/

2017 онд тодорхой ажил хийгдээгүй.

4.1.9.8-1. Бүх нийтэд эрх зүйн боловсрол олгох тогтолцоо бий болгох, иргэдэд эрх зүйн үйлчилгээ үзүүлэх хэлбэрийг хуульчлан тогтоох /ХЗДХЯ, 2017-2020/

Хууль зүй, дотоод хэргийн яам “Бүх нийтийн эрх зүйн боловсролын хөтөлбөр”-ийн үзэл баримтлалын хэлэлцүүлгийг Улаанбаатар, Хэнтий, Ховд, Өвөрхангай аймгуудад бүсчлэн зохион байгуулсан бөгөөд Улаанбаатар хот, 21 аймаг, бүх сумдын төрийн захиргааны байгууллага, иргэний нийгмийн байгууллага, иргэдийн төлөөллийг оролцуулан 800 гаруй хүн уг хэлэлцүүлэгт оролцож, санал бодлоо илэрхийлсэн. “Бүх нийтийн эрх зүйн боловсролын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх өнөөгийн нөөц бололцоо” сэдэвт бүх нийтийн эрх зүйн боловсролыг дээшлүүлэх арга зам тус бүрт эрх зүйн үйлчилгээ үзүүлж байгаа сувгууд, тэдгээрийн өнөөгийн нөхцөл байдалд дүн шинжилгээ хийж, иргэдэд тэгш, хүртээмжтэй, чанартай хүрч үйлчлэх сувгуудыг тодорхойлсон. Судалгаанд

эрх зүйн мэдээлэл, сурталчилгаа, сургалт, туслалцаа, судалгааны чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэл /радио, телевиз, сонин, сэтгүүл, нийгмийн сүлжээ г.м/, боловсрол, өмгөөлөл, нотариат, эрдэм шинжилгээ, судалгааны байгууллагуудыг хамруулсан бөгөөд тухайн байгууллагаас авсан мэдээлэл, тэдгээрийн албан ёсны цахим хуудас, улсын бүртгэлийн болон тусгай зөвшөөрөл олгодог байгууллагаас авсан тоо мэдээ, статистик судалгаа, Хэвлэлийн хүрээлэнгээс хийсэн “Монголын хэвлэл мэдээлэл- Өнөөдөр” УБ 2017 судалгааны дүн зэрэг бичиг баримт, мэдээллийг цуглуулан дүн шинжилгээ хийсэн. (Биелэлт 20 хувь)

Арав. Шударга ёсны үзэл санааг төлөвшилцлэн, олон нийтийг соён гэгээрүүлэх үйл ажиллагааг үе шаттай зохион байгуулж, авлигын эсрэг боловсролыг дээшлүүлэх зорилтыг хангах чиглэлээр:

Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн 10 дугаар зорилтын хүрээнд нийт 5 үйл ажиллагаа, 10 арга хэмжээг 2017 оноос хэрэгжүүлж эхэлсэн байна. Зорилтын хэрэгжилтийг товч танилцуулбал:

4.1.10.1-1. Авлигын нийгмийн хор аюулыг ухуулан таниулах, авлигыг үл тэвчих үзлийг төлөвшүүлэх зорилгоор иргэдэд зориулсан сургалт, сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулах/АТГ, 2017-2022/

Авлигаас урьдчилан сэргийлэх, соён гэгээрүүлэх үйл ажиллагааны хүртээмжийг нэмэгдүүлэх, байгууллагын

үйл ажиллагааг сурталчлах, авлигыг үл тэвчих үзлийг төлөвшүүлэх зорилгоор Авлигатай тэмцэх газрын Олон нийтийн төвд авлигын эсрэг сургалтыг зохион байгуулж байна. 2017 онд авлига, ашиг сонирхлыг зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, соён гэгээрүүлэх чиглэлээр нийт 165 удаагийн сургалтад 183 цагийн хичээл зааж, давхардсан тоогоор 11345 иргэнийг /иргэн, нийтийн албан тушаалтан, хувийн хэвшил, төрийн бус байгууллага/ сургалтад хамруулсан байна. Үүнээс зөвхөн иргэдэд зориулсан 5 удаагийн сургалтаар 222 иргэн, Төрийн бус байгууллагын 26 иргэн, хувийн хэвшилд зориулсан 4 удаагийн сургалтаар 61 иргэнийг тус тус авлигын нийгмийн хор аюулыг ухуулан таниулах чиглэлээр зохион байгуулсан сургалтад хамруулав.

Авлигын эсрэг сургалтыг 9 зорилтот бүлэгт хуваан зохион байгуулахаар 2017 оны 12 дугаар сард Удирдлагын академитай хамтран ажиллах гэрээ байгуулан ажиллаж байна.

Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор ажиллуулж байгаа ажлын баг 2017 онд 21 аймаг, 99 сум, яам, агентлаг, төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд, нийслэл, дүүргийн 94 байгууллагад ажиллахдаа хөтөлбөрийг сурталчлан таниулах, соён гэгээрүүлэх үйл ажиллагааг зохион байгуулсан болно.

Цаашид иргэдэд зориулсан сургалт, сурталчилгааны ажлыг Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, аймаг, нийслэл, сум, дүүрэг, баг, хорооны Засаг дарга нартай хамтран сургагч багш нараар дамжуулан зохион байгуулах ажлыг үе шаттайгаар зохион байгуулахаар төлөвлөн ажиллаж байна. (Биелэлт 30 хувь)

4.1.10.1-2. Авлигын эсрэг сургалт, сурталчилгааны материал боловсруулах, соён гэгээрүүлэх арга хэмжээ зохион байгуулахад иргэн, төрийн бус байгууллагыг татан оролцуулах/АТГ, 2017-2022/

Авлигатай тэмцэх газар авлигаас урьдчилан сэргийлэх, соён гэгээрүүлэх, сургалт сурталчилгааны ажлыг олон нийтэд хүргэхэд сэтгүүлч, төрийн бус байгууллагатай хамтран ажиллаж, олон нийтийг оролцоог хангах ажлыг тогтмол зохион байгуулж байна. Авлига, ашиг сонирхлын зөрчил, авлигын гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр гарын авлага боловсруулах, сургалт хийх, мэдээлэл солилцож, дэмжлэг үзүүлэх, уулзалт, хэлэлцүүлэг хийх зэргээр хамтран ажиллаж, авлигын хор хөнөөлийг таниулах, авлигыг үл тэвчих шударга ёсны үзэл санааг төлөвшүүлэх ажлын хүрээнд сурталчилгааны материал, эмхтгэл, товхимол хэвлүүлж тараах, видео шторк, радио спот, сошиал вирал видео, нэвтрүүлэг, хэлэлцүүлэг, ярилцлага хийж хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр нийтэд хүргэх ажлыг тогтмол хийж хэрэгжүүлж байна. Тухайлбал, хүүхэд, залуучууд, олон нийтэд авлигын хор хөнөөлийг таниулах, авлигыг үл тэвчих шударга ёсны үзэл санааг төлөвшүүлэх зорилгын хүрээнд Монголын сурагчдын холбоо, Монголын оюутны холбоо, Монголын залуучуудын холбоо, Глоб интернешнл төв зэрэг ТББ-тай хамтран ажиллах санамж бичиг байгуулж, хэлэлцүүлэг, сургалт зохион байгуулах, мэдээлэл өгөх, гарын авлага боловсруулах чиглэлээр хамтран ажиллаж байна. Тодорхой салбарт ажиллаж буй төрийн бус байгууллага,

мэргэжлийн холбоодтой цуврал хэлэлцүүлгийг зохион байгуулсан.

Авлигын эсрэг олон нийтийг соён гэгээрүүлэх чиглэлээр сургалт зохион байгуулсан үр дүнгийн талаар “Глоб интернешнл төв” төрийн бус байгууллагатай, авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр хичээлийн хөтөлбөр, гарын авлага боловсруулах, сургалт хамтран зохион байгуулах, туршилтын сургалт зохион байгуулах, соён гэгээрүүлэх ажилд иргэний нийгмийн байгууллагын оролцоог нэмэгдүүлэх, “Шилэн дансны хуулийн хэрэгжилт болон улс төрийн намын санхүүжилтийн ил тод байдлын эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх зэрэг чиглэлээр Нээлттэй нийгэм форум, Глоб интернешнл төв, Захиргааны шинэ санаачилга, Иргэний боловсрол төв, Монголын худалдаа аж үйлдвэрийн танхим, АНУ-ын Азийн сан, Транспэрэнси интернешнл Монгол, зэрэг төрийн бус байгууллага, Удирдлагын академийн багш нар, судлаач, эрдэмтэдтэй, хамтран ажиллав.

Авлигатай тэмцэх газрын Олон нийтийн төвд аймаг, нийслэлийн Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах салбар зөвлөл болон яам, агентлагийн дэргэдэх Иргэний хяналтын зөвлөлийн гишүүдийг хамруулсан “Олон нийтийн хяналт ба хамтын ажиллагаа” сэдэвт сургалт, авлигаас урьдчилан сэргийлэх, олон нийтийг соён гэгээрүүлэх үйл ажиллагаанд хүүхэд, залуусын оролцоо, хамтын ажиллагааг нэмэгдүүлэх, тэдгээрийн идэвхи санаачилгыг дэмжих зорилгоор Монголын залуучуудын холбоо, Монголын оюутны холбоо, Монголын сурагчдын холбоо болон зарим сургуулийн оюутны холбоо зэрэг

төрийн бус 12 байгууллагын төлөөллийг оролцуулсан “Авлигатай тэмцэхэд залуу үеийн үүрэг оролцоо” сэдэвт уулзалт, хэлэлцүүлгийг амжилттай зохион байгуулав.

Мөн авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, олон нийтэд мэдлэг, мэдээлэл олгох зорилгоор FM радиотой хамтран Авлигатай тэмцэх газрын албан хаагчид, төрийн бус байгууллагын төлөөлөл, эрдэмтэн, судлаачдыг урьж авлигыг үл тэвчих үзэл хандлагыг төлөвшүүлэх, авлигын илрэх хэлбэр, шалтгаан, нөлөөлдөг хүчин зүйлс, авлигатай тэмцэхэд иргэдийн оролцоо, хяналт тавих боломж, эрх зүйн орчны талаар ойлголт мэдлэг олгох зорилгоор олон талт сэдвээр ярилцлага, нэвтрүүлгийг тус тус зохион байгуулсан.

Цаашид авлигын эсрэг сургалт, сурталчилгааны материал боловсруулах, соён гэгээрүүлэх арга хэмжээ зохион байгуулахад иргэн, төрийн бус байгууллагыг татан оролцуулах ажлыг үе шаттайгаар зохион байгуулахаар төлөвлөн ажиллаж байна. (Биелэлт 30 хувь)

4.1.10.1-3. Авлигын эсрэг хууль тогтоомжийг сурталчлах үйл ажиллагааг зохион байгуулах чиглэлээр аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Иргэний танхим болон Эрх зүйн тусалцаа үзүүлэх төвтэй хамтран ажиллах/АТГ, 2017-2022/

Авлигатай тэмцэх газраас авлигын эсрэг хууль тогтоомжийг сурталчлах үйл ажиллагааг аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Иргэний танхим болон Эрх зүйн тусалцаа үзүүлэх төвтэй хамтран зохион байгуулах чиглэлээр холбогдох судалгааг хийж гүйцэтгэсэн ба 2016, 2017 онуудад

21 аймагт албан томилолтоор ажиллах явцдаа Иргэний танхим хариуцсан ажилтнуудыг Авлигын эсрэг хууль тогтоомжийг сурталчлах сургалтад хамруулснаас гадна хувийн хэвшилтэй хамтран аймаг бүрт “Авлигаас урьдчилан сэргийлэх ажилд хувийн хэвшлийн үүрэг, оролцоо сэдэвт хэлэлцүүлэг хийв.

Авлигын эсрэг хууль тогтоомжийг сурталчилах чиглэлээр орон нутгийн иргэний танхимын оролцоотойгоор холбогдох арга хэмжээг зохион байгуулсан. Тухайлбал, Баян-Өлгий аймгийн Засаг даргын Тамгын газраас “Хууль сурталчлах өдөрлөг”-ийг 2017 оны 05 дугаар сард аймгийн төв талбайд зохион байгуулсан ба арга хэмжээний үеэр авилгын нийгмийн хор аюулын талаар таниулав. Өдөрлөгт нийт 600 орчим хүн оролцсон бөгөөд орон нутгийн захиргааны байгууллагууд 2017 онд хийж, хэрэгжүүлсэн ажил, арга хэмжээ, мөрдөгдөж буй хууль тогтоомж, журмыг иргэд, олон нийтэд сурталчлах, эрх зүйн зөвлөгөө өгөх, өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлтийг хүлээн авах зэргээр ил тод байдлыг ханган ажилласан, Баянхонгор аймгийн Засаг даргын Тамгын газраас “Авлигагүй нийгмийн төлөө хамтдаа” аян өрнүүлэн нийтийн албан тушаалтан, иргэдэд зориулсан авлигын эсрэг хууль тогтоомжийг сурталчлах ажлыг зохион байгуулсан ба сургууль, цэцэрлэгийн эцэг, эхчүүдийн дунд “Авлигагүй нийгмийн төлөө” сэдэвт хэлэлцүүлэг зэргийг тус тус зохион байгуулсан байна.

Цаашид авлигын эсрэг хууль тогтоомжийг сурталчлах үйл ажиллагааг зохион байгуулах чиглэлээр аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Иргэний танхим болон Эрх зүйн тусалцаа үзүүлэх төв хариуцсан ажилтнуудад тусгайлсан

сургалт зохион байгуулах, авлигын эсрэг сургалт, сурталчилгааны материалыг олон тоогоор хүргүүлэх зэрэг ажлыг үе шаттайгаар хэрэгжүүлэхээр төлөвлөн ажиллаж байна. (Биелэлт 30 хувь)

4.1.10.1-4. Төрийн байгууллагуудын Авлигын эсрэг үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн үр дүнг сайжруулах/АТГ, 2017-2022/

Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөр батлагдсантай холбогдуулан өөрийн байгууллагын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг боловсруулж, үйл ажиллагаандаа мөрдөж ажиллах, төлөвлөгөөг албан ёсны цахим хуудас дээрээ ил тод мэдээлж, үр дүнгийн тайланг АТГ-т хүргүүлэх талаар яам, агентлаг, аймаг, нийслэлд албан бичиг хүргүүлж, төлөвлөгөөний биелэлтийг хангахад мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөөг тогтмол өгч ажиллав.

Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх ажлын баг 2017 онд 21 аймаг, яам, агентлаг, нийслэл, дүүргийн байгууллагуудын Авлигын эсрэг төлөвлөгөө болон үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилттэй газар дээр нь танилцан зөвлөн туслах ажлыг гүйцэтгэв.

Цаашид 2018 оны Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн биелэлтийн үнэлгээг гаргахад өмнөх оны биелэлтийн үр дүнг хэрхэн сайжруулсан талаар харьцуулж байхаар зохион байгуулалтын арга хэмжээ авч байна. (Биелэлт 10 хувь)

4.1.10.2-1. Ерөнхий боловсролын сургуулийн сургалтын агуулга, хичээлийн хөтөлбөрт шударга ёсны үзэл, хандлагыг бий болгох, авлигыг үл тэвчих үзлийг төлөвшүүлэх асуудлыг тусгах/БСШУСЯ, АТГ, 2017-2022/

Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын сайдын 2017 оны А/100 дугаар тушаалаар Авлигын эсрэг хууль, Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд насан туршийн боловсрол, сургалтын чиглэлээр хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах ажлын хэсгийг байгуулсан. Ажлын хэсэгт 2017 онд боловсролын бүх түвшний сургалтын агуулга, хөтөлбөр, сурах бичиг, багшийн мэргэжил дээшлүүлэх сургалтын хөтөлбөрт нийгмийн шударга ёс, эрх тэгш байдлыг хөгжүүлэх, авлигагүй нийгмийн үнэт зүйлс, соёлыг төлөвшүүлэх үзэл санаа, агуулга туссан байдалд үнэлгээ дүгнэлт өгөх, боловсролын стандарт, сургалтын агуулга, хөтөлбөр, сурах бичигт холбогдох нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, албан болон насан туршийн боловсролын суралцагч, иргэдэд авлигыг үл тэвчих иргэний ухамсар, ур чадварыг бий болгоход чиглэсэн нэгдмэл агуулгын хүрээг боловсруулж, цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, коллеж, их дээд сургууль, иргэдийн сургалтад зориулсан багц ном, цахим болон нээлттэй жишиг сургалтын хэрэглэгдэхүүн боловсруулах, сургалтыг зохион байгуулж эхлүүлэх, сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсрол, их, дээд сургууль, коллежийн багш нарт авлигыг үл тэвчих иргэний ухамсар, ур чадварыг бий болгоход чиглэсэн мэргэжил дээшлүүлэх сургалтын модулийг боловсруулж,

үндэсний сургагч багшийг бэлтгэх болон нийт багш нарын сургалтыг зохион байгуулахыг тус тус үүрэг болгосон боловч ерөнхий боловсролын сургуулийн сургалтын агуулга, хичээлийн хөтөлбөрт шударга ёсны үзэл, хандлагыг бий болгох, авлигыг үл тэвчих үзлийг төлөвшүүлэх асуудлыг тусгах чиглэлээр холбогдох арга хэмжээг авч хэрэгжүүлээгүй байна.

Харин Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын сайдын 2017 оны А/100 дугаар тушаалын хүрээнд Авлигатай тэмцэх газар, Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яам, Багшийн мэргэжил дээшлүүлэх институт, Нийслэлийн боловсролын газраас “Багшийн ёс зүйн харилцаа” сургагч багш бэлтгэх сургалтын хөтөлбөрт “Авлигаас ангид байх нь” дэд бүлгийг хамтран боловсруулсан ба сургагч багш нарт зориулсан “Багшийн ёс зүй: ёс суртахууны харилцаа” сэдэвт гарын авлагыг боловсруулж, нийслэлийн 62, орон нутгийн 760 багшийг сургагч багшаар бэлтгэсэн ба сургагч багш нар аймаг, нийслэлийн 36000 багш нарт ёс зүйн сургалтыг 2017 оны 8 дугаар сард зохион байгуулсан байна.

Цаашид Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын сайдын 2017 оны А/100 дугаар тушаалын хэрэгжилтийг хангах чиглэлээр холбогдох арга хэмжээг салбарын яамнаас авч хэрэгжүүлэх шаардлагатай байна. (Биелэлт 20 хувь)

4.1.10.2-2. Их, дээд сургуулийн сургалтын хөтөлбөрт авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх сэдвийг тусгах/БСШУСЯ, АТГ, 2017-2022/

Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын сайдын 2017 оны А/100 дугаар тушаалаар бүх түвшний сургалтын агуулга, хөтөлбөр, сурах бичиг, багшийн мэргэжил дээшлүүлэх сургалтын хөтөлбөрт нийгмийн шударга ёс, эрх тэгш байдлыг хөгжүүлэх, авлигагүй нийгмийн үнэт зүйлс, соёлыг төлөвшүүлэх үзэл санаа, агуулга туссан байдалд үнэлгээ, дүгнэлт өгөх, боловсролын стандарт, сургалтын агуулга, хөтөлбөр, сурах бичигт холбогдох нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, албан болон насан туршийн боловсролын суралцагч, иргэдэд авлигыг үл тэвчих иргэний ухамсар, ур чадварыг бий болгоход чиглэсэн нэгдмэл агуулгын хүрээг боловсруулж, цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, коллеж, их дээд сургууль, иргэдийн сургалтад зориулсан багц ном, цахим болон нээлттэй жишиг сургалтын хэрэглэгдэхүүн боловсруулах зэрэг ажил гүйцэтгэх ёстой байсан боловч их, дээд сургуулийн сургалтын хөтөлбөрт авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх сэдвийг тусгах чиглэлээр холбогдох арга хэмжээг авч хэрэгжүүлээгүй байна. Цаашид салбарын сайдын тушаалын хэрэгжилтийг хангах, их, дээд сургуулийн сургалтын хөтөлбөрт авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх сэдвийг тусгах чиглэлээр холбогдох арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх шаардлагатай байна. (Биелэлт 20 хувь)

4.1.10.2-3. Оюутан, сурагч, эцэг, эхийг хамруулсан шударга ёсны сэдэвт өдөрлөг, сургалт, хэлэлцүүлгийг зохион байгуулах/БСШУСЯ, ГБХЗХГ, АТГ, 2017-2022/

Авлигатай тэмцэх газраас авлигаас урьдчилан сэргийлэх, олон нийтийг соён гэгээрүүлэх үйл ажиллагаанд хүүхэд, залуусын оролцоо, хамтын ажиллагааг нэмэгдүүлэх, тэдгээрийн идэвхи санаачилгыг дэмжих зорилгоор Монголын залуучуудын холбоо, Монголын оюутны холбоо, Монголын сурагчдын холбоо болон зарим сургуулийн оюутны холбоотой хамтран “Авлигатай тэмцэхэд залуу үеийн үүрэг оролцоо” сэдэвт уулзалт, хэлэлцүүлгийг амжилттай зохион байгуулсан. Мөн Баянхонгор аймгийн Засаг даргын Тамгын газраас “Авлигагүй нийгмийн төлөө хамтдаа” аян өрнүүлэн, нийтийн албан тушаалтан, иргэдэд зориулсан авлигын эсрэг хууль тогтоомжийг сурталчлах ажлыг зохион байгуулсан ба сургууль, цэцэрлэгийн эцэг, эхчүүдийн дунд “Авлигагүй нийгмийн төлөө” сэдэвт хэлэлцүүлгийг тус тус зохион байгуулсан. Цаашид дээрх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх чиглэлээр Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яам, Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газраас идэвхи, санаачилга гарган ажиллах шаардлагатай байна. (Биелэлт 20 хувь)

4.1.10.3-1. Авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх асуудлаар нийтийн албан тушаалтан, хувийн хэвшил, төрийн бус байгууллага, иргэдэд зориулсан сургалтын хөтөлбөр, гарын авлага боловсруулах, сургалтыг шинэлэг арга хэлбэрээр үе шаттай зохион явуулах /АТГ, 2017-2022/

Авлигын эсрэг сургалтын модуль, давтан сургалтын хөтөлбөр боловсруулах ажлыг Удирдлагын академитай хамтран

хэрэгжүүлж байгаа тухайн модулийг дараагийн үе шатны сургалтад ашиглахын зэрэгцээ сургалтын модулиар сургалт хийх сургагч багш нарыг бэлтгэн соён гэгээрүүлэх ажлыг өргөн хүрээнд зохион байгуулах юм.

Мөн 2017 оны 12 дугаар сард “Шинэ хөгжлийн түлхүүр” болон “Жаргалант хангай” төрийн бус байгууллагатай бүх насны иргэдэд шударга ёсны үзэл санаа, түүний тухай зөв ойлголтыг өгөх сургалтын хөтөлбөр боловсруулах, сургалт, соён гэгээрүүлэх үйл ажиллагааг зохион байгуулах, нөлөөллийн ажлаар дамжуулан чадваржуулах арга хэмжээг гүйцэтгүүлэхээр, “Ногоон сэтгүүлч” төрийн бус байгууллагатай сэтгүүлч, сурвалжлагч, хэвлэл мэдээллийн байгууллагын ажилтнуудад авлига, ашиг сонирхлын зөрчлийн хууль тогтоомжийг таниулах, баримтад тулгуурласан мэдээллийг түгээх зан үйл олгох сургалт зохион байгуулахаар, “Монголын мэргэшсэн нягтлан бодогчдын институт” төрийн бус байгууллагатай нягтлан бодох бүртгэл, аудит, мэргэжлийн ёс зүйн чиглэлээр сургалт зохион байгуулах арга хэмжээг гүйцэтгүүлэхээр тус тус хамтран ажиллах гэрээ байгуулан ажиллаж байна.

Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөр батлагдснаар соён гэгээрүүлэх ажлыг илүү өргөн хүрээнд зохион байгуулах боломж бүрдсэн. Авлигатай тэмцэх газраас 2017 онд авлига, ашиг сонирхлыг зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, соён гэгээрүүлэх чиглэлээр нийт 165 удаагийн сургалтад 183 цагийн хичээл зааж, давхардсан тоогоор 11345 иргэнийг/иргэн, нийтийн албан тушаалтан, хувийн хэвшил, төрийн бус байгууллага/сургалтад хамруулсан. Мөн Глоб Интернэшнл

төв, “Мэдэх эрхийг хөхүүлин дэмжих” төслийн хүрээнд “Ус дээшээ урсдаг” олон ангит киног ашиглан авилга, ашиг сонирхлын зөрчлийн талаар кино сургалтыг Азийн сангийн санхүүжилтээр зохион байгуулсан бөгөөд нийслэлийн ЕБС-ийн Ирээдүй цогцолбор сургууль, 23-р сургууль, Монгени цогцолбор сургууль, Хобби сургуулийн 11,12 дугаар ангийн сурагчид болон МУИС, Хууль сахиулахын их сургууль, Их засаг Олон улсын их сургуулийн 1, 2-р курсийн нийт 237 оюутан сурагчид сургалтад хамрагдсан байна. Багшийн хөгжлийн ордонд тус төслийн хаалт “Тусгал” нэртэй туршлага хуваалцах уулзалтыг зохион байгуулжээ.

Авлигын эсрэг сургалтыг төрийн байгууллагын хүсэлтээр байгууллага дээр нь очиж 1-2 цаг хийж байсныг өөрчилж, сэдвийг өргөжүүлэн, практик жишээгээр баяжуулж сургалтад хамрагдагсдыг зорилтот бүлгээр нь ангилан Авлигатай тэмцэх газрын Олон нийтийн төвд урьж ирүүлэн сургалт зохион байгуулах стратегийн дагуу шинэлэг хэлбэрт шилжүүлж эхэлсэн.

Авлигын эсрэг сургалтыг зөвхөн нийтийн албан тушаалтнуудад бус оюутан, сурагч, эцэг, эх, төрийн бус байгууллага, хувийн хэвшил, иргэдэд зэрэг зорилтот бүлгүүдэд зориулан үе шаттайгаар зохион байгуулах, нийтийн албан тушаалтанд зориулсан авлигын эсрэг сургалтыг цогц буюу академик хэлбэрт шилжүүлэхээр холбогдох бэлтгэл ажлыг ханган ажиллаж байна. (Биелэлт 40 хувь)

4.1.10.4-1. Авлигын эсрэг сургалт, сурталчилгаа явуулах сургагч багшийг бэлтгэх, чадавхжуулах, мэргэжил, арга зүйн туслалцаа, дэмжлэг үзүүлэх/АТГ, 2017-2022/

Авлигын эсрэг сургалт явуулах сургагч багшийн сургалтын модуль, гарын авлага боловсруулах, сургагч багш бэлтгэх-сонгон шалгаруулах ажлыг гүйцэтгүүлэхээр “Удирдлагын академи”-тай 2017 оны 12 дугаар сард хамтран ажиллах гэрээ байгуулсан ба цаашид нийтийн албан тушаалтнуудад бэлтгэгдсэн сургагч багш нараар дамжуулан авлигын эсрэг сургалт зохион байгуулахаар төлөвлөн ажиллаж байна.

Түүнчлэн Авлигатай тэмцэх газар, Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яам, Багшийн мэргэжил дээшлүүлэх институт, Нийслэлийн боловсролын газраас “Багшийн ёс зүйн харилцаа” сургагч багш бэлтгэх сургалтын хөтөлбөрт “Авлигаас ангид байх нь” дэд бүлгийг хамтран боловсруулж оруулсан ба сургагч багш нарт зориулсан гарын авлагыг боловсруулж, нийслэлийн 62, орон нутгийн 760 багшийг сургагч багшаар бэлтгэсэн байна. (Биелэлт 20 хувь)

4.1.10.5-1. Авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, ёс зүй, ил тод байдлыг сайжруулах, хүнд суртал, чирэгдлийг арилгах чиглэлээр дотоод, гадаадын сайн туршлага, оновчтой шийдлийг сурталчлах, түгээх, нэвтрүүлэх ажлыг зохион байгуулах/АТГ, 2017-2022/

2017 оны 1 дүгээр сарын 11-ний өдөр Төрийн ордонд зохион байгуулагдсан

Авлигын эсрэг үндэсний чуулган дээр “Төрийн байгууллагын ил тод, шударга, хариуцлагатай байдал-Олон улсын сайн туршлага, санаачилга”, “Авлигатай тэмцэх эрх зүйн орчин, шүүх эрх мэдлийн болон хууль сахиулах байгууллагын хамтын ажиллагаа-Олон улсын сайн туршлага, санаачилга”, “Хувийн хэвшил дэх авлигаас урьдчилан сэргийлэх асуудал-Олон улсын сайн туршлага, санаачилга”, “Авлигаас урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагаанд Олон нийтийн оролцоо, хяналтыг бий болгох талаарх олон улсын туршлага”, “Улс төрийн намын санхүүжилт: Олон улсын туршлага ба Монгол дахь тулгамдсан асуудал” зэрэг 5 сэдвээр дотоод, гадаадын эрдэмтэн судлаач, шинжээчдээр илтгэл тавиулж хэлэлцүүлсэн болно.

Авлигатай тэмцэх газраас авлигын нөхцөл байдал, авлигатай тэмцэх үйл ажиллагаа, дотоод, гадаадын сайн туршлага, авлигын нөхцөл байдлын судалгааны үр дүн зэрэг сэдвээр танилцуулга, илтгэл, хэвлэлийн мэдээг тасралтгүй бэлтгэж байгууллагын албан ёсны цахим хуудас болон олон нийтийн сүлжээгээр түгээж хэвшсэн ба “Худалдан авах ажиллагаан дахь авлига, түүний шалтгаан нөхцөл, хор уршиг”, “Шударга байдлын үнэлгээ-2016”, “Монгол Улсын авлигын нөхцөл байдал”, “Улс төр, хууль хяналтын байгууллагын хүрээн дэх авлигын талаарх төсөөллийн 2016 оны судалгааны дүн” зэрэг сэдвээр илтгэл бэлтгэн амжилттай хэлэлцүүлэв.

Мөн 2017 оны 01 дүгээр сард Төрийн ордонд зохион байгуулагдсан Авлигын эсрэг үндэсний чуулганд Авлигын эсрэг олон улсын академи, Хулгайлагдсан хөрөнгийг буцаан олох санаачилга буюу

“Стар санаачилга”, Европын аюулгүй байдал, хамтын ажиллагааны байгууллага, БНХАУ-ын Ардын дээд прокурорын газрын Авлигатай тэмцэх товчоо, БНСУ-ын Авлигын эсрэг, иргэний эрхийн хорооны Хээл хахуультай тэмцэх албанаас төлөөлөл оролцон тухайн улсын авлигатай тэмцэх сайн туршлага, оновчтой шийдлийн талаар үндэсний чуулганд оролцогчдод танилцуулсан болно.

Мөн гадаадын сайн туршлага, оновчтой шийдлийг судлах зорилгоор БНСУ-ын Олон улсын хамтын ажиллагааны байгууллага (КОЙКА) болон тус улсын Прокурорын дээд газраас зохион байгуулсан “Авлигын хэргийг мөрдөн шалгах нь” сэдэвт сургалт, Шри Ланка Улсад зохион байгуулагдсан Ази, Номхон далайн орнуудын мөнгө угаахтай тэмцэх бүлгийн хурал, Франц Улсад Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллагаас зохион байгуулсан уулзалт, Египет Улсын Шарм Эль-Шейх хотод зохион байгуулагдсан Авлигын эсрэг олон улсын академийг олон улсын байгууллага болгон өөрчлөх тухай хэлэлцээрт оролцогч талуудын 6 дугаар хурал, Азербайджан Улсад зохион байгуулагдсан Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллагын хууль сахиулах сүлжээний уулзалтад, БНСУ-аас Азийн хөгжлийн банк, Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллагатай хамтран зохион байгуулсан хурал болон “Сингапур улсын авлигатай тэмцэх сайн туршлага” сэдэвт сургалтад Авлигатай тэмцэх газрын албан хаагчид тус тус оролцож, харилцан мэдээлэл солилцон, туршлагаа хуваалцсан байна.

Түүнчлэн Австри Улсад зохион байгуулагдсан Авлигын эсрэг Нэгдсэн үндэстний байгууллагын конвенцид оролцогч талуудын 7 дугаар хуралд оролцож, ижил төстэй чиг үүрэг гүйцэтгэдэг гадаадын байгууллагын төлөөлөгчидтэй уулзалт хийж цаашид хамтран ажиллах чиглэлээр санал солилцсон ба Монгол Улсын авлигын эсрэг хийж байгаа үйл ажиллагаа, Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөр түүнийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө, бусад холбогдох асуудлаар туршлага судлах уулзалтыг тус тус зохион байгуулсан.(Биелэлт 30 хувь)

Арван нэг. Авлигатай тэмцэх, тцүнээс урьдчилан сэргийлэх цйл ажиллагааны хүрээнд олон улсын хамтын ажиллагааг хөгжцүлэх, олон улсын байгууллагын санал, зөвлөмжийг авч хэрэгжцүлэх зорилтыг хангах чиглэлээр:

Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн 11 дүгээр зорилтын хүрээнд нийт 5 үйл ажиллагаа, 13 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээс 2017 онд 8 арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхэлсэн болно. Зорилтын хэрэгжилтийг тоймлон танилцуулбал:

4.1.11.1-1. Авлигын эсрэг НҮБ-ын конвенцийг эрх зүйн харилцан туслалцааны үндэслэл болгон хэрэгжүүлэх/ХЗДХЯ, 2017-2022/

Эрүүгийн хэргийн талаар эрх зүйн туслалцаа харилцан үзүүлэх тухай Монгол Улс, Бүгд Найрамдах Хятад Ард Улсын Засаг захиргааны онцгой бүс Макао хоорондын хэлэлцээр"-ийг байгуулсан ба Бүгд Найрамдах Казахстан Улстай 1993 онд байгуулсан “Эрх зүйн

харилцан туслалцаа үзүүлэх гэрээ”-нд нэмэлт, өөрлөлт оруулах протоколийн төсөл, Бүгд Найрамдах Хятад Ард Улсын Засаг захиргааны онцгой бүс Хонконгтой байгуулах “Эрүүгийн хэргийн талаар эрх зүйн туслалцаа харилцан үзүүлэх тухай Засгийн газар хоорондын хэлэлцээр”-ийн төсөл, Бүгд Найрамдах Филиппин Улстай байгуулах “Эрүүгийн хэрэгт эрх зүйн туслалцаа харилцан үзүүлэх гэрээ”-ний төсөл, Бүгд Найрамдах Беларусь Улстай байгуулах “Эрүүгийн хэргийн талаар эрх зүйн туслалцаа харилцан үзүүлэх тухай хэлэлцээр”-ийн төсөл зэргийг тус тус байгуулах чиглэлээр холбогдох бэлтгэл ажлыг ханган ажиллав.

Түүнчлэн гадаад улс орнуудтай байгуулсан эрх зүйн харилцан туслалцаа үзүүлэх тухай гэрээний хүрээнд гадаадын эрх бүхий байгууллаас ирүүлсэн 168 эрх зүйн туслалцааны хүсэлт, даалгаварт холбогдох ажиллагааг гүйцэтгэсэн ба Монгол Улс, БНХАУ-ын Хууль зүйн яамдын Эрүүгийн хэрэгт эрх зүйн туслалцаа харилцан үзүүлэх, Ялтан шилжүүлэх тухай асуудлаарх II дугаар зөвлөлдөх уулзалтыг зохион байгуулж, уулзалтын протоколд гарын үсэг зурав.

Авлигатай тэмцэх газар сүүлийн 3 жилийн байдлаар Нэгдсэн үндэсний байгууллагын Авлигын эсрэг конвенцид нэгдэн орсон улс орнуудад болох 9 улс 17 хүсэлтийг хүргүүлж ажиллав. Монгол Улсын нэгдсэн орсон НҮБ-ын аливаа конвенцийн хүрээнд олж авсан мэдээ, мэдээлэл, баримтыг нотлох баримтаар үнэлэх практикийг эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд хэвшүүлэх арга замыг бий болгох, эрх зүйн туслалцаа харилцан үзүүлэх ажиллагаанд оролцогч төрийн байгууллагуудын харилцан

хамтын ажиллагаа, үйл ажиллагааны уялдааг хангах, улмаар Авлигын эсрэг НҮБ-ын Конвенцийг эрх зүйн харилцан туслалцааны үндэслэл болгон хэрэглэх арга хэмжээний хүрээнд Хууль зүй, дотоод хэргийн яам, Авлигатай тэмцэх газар, Улсын ерөнхий прокурорын газраас “Эрүүгийн хэрэг дэх эрх зүйн харилцан туслалцаа-Хамтын ажиллагаа” сэдэвт хэлэлцүүлгийг 2018 оны эхний хагас жилд багтаан зохион байгуулахаар холбогдох бэлтгэл ажлыг ханган ажиллав.

Цаашид шинээр байгуулах эрх зүйн харилцан туслалцааны гэрээнд албан тушаалаа урвуулан ашиглах, авлигын гэмт хэрэгтэй холбоотой заалтыг тусгаж ажиллахаар төлөвлөн ажиллаж байна. (Биелэлт 20 хувь)

4.1.11.1-3. Эрх зүйн харилцан туслалцаа үзүүлэх чиглэлээр албан хаагчдыг мэргэшүүлэх/ХЗДХЯ, УЕПГ, 2017-2022/

Эрх зүйн харилцан туслалцаа үзүүлэх чиглэлээр албан хаагчдыг мэргэшүүлэх зорилгоор нийслэл, төвийн 6 дүүргийн прокурорын газруудын нийт прокурор, туслах ажилтнуудыг хамруулсан “Эрх зүйн туслалцааны хүсэлтийг боловсруулах, илгээхэд анхаарах асуудал”, “Гэмт этгээдийг шилжүүлэн авах ажиллагаа” сэдэвт 91 цагийн сургалтыг зохион байгуулсан. Эрх зүйн туслалцааны хүсэлтийг хууль, олон улсын гэрээ, хэлэлцээрт заасан шаардлагын түвшинд боловсруулах, хүсэлтэд тусгагдвал зохих мэдээ, мэдээллийг олж авах арга зам, холбогдох бусад ажиллагааны талаар хуульчдын үргэлжилсэн сургалтын хүрээнд кредитийн сургалтад оруулах,

ном, гарын авлагыг боловсруулах, хүртээмжтэй болгох цогц арга хэмжээ авах хэрэгтэй байна. (Биелэлт 30 хувь)

4.1.11.1-4. Эрх зүйн харилцан туслалцаа үзүүлэх хүсэлт, даалгавар, бусад материалыг орчуулахад шаардлагатай хөрөнгийн асуудлыг шийдвэрлүүлэх/ХЗДХЯ, 2017-2022/

Эрх зүйн харилцан туслалцаа үзүүлэх хүсэлт, даалгавар, бусад материалыг орчуулахад шаардлагатай хөрөнгийн асуудлыг шийдвэрлэх зорилгоор Хилийн чанадад байгаа Монгол Улсын иргэдэд туслах сангийн дүрмийн төсөлд “Эрүүгийн хэрэгт эрх зүйн туслалцаа харилцан үзүүлэх хүсэлт, гадаад улсаас гэмт хэрэг үйлдсэн хүн, ял шийтгүүлсэн хүнийг шилжүүлэн авахтай холбоотой баримт бичгийн орчуулгын зардлыг гаргах”, “Зайлшгүй тохиолдолд хилийн чанадад албадан саатуулагдсан, хорих ял эдэлж байсан болон ял эдэлж байгаа Монгол Улсын иргэнийг шилжүүлж авах тээврийн зардлыг хариуцах” асуудлыг тусгахаар шийдвэрлэв.

Мөн эрх зүйн харилцан туслалцаа үзүүлэх хүсэлт, даалгавар бусад материалыг орчуулахад шаардлагатай байцаан шийтгэх ажиллагааны зардалд 2017 онд 50.0 сая төгрөгийг төсөвлөн ажилласан. Авлигатай тэмцэх газар сүүлийн 3 жилийн байдлаар нийт Эрх зүйн харилцан туслалцаа хүсэх мөрдөгчийн даалгаврыг 24 удаа бичиж 12 улсад хүргүүлсэн. Эрүүгийн хэрэгт эрх зүйн харилцан туслалцаа харилцан үзүүлэх гэрээтэй 3 улсад 7 мөрдөгчийн хүсэлтийг, Нэгдсэн үндэсний байгууллагын Авлигын эсрэг конвенцид

нэгдэн орсон улс орнуудад болох 9 улс 17 хүсэлтийг хүргүүлж ажилласан.

Эрх зүйн харилцаа тусалцаа үзүүлэх гэрээг Монгол улстай байгуулсан улс орнуудаас БНСУ-аас даалгаврын 1 хариу ирсэн бөгөөд бусад даалгаварыг хүлээн авсан болохоо илэрхийлээд нарийн тодорхой мэдээлэл нэмж ирүүл гэсэн шалтаг зааж даалгаварын дагуу ажиллагаа явуулахаас татгалзсан, Нэгдсэн үндэсний байгууллагын Авлигын эсрэг конвенцид нэгдэн орсон улс орнуудад хандан хүргүүлсэн хүсэлтүүдээс хариуг Канад улсаас ирүүлсэн, Швейцарь улсаас мөрдөн шалгах ажиллагааг эрх зүйн харилцан тусалцаа үзүүлэх гэрээ байгуулаагүй учир гүйцэтгэх боломжгүй тухайгаа мэйлээр мэдэгдсэн, Америкийн нэгдсэн улс, Австрали, Герман улсуудаас мөрдөгчийн даалгаварыг хүлээн аваад ямар нэгэн хариу ирүүлээгүй үр дүнтэй байна. (Биелэлт 20 хувь)

4.1.11.2-1. Авлигын эсрэг НҮБ-ын конвенцийн өөрийн үнэлгээний тайланг боловсруулж НҮБ-ын Мансууруулах бодис, гэмт хэрэгтэй тэмцэх албанд хүргүүлэн, тайланг хамгаалж, өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх/АТГ, ХЗДХЯ, УЕПГ, СЯ, ГХЯ, ТАЗ, Монголбанк, 2017-2022/

Монгол Улс Авлигын эсрэг НҮБ-ын конвенцийн өөрийн үнэлгээний тайланг 2018 онд НҮБ-ын Хар тамхи, гэмт хэрэгтэй тэмцэх албанд хүргүүлэхтэй холбогдуулан дараагийн шатанд үнэлэгдэх 2 дугаар бүлэг/Урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ/, 5 дугаар бүлэг /Хөрөнгө буцаан олгох арга хэмжээ/ -ийн хэрэгжилтийн өөрийн үнэлгээний тайланг боловсруулж байна. Монгол Улсын

Авлигын эсрэг НҮБ-ын конвенцийн өөрийн үнэлгээний тайланг НҮБ-аас тогтоосон журам, үнэлгээний механизмын дагуу онолт таарсан бусад 2 улсын шинжээчдээс үнэлэх бөгөөд онолт 2018 оны сүүлийн хагас жилд хийгдэх төлөвтэй байна.

Уг онолт хийгдсэнээс гурван долоо хоногийн дотор Монгол Улс өөрийн үнэлгээний тайланг хариуцан ажиллах байгууллага, албан тушаалтныг томилж НҮБ-д мэдэгдэх, 1 сарын дотор НҮБ-ын нарийн бичгийн газартай онлайн хурал хийж өөрийн үнэлгээний явц байдлын талаар мэдээлэх, 2 сарын дотор өөрийн үнэлгээний талаар хяналтын хуудсыг бөглөх г.м 8 шат дамжлагыг 6 сарын дотор хийж гүйцэтгэж өөрийн үнэлгээгээ хамгаалах юм. (Биелэлт 10 хувь)

4.1.11.2-2. Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллагын Зүүн Европ, Төв Азийн авлигын эсрэг сүлжээний Авлигатай тэмцэх үйл ажиллагааны Станбулын төлөвлөгөөний тайланг гаргаж хүргүүлэх, тайлагнах, хамгаалах/АТГ, 2017-2022/

Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллагын Авлигын эсрэг сүлжээний Станбулын авлигын эсрэг үйл ажиллагааны төлөвлөгөө нь Зүүн Европ, Төв Азийн бүс нутгийн улс орнуудад явуулж буй авлигын эсрэг үйл ажиллагаа, эрх зүйн орчинд үнэлгээ хийх зорилгоор 2003 онд байгуулагдсан. Уг төлөвлөгөөгөөр Авлигын эсрэг НҮБ-ын Конвенц болон бусад олон улсын стандарт, сайн засаглалын туршлагын хэрэгжилтийг хангахад шаардлагатай зөвлөмжийг шат дараатайгаар хийсэн

үнэлгээний үндсэн дээр боловсруулан гаргаж, гишүүн улсуудын авлигатай тэмцэх чиглэлээр хэрэгжүүлж байгаа шинэчлэлийг дэмжих зорилготой юм.

Монгол Улс нь Станбулын авлигын эсрэг үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд 2012 онд нэгдэн орсон бөгөөд 2014 онд тус байгууллагын Үнэлгээний баг манай улсын авлигын эсрэг үйл ажиллагаа, эрх зүйн орчинд анх удаа үнэлгээ хийсэн билээ. Үнэлгээний цар хүрээ нь авлигатай тэмцэх байгууллага, худалдан авах ажиллагаа, санхүүгийн дотоод хяналт шалгалт, дотоод аудит, шүүх, прокурорын байгууллага, хувийн хэвшил зэрэг байгууллагуудтай холбоотой үйл ажиллагаа, эрх зүйн орчноос гадна авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, мэдээллийн ил тод байдлын тухай хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийн талаарх асуудлуудыг хамарсан.

Авлигатай тэмцэх газраас 2017 онд Мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх талаарх Монгол Улсын тайланг бэлтгэх ажлын хэсэгт нэр бүхий албан хаагчид ажиллаж, холбогдох мэдээллийг бэлтгэн, урьдчилсан хамгаалалтад оролцсон ба Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллагын Авлигын эсрэг сүлжээний Станбулын авлигын эсрэг төлөвлөгөөний 2016-2020 оны ажлын төлөвлөгөөний хүрээнд хийсэн ажлын талаарх мэдээллийг жил бүр бэлтгэн тус байгууллагад заасан хугацаанд хүргүүлж байна. (Биелэлт 30 хувь)

4.1.11.2-3. НҮБ-ын Мансууруулах бодис, гэмт хэрэгтэй тэмцэх алба, Дэлхийн банкны хамтарсан “Хулгайлагдсан хөрөнгийг буцаан олгох санаачилга” (StAR)-тай хамтран төсөл хэрэгжүүлэх/АТГ, 2017-2019/

Авлигатай тэмцэх газраас 2017 оны 4 дүгээр 16-17-ны өдрүүдэд НҮБ-ын Мансууруулах бодис, гэмт хэрэгтэй тэмцэх алба, Дэлхийн банкны хамтарсан “Хулгайлагдсан хөрөнгийг буцаан олгох санаачилга” (StAR)-тай хамтран “Хөрөнгө, орлогын мэдүүлгийн хяналтын тогтолцоог бэхжүүлэх нь” сэдэвт хоёр өдрийн сургалтыг зохион байгуулсан бөгөөд тус санаачилгаас ирүүлсэн хамтын ажиллагааны шинэ төсөлд холбогдох саналыг боловсруулан хүргүүлэв.

Цаашид Хулгайлагдсан хөрөнгийг буцаан олгох санаачилга”-тай хамтран хууль сахиулах байгууллагын албан хаагчдыг чадавхжуулах чиглэлээр хамтарсан сургалтыг үе шаттайгаар зохион байгуулахаар төлөвлөн ажиллаж байна. (Биелэлт 40 хувь)

4.1.11.2-4. Европын аюулгүй байдал, хамтын ажиллагааны байгууллагатай сургалт, семинар зохион байгуулах зэрэг чиглэлээр хамтран ажиллах/АТГ, 2017-2022/

Европын аюулгүй байдал, хамтын ажиллагааны байгууллагаас зохион байгуулсан Австри Улсад болсон “Сингапур улсын авлигатай тэмцэх сайн туршлага” сэдэвт сургалт, БНХАУ-ын Хонг Конг мужид зохион байгуулагдсан “Эдийн засгийн гэмт хэргийг мөрдөн шалгах нь” сэдэвт сургалт, Гүрж улсад

зохион байгуулагдсан “Авлигын эсрэг сургалт”-д тус тус төлөөлөл оролцуулав. Мөн тус байгууллагатай хамтран 2017 оны 5 сарын 8-10-ны өдрүүдэд Улаанбаатар хотноо “Авлигын эсрэг хамтын ажиллагааг Монгол Улсад идэвхжүүлэх нь” сэдэвт гурван өдрийн сургалт, 2017 оны 9 дүгээр сарын 20-22-ны өдрүүдэд “Олон улсын болон үндэсний хэмжээнд авлига, мөнгө угаах явдалтай тэмцэх нь” сэдэвт гурван өдрийн сургалтыг тус тус хамтран зохион байгуулсан ба тус хамтын ажиллагааны байгууллагаас гаргасан “Авлигатай тэмцэх гарын авлага”-ыг орчуулж, хэвлэлтэд шилжүүлээд байна. (Биелэлт 40 хувь)

4.1.11.5-1. Олон улсын авлигын эсрэг холбоо, сүлжээ, санаачилгуудыг судалж, сайн туршлагыг нэвтрүүлэх /АТГ, 2017-2022/

Олон улсын авлигын эсрэг холбоо, сүлжээ, санаачилгуудыг судалж, сайн туршлагыг нэвтрүүлэх зорилгоор олон улсад авлигатай тэмцэх чиглэлээр өрнөж буй үйл ажиллагааг судлан өдөр бүр гадаад мэдээний тойм бэлтгэн, зарим шаардлагатай мэдээллийг олон нийтэд хүргэсэн. Олон нийтийн төвд зохион байгуулж буй Авлигын эсрэг сургалтын агуулгад гадаад улсын сайн туршлагуудыг хуваалцахаар бэлтгэж байна.

Дэлхийн банк, Нэгдсэн үндэстний байгууллагын Хар тамхи, гэмт хэрэгтэй тэмцэх алба, Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллага,

Авлигын эсрэг олон улсын академи, БНСУ-ын Олон улсын хамтын ажиллагааны байгууллага Ази, Номхон далайн орнуудын мөнгө угаахтай тэмцэх бүлэг зэрэг байгууллагуудаас зохион байгуулсан хурал, сургалтад албан хаагчдыг тогтмол оролцуулан мэдээлэл, туршлага солилцох боломжийг бүрдүүлсэн. Мөн ижил төстэй чиг үүрэг гүйцэтгэдэг гадаадын байгууллагын төлөөлөгчидтэй Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөр түүнийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө, бусад холбогдох асуудлаар ажил хэргийн уулзалт зохион байгуулж, цаашдын хамтын ажиллагааны талаар санал солилцов. Цаашид олон улсын авлигын эсрэг холбоо, сүлжээ, санаачилгуудыг судалж, сайн туршлагыг нэвтрүүлэх чиглэлээр хамтарсан сургалтыг үе шаттайгаар зохион байгуулахаар төлөвлөн ажиллаж байна. (Биелэлт 50 хувь)

ДҮГНЭЛТ, САНАЛ

Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн явц байдлын хяналт-шинжилгээ, үнэлгээг хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэгч байгууллагуудын тайлан, тэдгээртэй холбоотой баримт бичгүүд, үр дүнг нотлох холбогдох материалуудыг ашиглан гүйцэтгэсэн. Үйл ажиллагаа, арга хэмжээний биелэлтэд үнэлгээ өгөхдөө:

✓ холбогдох шийдвэр гарсан, тавьсан зорилтдоо бүрэн хүрсэн, үр дүн нь хүрэх түвшинд нийцсэн бол 90-100 хүртэл хувь;

✓ тавьсан зорилтдоо бүрэн хүрээгүй боловч төсөв, хөрөнгө санхүүтэй холбоотой асуудлыг шийдвэрлэсэн, зохион байгуулалтын арга хэмжээ авсан, дээд шатны байгууллагад өргөн барьсан, холбогдох байгууллагын шийдвэр гарсан, гол үр дүн нь гарч байгаа бол 50-89 хүртэл хувь;

✓ тухайн зорилтыг хэрэгжүүлэх бэлтгэл ажил хийгдсэн, эсхүл тодорхой түвшинд хийгдэж эхэлсэн боловч зохион байгуулалт, төсөв, хөрөнгөтэй холбоотой асуудал шийдвэрлэгдээгүй байгаа бол 10-49 хүртэл хувь;

✓ тухайн зорилтыг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай тооцоо, судалгаа, бэлтгэл ажил боловсруулалтын шатанд байгаа, хэрэгжүүлэх талаар ямар нэгэн ажил зохион байгуулаагүй бол 0 хувь байхаар тооцсон болно

Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн явц байдалд хийсэн үнэлгээний нэгдсэн дүн:

Зорилтууд	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээний тоо			
	2017-2023 онд	2017 оны төлөвлөгөө	2017 оны биелэлт	Биелэлт, хувь
2.1. Шударга, хариуцлагатай, ил тод нийтийн албыг бэхжүүлэх замаар авлигын эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, төрийн жинхэнэ албан хаагчийн сонгон шалгаруулалт болон томилгоонд улс төрийн нөлөөллөөс ангид, мэдлэг, боловсролд суурилсан мерит зарчмыг хэрэгжүүлэх	26	21	90-100 хувийн биелэлттэй-3 60-89 хувийн биелэлттэй-4 31-59 хувийн биелэлттэй-8 10-30 хувийн биелэлттэй-6 Хэрэгжиж эхлээгүй-0	50,2

2.2. Төрийн үйлчилгээний нээлттэй байдлыг хангаж, цахим үйлчилгээг хөгжүүлж, чанар хүртээмжийг сайжруулах, үйлчлүүлэгчийн эрх ашгийг дээдэлж, төрийн албан хаагчийн хариуцлагыг дээшлүүлэх	18	4	90-100 хувийн биелэлттэй-1 60-89 хувийн биелэлттэй-0 31-59 хувийн биелэлттэй-1 10-30 хувийн биелэлттэй-2 Хэрэгжиж эхлээгүй-0	40
2.3. Төсөв, санхүү, аудитын үйл ажиллагааны удирдлага, хяналтыг сайжруулах, ил тод байдлыг хангах, төсвийн хөрөнгө, гадаадын зээл, тусламжийг үр ашигтай, зориулалтын дагуу зарцуулах, хариуцлагыг дээшлүүлэх	35	27	90-100 хувийн биелэлттэй-0 60-89 хувийн биелэлттэй-2 31-59 хувийн биелэлттэй-3 10-30 хувийн биелэлттэй-17 Хэрэгжиж эхлээгүй-5	25,9
2.4. Худалдан авах ажиллагааны эрх зүйн зохицуулалтыг боловсронгуй болгож, үр ашигтай, шударга, ил тод, нээлттэй байдлыг нэмэгдүүлж, хяналт, хариуцлагыг дээшлүүлэх	15	14	90-100 хувийн биелэлттэй-1 60-89 хувийн биелэлттэй-2 31-59 хувийн биелэлттэй-1 10-30 хувийн биелэлттэй-10 Хэрэгжиж эхлээгүй-0	28,6
2.5. Шүүх эрх мэдлийн болон хууль сахиулах байгууллагын шударга, ил тод, хараат бус байдлыг бэхжүүлэх, авлигын эсрэг хамтын ажиллагааг сайжруулах	34	29	90-100 хувийн биелэлттэй-4 60-89 хувийн биелэлттэй-5 31-59 хувийн биелэлттэй-4 10-30 хувийн биелэлттэй-9 Хэрэгжиж эхлээгүй-7	36,6
2.6. Авлигаас урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагаанд иргэд, олон нийтийн хяналт, иргэний нийгмийн байгууллагын үүрэг, оролцоог нэмэгдүүлэн, идэвх санаачилгыг дэмжих	21	14	90-100 хувийн биелэлттэй-0 60-89 хувийн биелэлттэй-2 31-59 хувийн биелэлттэй-2 10-30 хувийн биелэлттэй-6 Хэрэгжиж эхлээгүй-4	27,1
2.7. Авлигаас урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагаанд иргэд, олон нийтийн хяналт, иргэний нийгмийн байгууллагын үүрэг, оролцоог нэмэгдүүлэн, идэвх санаачилгыг дэмжих	18	7	90-100 хувийн биелэлттэй-3 60-89 хувийн биелэлттэй-0 31-59 хувийн биелэлттэй-1 10-30 хувийн биелэлттэй-2 Хэрэгжиж эхлээгүй-1	48,6
2.8. Авлигаас урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагаанд иргэд, олон нийтийн хяналт, иргэний нийгмийн байгууллагын үүрэг, оролцоог нэмэгдүүлэн, идэвх санаачилгыг дэмжих	9	3	90-100 хувийн биелэлттэй-0 60-89 хувийн биелэлттэй-0 31-59 хувийн биелэлттэй-2 10-30 хувийн биелэлттэй-0 Хэрэгжиж эхлээгүй-1	26,7

2.9. Улс төрийн намын болон сонгуулийн санхүүжилтийг олон нийтэд ил тод, нээлттэй болгох, хууль тогтоох, гүйцэтгэх, шүүх эрх мэдлийн байгууллагыг улс төр, бизнесийн бүлэглэлийн хууль бус ашиг сонирхол, нөлөөллөөс ангид байлгах	17	6	90-100 хувийн биелэлттэй-0 60-89 хувийн биелэлттэй-1 31-59 хувийн биелэлттэй-0 10-30 хувийн биелэлттэй-3 Хэрэгжиж эхлээгүй-2	23,3
2.10. Шударга ёсны үзэл санааг төлөвшүүлэн, олон нийтийг соён гэгээрүүлэх үйл ажиллагааг үе шаттай зохион байгуулж, авлигын эсрэг боловсролыг дээшлүүлэх	10	10	90-100 хувийн биелэлттэй-0 60-89 хувийн биелэлттэй-0 31-59 хувийн биелэлттэй-1 10-30 хувийн биелэлттэй-9 Хэрэгжиж эхлээгүй-0	25
2.11. Авлигатай тэмцэх, түүнээс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааны хүрээнд олон улсын хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх, олон улсын байгууллагын санал, зөвлөмжийг авч хэрэгжүүлэх	13	8	90-100 хувийн биелэлттэй- 0 60-89 хувийн биелэлттэй-0 31-59 хувийн биелэлттэй-3 10-30 хувийн биелэлттэй-5 Хэрэгжиж эхлээгүй-0	30
ДҮН	216	144	124	32,9

Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний дүнгээр Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилт 32,9 хувьтай байна. Хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн явц байдлыг чиглэл тус бүрээр харуулбал:

Хөтөлбөрийн 1 дэх зорилтын хүрээнд “Шударга, хариуцлагатай, ил тод нийтийн албыг бэхжүүлэх замаар авлигын эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, төрийн жинхэнэ албан хаагчийн сонгон шалгаруулалт болон томилгоонд улс төрийн нөлөөллөөс ангид, мэдлэг, боловсролд суурилсан мерит зарчмыг хэрэгжүүлэх” чиглэлээр 21 арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхэлсэн. (Биелэлт 50,2 хувьтай)

Хөтөлбөрийн 2 дахь зорилтын хүрээнд “Төрийн үйлчилгээний нээлттэй байдлыг хангаж, цахим үйлчилгээг хөгжүүлж, чанар хүртээмжийг сайжруулах, үйлчлүүлэгчийн эрх ашгийг дээдэлж, төрийн албан хаагчийн хариуцлагыг дээшлүүлэх” чиглэлээр 2017 онд хэрэгжүүлэх 5 арга хэмжээнээс 4 арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхэлсэн, 4.1.2.7-д заасан “төрийн үйлчилгээний чанар, хүртээмжид хөндлөнгийн үнэлгээ хийлгүүлэх” арга хэмжээг 2 жил тутамд хийлгэхээр төлөвлөгөөнд тусгасан тул 2017 оны хувьд үнэлгээ хийгээгүй. (Биелэлт 40 хувьтай)

Хөтөлбөрийн 3 дахь зорилтын хүрээнд “Төсөв, санхүү, аудитын үйл ажиллагааны удирдлага, хяналтыг сайжруулах, ил тод байдлыг хангах, төсвийн хөрөнгө, гадаадын зээл, тусламжийг үр ашигтай, зориулалтын дагуу зарцуулах, хариуцлагыг дээшлүүлэх” чиглэлээр 27 арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхлэхээр тусгаснаас 22 арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхэлсэн, 5 арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхлээгүй байна. (Биелэлт 25,9 хувьтай)

Хөтөлбөрийн 4 дэх зорилтын хүрээнд “Худалдан авах ажиллагааны эрх зүйн зохицуулалтыг боловсронгуй болгож, үр ашигтай, шударга, ил тод, нээлттэй байдлыг нэмэгдүүлж, хяналт, хариуцлагыг дээшлүүлэх” чиглэлээр 14 арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхлэхээс 14 арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхэлсэн. (Биелэлт 28,6 хувьтай)

Хөтөлбөрийн 5 дахь зорилтын хүрээнд “Шүүх эрх мэдлийн болон хууль сахиулах байгууллагын шударга, ил тод, хараат бус байдлыг бэхжүүлэх, авлигын эсрэг хамтын ажиллагааг сайжруулах” чиглэлээр 29 арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхлэхээр төлөвлөснөөс 22 арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхэлсэн, 7 арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхлээгүй байна. (Биелэлт 36,6 хувьтай)

Хөтөлбөрийн 6 дахь зорилтын хүрээнд “Авлигаас урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагаанд төр, хувийн хэвшлийн хамтын ажиллагааг бэхжүүлэх зорилтыг хангах” чиглэлээр 14 арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхлэхээс 10 арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхэлсэн, 4 арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхлээгүй байна. (Биелэлт 27,1 хувьтай)

Хөтөлбөрийн 7 дахь зорилтын хүрээнд “Авлигаас урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагаанд иргэд, олон нийтийн хяналт, иргэний нийгмийн байгууллагын үүрэг, оролцоог нэмэгдүүлэн, идэвх санаачилгыг дэмжих” чиглэлээр 7 арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхлэхээс 6 арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхэлсэн, 1 арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхлээгүй байна. (Биелэлт 48,6 хувьтай)

Хөтөлбөрийн 8 дахь зорилтын хүрээнд “Иргэний мэдээлэл авах эрхийг баталгаажуулсан хуулийн хэрэгжилтийг хангах, мэдээллийн эрх зүйн орчин, сэтгүүлчийн мэргэжлийн ёс зүй, хариуцлагыг дээшлүүлэх” чиглэлээр 3 арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхлэхээс 2 арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхэлсэн. (Биелэлт 26,7 хувьтай)

Хөтөлбөрийн 9 дэх зорилтын хүрээнд “Улс төрийн намын болон сонгуулийн санхүүжилтийг олон нийтэд ил тод, нээлттэй болгох, хууль тогтоох, гүйцэтгэх, шүүх эрх мэдлийн байгууллагыг улс төр, бизнесийн бүлэглэлийн хууль бус ашиг сонирхол, нөлөөллөөс ангид байлгах” чиглэлээр 6 арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхлэхээр төлөвлөснөөс 4 арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхэлсэн, 2 арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхлээгүй байна. (Биелэлт 23,3 хувьтай)

Хөтөлбөрийн 10 дахь зорилтын хүрээнд “Шударга ёсны үзэл санааг төлөвшүүлэн, олон нийтийг соён гэгээрүүлэх үйл ажиллагааг үе шаттай зохион байгуулж, авлигын эсрэг боловсролыг дээшлүүлэх” чиглэлээр 10 арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхэлсэн. (Биелэлт 25 хувьтай)

Хөтөлбөрийн 11 дэх зорилтын хүрээнд “Авлигатай тэмцэх, түүнээс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааны хүрээнд олон улсын хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх, олон улсын байгууллагын санал, зөвлөмжийг авч хэрэгжүүлэх” чиглэлээр 8 арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхэлсэн. (Биелэлт 30 хувьтай)

Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийг амжилттай хэрэгжүүлэхэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөнд улсын төсвөөс санхүүжүүлэхээр тусгагдсан төсвийг жил бүр бүрэн баталж өгөх нь чухал ач холбогдолтой юм. Авлигатай тэмцэх хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөнд тусгагдсан нийт 216 арга хэмжээний 205 нь буюу 94,9 хувь нь хөтөлбөрийн эхний үе шат буюу 2017-2019 онд, үүнээс 144 нь буюу 66,7 хувь нь 2017 онд хэрэгжиж эхлэхээр нийт төсвийн 57,3

хувийг хөтөлбөрийн эхний үе шатанд зарцуулахаар төлөвлөсөн. 2017 онд Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд улсын төсвөөс нийт 499,6 сая төгрөгийг санхүүжүүлсэн.

Хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн тайланд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх явцад хэрэгжүүлэгч болон хамтран хэрэгжүүлэгч байгууллагуудын үйл ажиллагаанд дараахь зөрчил, дутагдлууд нийтлэг илэрлээ. Үүнд:

1. Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэгч төрийн төв болон орон нутгийн захиргааны байгууллагууд Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн тайланг тогтоосон хугацаанд үнэн зөв, бодитой гаргах, удирдлагын зөвлөлөөр хэлэлцүүлэн үнэлэлт, дүгнэлт өгөх арга хэмжээг хэрэгжүүлээгүй;
2. Зарим төрийн байгууллагууд тухайн байгууллагын авлигаас урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааг хөтөлбөрийн зорилтыг хангах хүрээнд төлөвлөөгүй;
3. Тухайн онд хэрэгжүүлсэн үйл ажиллагаатай холбоотой тушаал, шийдвэрийн огноо, нэр, тоо баримтыг тайланд дурдаагүй;
4. Судалгаа, шинжилгээ, гомдол, мэдээлэл шийдвэрлэсэн байдлын үр дүнг тайланд оруулаагүй, өмнөх оны үзүүлэлттэй харьцуулж дүгнээгүй;
5. Зарим байгууллагууд Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрт дэвшүүлсэн 11 зорилтын хүрээнд үйл ажиллагаагаа тайлагнаагүй, зөвхөн үндсэн хэрэгжүүлэгч байгууллагын хувьд холбогдох зорилтын хүрээнд тайлан боловсруулсан;
6. Хөтөлбөрийн үндсэн хэрэгжүүлэгч байгууллагууд хамтран хэрэгжүүлэгч байгууллагууд болон бусад төрийн байгууллагын хэмжээнд тухайн арга хэмжээний хэрэгжилтийг нэгтгэж тайландаа тусгаагүй;
7. Зарим үйл ажиллагааны биелэлтийн байдлыг цахим хуудаснаас танилцаж болох талаар тайланд дурдсан боловч линкийг иш татаагүйн улмаас танилцах боломжгүй байсан.

Санал:

1. Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.3/Засгийн газар хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг хангах чиглэлээр яам, агентлаг, нутгийн өөрөө удирдах болон захиргааны байгууллагын үйл ажиллагааг уялдуулан зохион байгуулж, дэмжлэг үзүүлэн/-т заасныг үндэслэн хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн төлөвлөлт, явц, үр дүнд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх, төрийн захиргааны төв, төрийн захиргааны болон нутгийн захиргааны байгууллагын үйл ажиллагааг үнэлж, нэгдсэн дүгнэлт өгөх ажлыг Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар зохион байгуулах;
2. Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөнд үндсэн хэрэгжүүлэгч байгууллагаар тусгагдсан байгууллага нь хариуцсан арга хэмжээний биелэлтийг гаргахдаа тухайн чиглэлээр бусад төрийн байгууллага, хамтран хэрэгжүүлэгч байгууллагын хийсэн ажлыг тайландаа нэгтгэн тусгах;
3. Хөтөлбөрийн эхний үе шатанд зарцуулах нийт төсвийн 82,5 хувийг зөвхөн 2019 онд олгохоор байгаа нь Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрт тусгагдсан үйл ажиллагааг цаг хугацаанд нь үр дүнтэй хэрэгжүүлэхэд хүндрэл учруулж болзошгүй

тул шаардагдах хөрөнгийг төлөвлөсөн хэмжээгээр жил бүрийн улсын төсөвт тусган, олгуулах асуудлыг шийдвэрлүүлэх;

4. Хөтөлбөрийн үндсэн хэрэгжүүлэгч байгууллага нь хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх чиглэлээр төрийн байгууллагаас бусад байгууллагуудтай хамтран ажиллах гэрээ байгуулж, биелэлтэд хяналт тавьж ажиллахыг Авлигатай тэмцэх газар хариуцан хэрэгжүүлэх;
5. Хөтөлбөрийн үндсэн хэрэгжүүлэгч Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн тайланг тогтоосон хугацаанд үнэн зөв, бодитой гаргаж, удирдлагын зөвлөлөөр хэлэлцүүлэн Авлигатай тэмцэх газарт хүргүүлж байх;
6. Төрийн байгууллагууд тухайн байгууллагын авлигаас урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрт тусгагдсан зорилтыг хангах хүрээнд төлөвлөж, хэрэгжилтийг хангах;
7. Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн нэг дэх үе шатанд хэрэгжүүлэхээр тусгагдсан арга хэмжээг хугацаанд нь эхлүүлэхэд анхаарах;
8. Зарим арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхэлсэн ч бодитой үр дүнд хүрээгүй байгаа тул тэдгээрийг зохион байгуулахад анхаарч, үйл ажиллагаагаа эрчимжүүлэх. Тухайлбал,
  - 1) Авлигын эрсдлийг үүсгэж болзошгүй төрийн үйлчилгээ, үйл ажиллагаатай холбоотой мэдээллийг ил тод болгон, тэдгээрийг багтаасан “Ил тод мэдээллийн сан” нэгдсэн цахим хуудсыг Авлигатай тэмцэх газрын албан ёсны цахим хуудастай холбоостойгоор нээн ажиллуулах, үйл ажиллагааг нь тогтмолжуулах, тухайн цахим хуудсанд төрийн үйлчилгээтэй холбоотой бүхий л мэдээллийг байршуулж, ил тод, нээлттэй байдлыг хангах, иргэн, хуулийн этгээдэд нэг цэгээс буюу тухайн цахим хуудаснаас бүх мэдээллийг авах боломжийг бүрдүүлэх(АТГ);
  - 2) Засгийн газрын 2015 оны 254 дүгээр тогтоолоор төрийн үйлчилгээний цахим систем /ezasag.mn/-д холбох төрийн 167 үйлчилгээний жагсаалтыг баталсан бөгөөд одоогоор зөвхөн 18 үйлчилгээ цахимжсан байна. Иймд цахим хэлбэрт шилжүүлэх төрийн үйлчилгээний жагсаалтыг шинэчлэн батлуулах, Төрийн үйлчилгээний нэгдсэн сүлжээ бий болгож, бэхжүүлэх ажлыг зохион байгуулах, шаардлагатай зардлыг төсөвт тусгах, иргэний цахим үнэмлэхэд тоон гарын үсэг суулгах ажлыг даруй эхлүүлэх(ЗГХЭГ, ХХМТГ);
  - 3) Төрийн байгууллага хоорондын хамтын ажиллагааг хөгжүүлж, мэдээлэл солилцох нөхцөл, боломжийг сайжруулах хүрээнд Төрийн байгууллагуудын албан хэрэг хөтлөлтийн системүүдтэй нийтийн түлхүүрийн дэд бүтцийг холбох; Мэдээллийн нэгдсэн сүлжээ, сан байгуулах(ЗГХЭГ, ХХМТГ);
  - 4) Зөвшөөрөл, лицензийн тоог эрс цөөлөх, олон шат дамжлагыг багасгах зорилгоор Зөвшөөрлийн тухай хуулийн төслийг боловсруулах, зарим төрлийн зөвшөөрөл олгох, хяналт тавих чиг үүргийг төрийн бус байгууллагад шилжүүлэх(ЗГХЭГ, ХЗДХЯ);
  - 5) Стандартын тоог цөөрүүлэх, шаардлагагүй стандартыг хүчингүй болгох, Олон улсын стандарт хангасан бараа, бүтээгдэхүүнийг дотоодын стандартаар шалгадаг зохицуулалтыг өөрчлөх(СХЗГ);

- 6) Аж ахуйн нэгжийн дотоод хяналтын стандартыг шинээр боловсруулж нэвтрүүлэх(ЗГХЭГ,МХЕГ,СХЗГ,ТӨБЗГ);
- 7) Төрийн байгууллагуудын албан ёсны цахим хуудсаар иргэдээс ирүүлсэн өргөдөл, гомдол, мэдээллийг хүлээн авах журмыг боловсруулж мөрдүүлэх(ХХМТГ);
- 8) Тусгай сангийн үйл ажиллагаанд санхүүгийн хяналт шалгалт хийж, дүнг олон нийтэд ил тод мэдээлэх(СЯ);
- 9) Төсөв, санхүүгийн үйл ажиллагаанд хийх дотоод аудитын одоогийн тогтолцоонд шинжилгээ хийх, эрх зүйн орчинг судлах, холбогдох арга хэмжээг авах(СЯ);
- 10) Иргэн, хуулийн этгээдэд учруулсан хохирлыг барагдуулсны улмаас захиргааны байгууллагад учирсан хохирлыг буруутай албан тушаалтнаар буцааж төлүүлэх тогтолцоог бүрдүүлэх(СЯ,ҮАГ);
- 11) Төрийн аудитын байгууллага зарим чиг үүргээ аудитын бусад байгууллагаар гүйцэтгүүлдээ тэгш оролцоог хангах, олон нийтийн хяналтыг сайжруулах(ҮАГ)
- 12) Төрийн аудитын байгууллагаас гаргасан акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилтийг төрийн байгууллагууд шилэн данс болон цахим хуудсаар олон нийтэд мэдээлдэг болох(СЯ,ҮАГ)
- 13) Төрийн зарим чиг үүргийг төрийн бус байгууллагаар гүйцэтгүүлж, төсвөөс олгож байгаа санхүүжилтийн зарцуулалтыг ил тод, нээлттэй болгож нийтэд мэдээлэх(ЗГХЭГ, аймаг, нийслэлийн Засаг дарга);
- 14) Улс төрийн намуудад төрөөс үзүүлсэн санхүүгийн дэмжлэг, улсын төсвөөс олгосон санхүүжилтийн зардлыг тайлагнах, ил тод мэдээлэх эрх зүйн тогтолцоог бүрдүүлэх(ХЗДХЯ, СЕХ);
- 15) Ерөнхий боловсролын сургуулийн сургалтын агуулга, хичээлийн хөтөлбөрт шударга ёсны үзэл, хандлагыг бий болгох, авлигыг үл тэвчих үзлийг төлөвшүүлэх асуудлыг тусгах; Их, дээд сургуулийн сургалтын хөтөлбөрт авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх сэдвийг тусгах((БСШУСЯ).

Авлигатай тэмцэх газар